

ปัจจัยที่สัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

สารนิพนธ์

ของ

นายกฤษฎา ดอนทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2549

ปัจจัยที่สัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

บทคัดย่อ

ของ

นายกฤษจา ดอนทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2549

กฤษฎา ดอนทอง. (2549). *ปัจจัยที่สัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค นครปฐม*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์.

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา ระดับวินัย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวินัย และปัจจัยที่สามารถทำนายวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2548 จำนวน 350 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา 2) ปัจจัยด้านครอบครัว 3) ปัจจัยด้านสถานศึกษา และ 4) ปัจจัยด้านครูผู้สอน ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ วินัยของ นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) แต่ละ คำตอบ 5 ระดับ โดยหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ใช้ สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้เท่ากับ 0.89 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมี วินัย ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและเป็นรายข้อ การวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีวินัย ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Moment Correlation Coefficient) และวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถทำนายวินัยของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษา พบว่า

1. วินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ในด้าน ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเกือบทุกข้ออยู่ระดับปานกลาง ยกเว้นด้านความเป็นผู้นำอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ด้านนักเรียนนักศึกษา ด้านครอบครัว ด้านสถานศึกษา และด้านครูผู้สอน พบว่า ค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ปัจจัยด้านครูผู้สอนอยู่ในระดับสูงมาก มีความสัมพันธ์กับวินัยอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยด้านครอบครัวกับปัจจัยด้านสถานศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษา

3. ปัจจัยที่ดีที่สุดสามารถทำนายการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค นครปฐม ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถทำนายได้ ร้อยละ 65.61

FACTORS RELATED TO NAKORNPATTHOM TECHNICAL COLLEGE
STUDENT DISCIPLINES

AN ABSTRACT
BY
GRITJA DONTONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2006

Gritja Dontong. (2006). *Factors Related To Nakornpathom Technical College Student Disciplines*. Master 's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Prof. Dr. Sermsak Wisalaporn.

The purposes of this study were to study the discipline level, factors related with disciplines and causes that predict disciplines of Nakhon Pathom Technical College's students.

The sample of the study were 350 students, simple randomed from the second semester of the Nakhon Pathom Technical College's students in the academic year 2005. The studied variables were : independent variable ; 1) students 2) families 3) schools and 4) teachers. And dependent variable was the Nakhon Pathom Technical College's student discipline. Questionnaire of which Likert rating scale with 5 level was used in data collecting. α - coefficient was 0.89. Mean and standard deviation were used in data analysis related of the discipline by determining all and separate. The Pearson Moment Correlation Coefficient was used in analysis related discipline factors, and Stepwise Multiple Regression Analysis was used in predicting discipline factors.

The result revealed that :

1. The discipline by all of the Nakhon Pathom Technical College's students in leadership, responsibility, self – esteem and social behaviors with moral and ethics was medium. And almost of the separates was medium, except leadership was high.

2. The factors related with students, families, schools and teachers of the Nakhon Pathom Technical College's students were that : The correlation coefficient of teacher factor was very high with the statistical significant at .01 ; the student and the family factors were medium with statistical significant at .05 ; the school factor was low with no statistical significant.

3. The best factors could predict the discipline of Nakhon Pathom Technical College's students were teacher factor that the statistical significant at .01; could predict 65.61%

ปัจจัยที่สัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

สารนิพนธ์

ของ

นายกฤษฎา ดอนทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศรแสงศักดิ์ เป็นคณะกรรมการ สอบสารนิพนธ์ ท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุก ขั้นตอน ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอน และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้อำนวยการ สมคิด อ่วมเพ็ง รองผู้อำนวยการ อำนวยศักดิ์ โปร่งแสง อาจารย์สุรพล สามสาลี และอาจารย์ฤกษ์ชัย ศรีสมบัติ วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็น แนวทางการปลูกฝัง เสริมสร้าง ป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมด้านวินัย ของนักเรียนนักศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นต่อ ๆ ไป

ท้ายสุดผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ พ่อ แม่ พี่ น้อง ครอบครัว และเพื่อน ๆ ของ ข้าพเจ้าทุกคนที่ให้ทั้งกำลังใจ และกำลังใจที่ดีเยี่ยมตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย

กฤษฎา ดอนทอง

สารบัญ

บทที่
หน้า

1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
	ความสำคัญของการวิจัย.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
	สมมุติฐานของการวิจัย.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม.....	9
	หลักการแนวคิดเกี่ยวกับวินัย.....	11
	ความหมายของวินัย.....	11
	ความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของวินัย.....	13
	คุณลักษณะของผู้มีวินัย.....	15
	การป้องกัน และแก้ไขการประพฤติผิดวินัยของนักเรียนนักศึกษา.....	18
	วินัยของนักเรียนนักศึกษา.....	22
	ความเป็นผู้นำ.....	28
	ความรับผิดชอบ.....	32
	ความเชื่อมั่นในตนเอง.....	35
	การปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม.....	36
	หลักการแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัย.....	38
	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษา.....	42
	ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา.....	42
	ปัจจัยด้านครอบครัว.....	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

2(ต่อ) ปัจจัยด้านสถานศึกษา.....	49
ปัจจัยด้านครูผู้สอน.....	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
งานวิจัยในประเทศ.....	55
งานวิจัยต่างประเทศ.....	60
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	63
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
การจัดกระทำข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	82
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	84
อภิปรายผล.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	90
บรรณานุกรม.....	92
ภาคผนวก	103
แบบสอบถามงานวิจัย.....	104
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	114

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	64
2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ด้านครอบครัว ด้านสถานศึกษา และด้านครูผู้สอน	70
3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา.....	71
4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยด้านครอบครัว.....	72
5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยด้านสถานศึกษา.....	73
6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยด้านครูผู้สอน.....	74
7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ด้านความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม.....	75
8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ด้านความเป็นผู้นำ.....	76
9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ด้านความรับผิดชอบ.....	77
10 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง.....	78
11 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ด้านการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม.....	79
12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ครอบครัว สถานศึกษา และครูผู้สอน กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัย เทคนิคนครปฐม.....	80
13 ปัจจัยที่สามารถทำนายการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัย เทคนิคนครปฐม.....	81

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

6

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากสภาพปัจจุบันความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปมากการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อจะดำรงชีวิต ก่อให้เกิดความสับสนหลายรูปแบบโดยเฉพาะนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาอยู่ในวัยที่ไม่มั่นคงในอารมณ์ ไม่ชอบการบังคับ ชอบทำอะไรตามใจตนเอง เป็นวัยของการก่อเกิดปัญหาหลายอย่าง และปัญหาของนักเรียน นักศึกษาส่วนหนึ่ง คือขาดระเบียบวินัยทั้งในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน พฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาที่ประพฤติดังกล่าวพบเห็นในแต่วันนั้น เบี่ยงเบน เป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การหนีเรียน การแต่งกายไม่เหมาะสม การก้าวร้าวทะเลาะวิวาท เป็นต้น หลายครั้งหลายคราที่ปรากฏเป็นข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ว่า เด็กอาชีวศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาท ตีกัน แล้วทำให้ผู้ที่ไม่รู้เรื่องต้องเดือดร้อนไปด้วย เป็นกระแสสังคมที่เอื้อมระอา กับพฤติกรรมไม่ดีของนักเรียนอาชีวศึกษาบางส่วน ทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาที่ดี มีอยู่ทั่วประเทศต้องเสียหายไปด้วย

ได้ปรากฏเป็นข่าวหน้าหนังสือพิมพ์ว่า (อบรมจบ สุภาพบุรุษอาชีวศึกษา. 2548: 6) พิธีมอบเกียรติบัตรแก่นักศึกษาอาชีว 354 คน จาก 37 สถาบัน ที่ผ่านการฝึกอบรมโครงการ สุภาพบุรุษอาชีวเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ให้เป็นผู้มีศีลธรรมและจริยธรรม เกิดความสมานฉันท์เอื้ออาทรต่อเพื่อนร่วมสถาบันและต่างสถาบันเข้ารับการฝึกตั้งแต่วันที่ 13 ม.ค. ถึง 4 ก.พ. ปรากฏว่าได้เกิดเหตุการณ์ซุลมุลชกต่อยกันในหมู่นักศึกษา เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยต้องเข้าไปยุติศึกอย่างโกลาหล วันต่อมาก็มีข่าวว่า (2 อาชีวเช่นฆ่าชิงชังบ้านเจ็บ. 2548: 7) นักศึกษาเทคนิคตีกับนักศึกษาเทคโนโลยีอะลูมิเนียมใกล้ป้ายรถเมล์ ต่างกว้างปาสิ่งของใส่กันหัวร้างข้างแตกพร้อมกับมีเสียงป็นดังขึ้นหลายนัด ชาวบ้านไม่รู้เรื่องโดนกระสุนลูกหลงอาการปางตาย ต่อมาไม่กี่วันก็มีข่าวว่า (รวบ น.ศ. แก๊งอาชีว. 2548: 16) ก๊วนอาชีวอันธพาลยิงคู่กรณี กระสุนพลาดไปเจาะศีรษะหนุ่มโปรแกรมเมอร์ของบริษัทไทยพลาสติก จำกัด ซึ่งอาชีวอันธพาลก่อเหตุสลดทำให้ชาวบ้านรับเคราะห์ ต่อมาอีกไม่นานมีข่าวว่า (ช่างกลยิงอริดับฆ่าสนั่นกรุงเช่นเปิดเทอมดู. 2548: 11) ปัญหาเด็กทะเลาะวิวาทรื้อระอุรับเปิดเทอม หนุ่มเทคโนโลยีบางกะปิยื่นรอรถเมล์กับเพื่อนถูกมือปืนช้อนรถจักรยานยนต์ ชักปืนลูกซองยิงใส่ตายอนาคต ส่วนเพื่อนเจ็บอีก 2 คน อีกไม่กี่วันก็มีข่าวทำนองเดียวกันอีกว่า (แก๊ง น.ศ. ฆ่ากระหน่ำยิงกันชนวนเหตุแย่งจีบสาวคนเดียวกัน. 2548: 16) เทียวผับเกิดเขม่นกันเพราะจีบสาวคนเดียวกัน ขากลับขณะเดินขึ้นรถหลาน ส.จ. กลับเพื่อนถูกรุมฆ่าจ๋อยยิ่งอก

อาจ ส่วนเพื่อนถูกฟันหน้าและ และยังมีข่าวทำนองเดียวกันอีกว่า รวม 3 อาชีวะแก๊ง โหดปล้นฆ่า น.ศ. ศรีประทุม. (2548: 19) รวมได้แล้ว 3 แก๊งโจปล้นฆ่านักศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีประทุม ขณะฆ่าและรจกักยานยนต์ที่ปล้นฆ่ามาขายผลตามไปจับเพื่อนร่วมแก๊งชายหญิง ถึงห้องเรียนในโรงเรียนอาชีวะชื่อดัง เป็นต้น

จากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเยาวชนดังข่าวหน้าหนังสือพิมพ์ เป็นพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการสูญเสียระเบียบต่อสังคมและส่วนรวม สอดคล้องกับ กองบังคับการสวัสดิภาพ เด็กและเยาวชน. (2540-2543) ได้สรุปไว้ว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะประสบปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนที่ไม่มีระเบียบวินัยปฏิบัติตนตามใจตนเองมุ่งทำอะไร เฉพาะที่ตนถูกใจมากกว่าถูกต้อง ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหาความประพฤติของ นักเรียน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหานักเรียนทะเลาะวิวาทยกพวกตีกัน ปัญหายาเสพติดและอื่น ๆ จากข้อมูลการจับกุมในปี 2540-2543 พบว่า จำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัยมีจำนวนเพิ่มขึ้นมากเรื่อย ๆ ลักษณะพฤติกรรมที่พบมีตั้งแต่แต่งกายไม่สุภาพเรียบร้อยหลบหนี การเรียน ก่อความเดือดร้อนรำคาญ เทียบเตรเกินเวลา 22.00 น. สูบบุหรี่มั่วสุมเล่นวีดีโอ เกมส์ พยายามก่อเหตุทะเลาะวิวาท ดื่มสุราและสูดดมสารระเหย เป็นต้น สอดคล้องกับ กรมอาชีวะศึกษา. (2546: 87) ได้สรุปไว้ว่า กรมอาชีวะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนด้านอาชีพสู่ตลาดแรงงาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของวินัยซึ่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนอาชีวะให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม แต่อย่างไรก็ตามยังมีนักเรียนอาชีวะศึกษาที่มีปัญหาการกระทำผิดวินัยปรากฏให้เห็นอยู่เสมอ จากพฤติกรรมดังกล่าวนี้เป็นพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความสูญเสียระเบียบต่อสังคมและส่วนรวม สอดคล้องกับ วรภรณ์ บวรศิริ. (2532: 56) ได้เสนอผลงานวิจัยเรื่องความต้องการคุณสมบัติของแรงงานภาคอุตสาหกรรม พบว่าผู้ประกอบการให้ความสำคัญต่อลักษณะในด้านความมีระเบียบวินัยในตนเอง เช่น ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร การตรงต่อเวลา สุขภาพแข็งแรง มีความผูกพันกับองค์กร มีน้ำใจโอบอ้อมอารีย์ ช่วยเหลือเกื้อกูล และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการอาชีวะศึกษาเรื่องการส่งเสริมการดำเนินการความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน ในการจัดการอาชีวะศึกษา ได้กำหนดคุณภาพผู้จบอาชีวะศึกษาที่ตลาดแรงงานต้องการ ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี บุคลิกดี มีความอดทน ขยันยัดมั่นซื่อสัตย์ สุจริต รู้จักรับผิดชอบ รอบรู้สิ่งที่ทันสมัย และริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น และสอดคล้องกับ สุदारรณ เครือพานิช. (2535: 27) ได้สรุปไว้ว่า สภาพสังคมเกิดความวุ่นวายมีการเปลี่ยนแปลงทั้งการบีบคั้นทางเศรษฐกิจการย้ายของ สภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นสาเหตุให้คนมีความเห็นแก่ตัวมากขึ้นมีความประพฤติผิดนอกกรอบมากยิ่งขึ้นมักจะถูกล่าว่า เด็กและเยาวชนเป็นคนขาดวินัยขาดคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น

จากข้อมูลที่น่าเสนอมานั้น สังคมต้องการนักเรียนนักศึกษาที่มีระเบียบวินัย ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก วิทยาลัยเทคนิคนครปฐมก็เป็นแห่งหนึ่งที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียนนักศึกษาส่วนหนึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกไม่ปกติ เช่นการแต่งกายที่ไม่เหมาะสม การหนีเรียน พุดจาไม่สุภาพ การก้าวร้าวทะเลาะวิวาท ไม่เป็นผู้รักษากาละเทศะ ขาดระเบียบปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นต้น ดังนั้นในการพัฒนาประเทศจึงควรเริ่มต้นที่พัฒนาเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่า และมีความสำคัญมากเนื่องจากเยาวชนจะกลายเป็นประชากรที่ต้องรับภาระของประเทศชาติในอนาคต ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษา ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวินัยนั้นมีหลายปัจจัยและมีวินัยอยู่หลายด้านด้วยกัน ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยของ นักเรียนนักศึกษา ครอบครัว สถานศึกษา และครูผู้สอน เพราะผู้วิจัยเห็นว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อวินัย ส่วนวินัยของนักเรียนนักศึกษามีหลายด้านด้วยกัน เช่น ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีศีลธรรมและจริยธรรม เป็นต้น จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้กับตัวนักเรียนนักศึกษา ผู้ปกครอง ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ได้ใช้เป็นแนวทางในการสร้างเสริมวินัยของนักเรียนนักศึกษา ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

- 1 เพื่อศึกษาระดับวินัย ของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมใน 4 ด้าน ได้แก่ ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม
- 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมใน 4 ปัจจัย ได้แก่ นักเรียนนักศึกษา ครอบครัว สถานศึกษา และครูผู้สอน
- 3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถทำนายวินัย ของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ช่วยให้เห็นถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม และเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางให้นักเรียนนักศึกษา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนนักศึกษาได้

นำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทาง การปลูกฝัง เสริมสร้าง ป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมด้านวินัยให้แก่ นักเรียนนักศึกษา และสามารถนำไปใช้เกี่ยวกับการปกครองนักเรียนนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทาง การลดปัญหาด้านการผิดวินัยของนักเรียนนักศึกษา รวมทั้งใช้เป็นแนวทางการให้ คำปรึกษาร่วมกัน ระหว่างฝ่ายแนะแนวของสถานศึกษา ครูอาจารย์ และผู้ปกครองนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม เป็นต้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม โดยศึกษา ปัจจัยของนักเรียนนักศึกษา ปัจจัยของครอบครัว ปัจจัยของสถานศึกษา และปัจจัยของครูผู้สอน ส่วนเรื่องวินัยของนักเรียนนักศึกษามีหลายด้าน ด้วยกันจะศึกษาในส่วนของ ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการ ปฏิบัติตนตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีศีลธรรมและจริยธรรม เป็นต้น

ประชากร และ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรได้แก่ นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวนนักเรียนนักศึกษา 2,823 คน ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมดด้วยความเชื่อมั่น 95 % ($\alpha = 0.05$) ใช้สูตรคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane. 1967 : 886) ปรากฏว่า ต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง 350 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1.1 ปัจจัยด้าน นักเรียน นักศึกษา
- 1.2 ปัจจัยด้าน ครอบครัว
- 1.3 ปัจจัยด้าน สถานศึกษา
- 1.4 ปัจจัยด้าน ครูผู้สอน

2 ตัวแปรตาม ได้แก่ วินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมใน 4 ด้าน ได้แก่

- 2.1 ด้านความเป็นผู้นำ
- 2.2 ด้านความรับผิดชอบ
- 2.3 ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง
- 2.4 ด้านการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจข้อความ หรือ ความหมายของคำที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ให้ความหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ หมายถึง องค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษา ได้แก่ นักเรียนนักศึกษา ครูผู้สอน สถานศึกษา และครอบครัว

1.1 ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา หมายถึง ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนนักศึกษาด้วยกัน

1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนนักศึกษากับผู้ปกครอง

1.3 ปัจจัยด้านสถานศึกษา หมายถึง ความเกี่ยวข้องกันบรรยากาศการเรียนการสอน

1.4 ปัจจัยด้านครูผู้สอน หมายถึง ความเกี่ยวข้องกันสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนนักศึกษา กับครู

2. วินัยของนักเรียนนักศึกษา หมายถึง นักเรียนนักศึกษามีวินัยในตนเอง ได้แก่ ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม

2.1 ความเป็นผู้นำ หมายถึง บุคคลที่สามารถชักจูงให้คนอื่นปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ โดยทำให้ผู้ตามมีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความสามารถช่วยคลี่คลายความตึงเครียดต่าง ๆ และสามารถนำกลุ่มให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2.2 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพันพากเพียร และละเอียดรอบคอบ ให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย และสำเร็จตรงตามเวลาที่กำหนด ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้งานมีคุณภาพ ดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนตัว และของส่วนรวม

2.3 ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ลักษณะการกระทำ การตัดสินใจในสิ่งที่ได้พิจารณาแล้วว่าดี ว่าเหมาะสม กล้าแสดงความคิด กล้าทำ กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นในงานใด ๆ ด้วยท่าทางมั่นใจ อดทน ไม่ลังเล หรือหวั่นวิตกในความสามารถของตน

2.4 การปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรม และจริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ขอบบังคับ คำสั่ง ระเบียบประเพณี กฎกติกาต่าง ๆ มีความรู้สึกผิดชอบ การประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องดีงาม ที่กำหนดไว้เป็นแนวทางปฏิบัติของผู้ที่อยู่ในสังคมนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

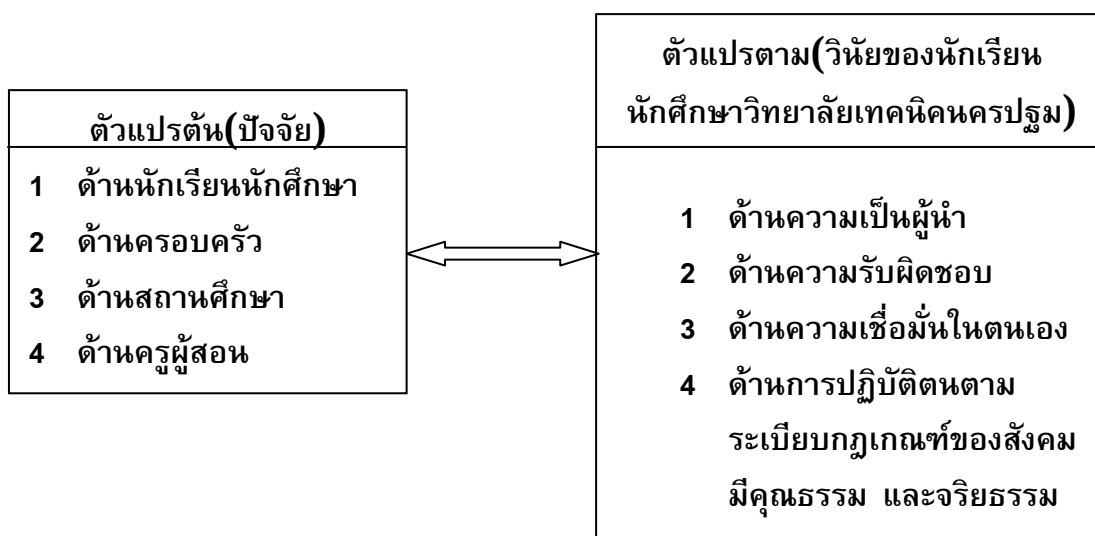
3. **นักเรียนนักศึกษา** หมายถึง ผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงทุกคน

4. **ครูผู้สอน** หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนในวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา

5. **ผู้ปกครอง** หมายถึง บุคคลซึ่งรับนักเรียนนักศึกษาไว้ในปกครอง หรืออุปการะเลี้ยงดู หรือบุคคลที่นักเรียนนักศึกษาผู้นั้นอาศัยอยู่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรต้นคือ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ นักเรียนนักศึกษาคบครัว สถานศึกษา และครูผู้สอน ใช้แนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2537: 9) ได้สรุปถึงสถาบันและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวกับปัจจัยของวินัยเยาวชน ได้แก่ บิดามารดา สมาชิกในครอบครัว เพื่อน ๆ สื่อมวลชน โรงเรียนหรือสถานศึกษา และสถาบันอาชีพเป็นต้น ส่วนแนวคิดกับตัวแปรตาม คือ วินัยของนักเรียนนักศึกษาประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และด้านการปฏิบัติตามตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม ใช้แนวคิดของ ญัตติพร สตาภรณ์. (2540: 32) ได้สรุปคุณลักษณะความมีวินัย คือ มีการปฏิบัติตามระเบียบของสังคม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ มีความตั้งใจจริง มีความอดทน และมีความเป็นผู้นำเป็นต้น ผู้วิจัยได้ประสานแนวคิดโดยกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัย

1. วินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยด้านครูผู้สอน มีความสัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม
3. มีปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งปัจจัยสามารถทำนายวินัย ของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์ กับ วินัยของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม
 - 1.1 ประวัติการจัดตั้ง ที่ตั้ง เนื้อที่
 - 1.2 การจัดการศึกษา
 - 1.3 วัตถุประสงค์และปรัชญาของสถานศึกษา
 - 1.4 ระเบียบวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม
2. หลักการแนวคิดเกี่ยวกับวินัย
 - 2.1 ความหมายของวินัย
 - 2.2 ความสำคัญคุณค่า และประโยชน์ของวินัย
 - 2.3 คุณลักษณะของผู้มีวินัย
 - 2.4 การป้องกันและแก้ไขการประพฤติผิดวินัยของนักเรียนนักศึกษา
3. วินัยของนักเรียนนักศึกษา
 - 3.1 ความเป็นผู้นำ
 - 3.2 ความรับผิดชอบ
 - 3.3 ความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 3.4 การปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม มีคุณธรรม และจริยธรรม
4. หลักการแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัย
5. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษา
 - 5.1 ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา
 - 5.2 ปัจจัยด้านครอบครัว
 - 5.3 ปัจจัยด้านสถานศึกษา
 - 5.4 ปัจจัยด้านครูผู้สอน
 - 5.5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับวินัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม. (2548 : 1-19) ได้อธิบายไว้ว่า สถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการให้การศึกษาอบรมสั่งสอน ปลูกฝังลักษณะนิสัยแก่เด็กและเยาวชน จึงมีความสำคัญในการปลูกฝัง คุณธรรมความดีให้แก่เด็ก ตลอดจนความรู้ แนวความคิด ทักษะ ทักษะ ค่านิยม และพฤติกรรมต่างๆทั้งในทางที่ดีและไม่ดี ให้แก่กันและกัน ระหว่างนักเรียนนักศึกษาที่เข้ามาอยู่ร่วมกันในสถานศึกษานั้นๆ พร้อมทั้งความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในโอกาสต่างๆ เช่น การเรียนการสอน การปกครอง กิจกรรมพิเศษนอกชั้นเรียนรวมทั้งเรื่องส่วนตัวด้วย สิ่งเหล่านี้ย่อมจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับวินัยของนักเรียนนักศึกษา ซึ่งวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมเป็นสถานศึกษาหนึ่งที่มีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานศึกษา

1.1 ประวัติการจัดตั้ง ที่ตั้ง เนื้อที่

วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2481 ในนามโรงเรียนช่างไม้ นครปฐมได้รับการพัฒนาปรับปรุง และยกฐานะเป็นวิทยาลัยเมื่อปี พ.ศ. 2522 ปัจจุบันมีเนื้อที่รวม 35 ไร่ ตั้งอยู่เลขที่ 2 ตำบลพระประโทน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 และห่างจากกรุงเทพมหานคร 50 กิโลเมตร

1.2 การจัดการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ปัจจุบันสถานศึกษาเปิดทำการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ได้จัดการศึกษา ดังนี้

1.2.1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) หรือเทียบเท่าใช้เวลาศึกษาตลอดหลักสูตรประมาณ 3 ปี

1.2.2 หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ใช้เวลาตลอดหลักสูตรประมาณ 2 ปี

1.2.3 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม.6) ใช้เวลาตลอดหลักสูตรประมาณ 2 ½ ปี

1.3 วัตถุประสงค์ และปรัชญาของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ และปรัชญาของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษาเพื่อมุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถออกไปประกอบวิชาชีพได้ทั้งรัฐบาล และเอกชน มีความเชื่อมั่นตนเองในวิชาชีพสามารถสร้างงานเพื่อประกอบอาชีพอิสระได้ และมีพื้นฐานความรู้เพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม มีปรัชญาของสถานศึกษาว่า “ประพฤดี มีวิชา สามัคคี” เป็นปรัชญาการทำงานของสถานศึกษาที่ใช้เป็นหลักในการดำเนินงานบริหารสถานศึกษา ตลอดจนจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

1.4 ระเบียบวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ได้อธิบายว่า สถาบันการศึกษาจำเป็นต้องมีระเบียบวินัย เพื่อเป็นเครื่องควบคุมความประพฤติของนักเรียนนักศึกษา ว่าด้วยการตัดคะแนนความประพฤติเพื่อพิจารณาลงโทษนักเรียนนักศึกษา ดังต่อไปนี้

1.4.1 ครูในสถานศึกษามีอำนาจสั่งตัดคะแนนความประพฤตินักเรียนนักศึกษาแต่ละคนที่กระทำความผิดได้ไม่เกินครั้งละ 5 คะแนน

1.4.2 หัวหน้างานปกครอง ผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษา หรือหัวหน้าสถานศึกษามีอำนาจสั่งตัดคะแนนความประพฤตินักเรียนนักศึกษาแต่ละคนที่กระทำความผิดได้ไม่เกินครั้งละ 10 คะแนน

1.4.3 การตัดคะแนนความประพฤติต้องรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรให้หัวหน้าสถานศึกษาทราบทุกครั้ง

1.4.4 ผลของการตัดคะแนนความประพฤติจากการกระทำความผิดครั้งเดียวหรือหลายครั้งรวมกันให้สถานศึกษาลงโทษได้ไม่เกินระดับโทษดังต่อไปนี้

1.4.4.1 ถูกตัดคะแนนความประพฤติรวม 10 คะแนนให้ว่ากล่าวตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร

1.4.4.2 ถูกตัดคะแนนความประพฤติรวม 20 คะแนนให้ทำทัณฑ์บน

1.4.4.3 ถูกตัดคะแนนความประพฤติรวม 30 คะแนนให้สั่งพักการเรียน

1.4.5 นักเรียนนักศึกษาที่ได้กระทำความผิดซึ่งควรได้รับโทษสถานหนักกว่าระดับโทษตามข้อ 1.4.4 ไม่ว่าจะเคยถูกตัดคะแนนความประพฤติมาก่อนหรือไม่ สถานศึกษาอาจลงโทษให้ออกหรือคัดชื่อออกก็ได้

1.4.6 การลงโทษตามข้อ 1.4.4 หรือ 1.4.5 ให้สถานศึกษาดำเนินตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนนักศึกษา และต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการ

1.4.7 ให้หัวหน้าสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาตัดคะแนนความประพฤตินักเรียนนักศึกษาขึ้นประกอบด้วยผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษาฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา หรือผู้ที่หัวหน้าสถานศึกษาเห็นสมควรเป็นประธานกรรมการ ครูในสถานศึกษามีจำนวนตามความเหมาะสมเป็นกรรมการ และหัวหน้างานปกครองเป็นกรรมการ และเลขานุการโดยให้มีวาระการทำงานตามที่หัวหน้าสถานศึกษาเห็นสมควร

1.4.8 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1.4.8.1 พิจารณาเสนอตัดคะแนนครั้งละเกินกว่า 10 คะแนนขึ้นไป

1.4.8.2 พิจารณาเสนอระดับโทษนักเรียนนักศึกษาที่กระทำความผิด

1.4.9 การประชุมต้องมีกรรมการเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของกรรมการทั้งหมดจึงจะถือว่าครบองค์ประชุม และต้องมีการจัดทำบันทึกรายงานการประชุมไว้ทุกครั้ง โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

1.4.10 เมื่อได้ตัดคะแนนความประพฤติหรือลงโทษนักเรียนนักศึกษาแล้วให้สถานศึกษาดำเนินการดังนี้

1.4.10.1 แจ้งให้นักเรียนนักศึกษาผู้นั้นทราบ

1.4.10.2 แจ้งการถูกตัดคะแนนความประพฤติและ/หรือการลงโทษให้ผู้ปกครองของนักเรียนหรือนักศึกษาผู้นั้นทราบ

1.4.10.3 เก็บหลักฐานการรับทราบของผู้ปกครองไว้

1.4.10.4 บันทึกการตัดคะแนนความประพฤติและ/หรือการลงโทษไว้เป็นหลักฐานโดยไม่ต้องบันทึกไว้ในระเบียบ

2. หลักการแนวคิดเกี่ยวกับวินัย

ความมีวินัยเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อประชาชนทุกระดับในสังคม ที่จะเป็เครื่องมือในการควบคุม และกระตุ้นให้มีการปฏิบัติ และกระทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมตามสภาพแวดล้อมของแต่ละสังคม ความมีวินัยเป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมให้อยู่ในระเบียบ และข้อบังคับ ปฏิบัติตนตามกฎหมายของสังคม ตรงต่อเวลาเคารพในสิทธิของผู้อื่น ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น โดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1 ความหมายของวินัย

คำว่า “วินัย” ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผน และข้อบังคับ หรือหมายถึง “ข้อปฏิบัติและข้อบังคับ” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2522: 836) วินัยจึงถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญของบุคคล หน่วยงาน องค์การสถาบัน และสังคมระดับต่างๆให้คนในสังคมได้ปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อความเจริญก้าวหน้า และความสงบสุขของสังคม โดยมีเอกสาร และนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พเยาว์ เกาทัณฑ์ทอง (2534: 10) ได้ให้ความหมายของวินัยไว้ว่า ระเบียบ กฎเกณฑ์ข้อบังคับสำหรับควบคุมความประพฤติของคนในสังคม และเพื่อการฝึกอบรมคนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนที่ดีงามเพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยความเรียบร้อย

พระธรรมปิฎก (2539: 8-10) ได้สรุปความหมายของวินัยไว้ว่า เป็นระเบียบแบบแผนของชีวิต และคนในสังคม ซึ่งวินัยต้องโยงไปกับธรรม ธรรมคือ ความจริงที่มีทั้งเหตุและผลแก่กัน วินัยจึงเป็นกฎเกณฑ์ตามธรรมชาติที่นำมาใช้ในหมู่มนุษย์ เพื่อความสงบสุข เป็นประโยชน์สุขของส่วนรวม

ก๊อต (ณัฐพร สตาภรณ์. 2540: 9 ; อ้างอิงจาก Good. 1959: 185-186) ได้สรุปไว้ว่า วินัยหมายถึง การควบคุมพฤติกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป็นการบังคับความต้องการ ความสนใจทั้งกาย วาจา ใจ และพฤติกรรมทั้งหมด เพื่อให้เป็นไปตามอุดมคติ หรือให้ได้มาซึ่งพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ หรือมีแบบแผนที่เหมาะสมที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540: 20) ได้ให้ความหมายของคำว่า วินัยไว้ว่า วินัย หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่ช่วยให้สามารถควบคุมตนเอง และ ปฏิบัติตามระเบียบ เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมซึ่งคนส่วนมากเห็นว่าวินัยเกิดจากการดูแล และ ควบคุม การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีและการแนะนำบอกกล่าวด้วยเหตุผล โดยไม่รู้สึกรู้ว่าถูกต้องนับว่าเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพื่อสร้างความเคยชินที่ดี และ เกิดความเต็มใจที่จะปฏิบัติตาม ส่วนมากการใช้วินัยภายนอกมักเกิดลักษณะภาวะจำยอม เกรงกลัวอำนาจและการลงโทษ มักถูกควบคุมให้ปฏิบัติหรือเสริมแรง เช่น ให้รางวัลหรือการลงโทษ ทำให้เด็กอยู่ในภาวะจำใจ และไม่เต็มใจ

กรมวิชาการ (2541: 39) ได้กำหนดความหมายของวินัยคือ โครงสร้างของความเป็นคน ควบคุมสิ่งที่ได้ไม่ต้องเสียหายเพราะความไม่ดี ซึ่งเป็นสิ่งตรงกันข้าม รู้จักขอบเขตของตนเอง เอาชนะอะไรก็ได้ แต่อยากให้เอาชนะตนเอง และ ของผู้อื่น

ไซติ บุญนิธิวิช (2541: 18) ได้สรุปไว้ว่า วินัยเป็นระเบียบข้อบังคับที่วางไว้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้บุคคลใช้ควบคุมความประพฤติตามแบบแผนข้อบังคับ ฝึกฝนอบรมให้อยู่ในระเบียบแบบแผนดีงาม ด้วยความเรียบร้อย

อรรถพร พาณิชปฐมพงศ์ (2542: 10) ได้อธิบายความหมายของวินัยในตนเองไว้ว่า หมายถึงความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้ โดยเกิดความสำนึกว่าเป็นค่านิยมที่ดีงาม ซึ่งจะไม่ทำการใดๆที่ทำให้เกิดความยุ่งยากเดือดร้อนต่อตนเอง และบุคคลอื่นในอนาคต

วสัน ปุณผล (2542: 7) ได้สรุปไว้ว่า วินัยหมายถึง ระเบียบแบบแผนของชีวิต เป็นข้อบังคับหรือข้อกำหนดสำหรับควบคุมความประพฤติของคนในสังคม เพื่อเป็นประโยชน์กับสังคมส่วนรวม

กรมอาชีวศึกษา (2542: 14) ได้ให้ความหมายของวินัยว่า เป็นการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และ ข้อตกลงต่างๆของวิทยาลัย การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบและข้อบังคับของวิทยาลัย การตรงต่อเวลา การรักษาสาธารณสมบัติ และ รักษาสิ่งแวดล้อม การเข้าร่วมกิจกรรมที่ ครู อาจารย์กำหนด การปฏิบัติตนถูกต้องตามศีลธรรมอันดีงาม

จิตกร แก้วนัย (2543: 93) ได้ให้นิยามของวินัยไว้ 3 ประการคือ

1. วินัย หมายถึง การฝึกอบรมให้มีการปฏิบัติให้ถูกต้อง เป็นระเบียบเพื่อให้เกิดความเป็นสงบสุข เช่น วินัยของนักเรียนในโรงเรียน
 2. วินัย หมายถึงระเบียบข้อบังคับเพื่อให้คนในกลุ่มมีการประพฤติปฏิบัติตาม เช่น วินัยของพระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้
 3. วินัย หมายถึง การกำหนดบทลงโทษแก่ผู้กระทำผิด เช่น วินัยของข้าราชการ
- พระสมชาย ฐานวุฑโฒ (2543: 72) ได้อธิบายไว้ว่า วินัยหมายถึงระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ สำหรับควบคุมความประพฤติทางร่างกาย วาจา ของคนในสังคม ให้เรียบร้อยดีงาม เป็นแบบแผนอันหนึ่งอันเดียวกันจะได้อยู่ร่วมกันด้วยความสุขสบาย ไม่กระทบกระทั่งซึ่งกัน และกัน วินัยช่วยให้คนในสังคมห่างไกลจากความชั่วร้ายทั้งหลาย

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า วินัยเป็นพฤติกรรมที่ทำให้ตัวเองอยู่ในกรอบข้อบังคับ ของกฎเกณฑ์ที่ได้มีการกำหนดขึ้น เป็นความคาดหวังของสังคมที่จะให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตน ในสิ่งที่ถูกที่ควร อันจะส่งผลให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเอง และสังคม วินัยเป็นระเบียบที่ ไม่ทำให้เกิดความยุ่งเหยิงสับสน วินัยเป็นสิ่งจำเป็นที่องค์กรต่างๆจะขาดเสียมิได้ เหมือน กฎหมายของสังคมโดยทั่วไป การมีวินัยไม่ได้หมายความว่า จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ และ ข้อบังคับอย่างเคร่งครัดตายตัว แต่เป็นความร่วมมือและประพฤติปฏิบัติตนในสภาพที่มีระเบียบ โดยปกติธรรมดา ซึ่งบุคคลทั่วไปที่มีเหตุผลพึงปฏิบัติได้

2.2 ความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของวินัย

วินัยมีความสำคัญต่อประชาชนทุกระดับ เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการควบคุม ความประพฤติของคนในสังคม และความสำคัญของวินัยที่มีต่อตนเอง เป็นที่ยอมรับกันว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนเราประสบความสำเร็จในการทำงานก็คือ ความมีวินัย การปฏิบัติตาม กฎระเบียบข้อบังคับเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้าให้กับตนเอง คนที่มีวินัยย่อมมีประสิทธิภาพในการทำงาน เด็กนักเรียนเมื่อเติบโตภายหน้าก็จะเป็นประชากร ที่มีคุณภาพสูง และที่สำคัญจะเป็นกำลังสำคัญในการสร้างสังคมและประเทศชาติ สังคมก็มีความ เป็นระเบียบเรียบร้อย วินัยทุกประเภทเป็นรากฐานของมนุษย์ ทั้งในระดับบุคคล องค์กร และสังคมเป็นข้อปฏิบัติเพื่อให้มนุษย์อยู่ร่วมกัน และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เมื่อนำมาพิจารณาถึง ความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของวินัย สามารถนำมาพิจารณาได้ หลายอย่างซึ่งมีผู้ให้คำอธิบายไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537: 5-6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวินัยไว้ดังนี้

ด้านครอบครัว การมีสมาชิกในครอบครัวมีวินัยไม่ว่าจะเป็นวินัยภายนอก หรือ วินัยในตนเองย่อมก่อให้เกิดความไว้วางใจเชื่อมั่นระหว่างสมาชิก ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี ภายในครอบครัว โดยเฉพาะสมาชิกผู้เยาว์ของครอบครัวเมื่อเติบโตขึ้นจากครอบครัวที่มีสัม-

พันธภาพที่ดีย่อมเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีความมั่นคงทางจิตใจ กล้าที่จะเรียนรู้ และปรับตัวในสิ่งใหม่ๆ อันจะเป็นกำลังที่สำคัญในการช่วยพัฒนาประเทศต่อไป

ด้านสังคม เมื่อกลุ่มคนในสังคมมีการรักษาระเบียบวินัย เคารพกฎเกณฑ์ของสังคมร่วมกัน เช่น การช่วยกันรักษาสาธารณสมบัติ การเคารพและไม่ล่วงเกินสิทธิของผู้อื่น การปฏิบัติตามประเพณีแบบแผนปฏิบัติของสังคม ก็จะทำให้ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคมเป็นไปอย่างสงบสุข

ด้านเศรษฐกิจ ในสภาพสังคมไทยในปัจจุบันที่มีการดำเนินงานทางภาคธุรกิจอย่างรวดเร็วโดยใช้เทคโนโลยีสื่อสารเป็นเครื่องมือ เวลาจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่ง ซึ่งผู้ดำเนินการทางธุรกิจจะต้องรักษา และใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ดังนั้นการมีวินัยตรงต่อเวลาจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนั้นการมีวินัยเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ในการดำเนินงานทางธุรกิจก็มีส่วนสำคัญที่จะทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญเติบโตเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ด้านการเมือง การที่ประชาชนในสังคมไทยมีความเคารพยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่แตกต่างไปจากตน และตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในฐานะประชาชนอย่างกว้างขวาง รวมทั้งการบริหารราชการแผ่นดินด้วยความมีวินัยของนักการเมืองฝ่ายรัฐบาล และการหมั่นการตรวจสอบการบริหารงานของคณะรัฐบาลอย่างใกล้ชิดด้วยความตระหนักในหน้าที่ของพรรคฝ่ายค้านอย่างแท้จริง สิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นวินัยที่สำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนาทางการเมืองของประเทศเป็นไปได้อย่างดีต่อไป

สินีนาฏ สุทธิจินดา (2543: 35) ได้อธิบายไว้ว่า การมีวินัยเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จของชีวิต และช่วยให้สมาชิกในสังคมประพฤติปฏิบัติในแนวทางเพื่อความสงบเรียบร้อยของส่วนรวม เพราะการมีวินัยเป็นรากฐานของการกระทำที่ถูกต้องเป็นระเบียบเรียบร้อย ถ้าหากปราศจากวินัยแล้วการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมแต่ละกลุ่มก็ย่อมจะวุ่นวายสับสน มนุษย์ทุกคนจึงควรใส่ใจ และประพฤติปฏิบัติตนตามระเบียบวินัย การพัฒนาวินัยแก่เด็กหรือเยาวชนจะช่วยให้รู้จักดำเนินชีวิตของตนอย่างถูกต้องมีเหตุผล สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุขไม่สร้างปัญหา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมต่อไป

ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล (2545: 99-100) ได้อธิบายว่า การมีวินัยของบุคคล คือการทำให้ตัวเองอยู่ในกรอบข้อบังคับของกฎเกณฑ์ที่ได้มีการกำหนดขึ้น หรือให้มีพฤติกรรมที่จำเป็นสำหรับกิจการหรือภารกิจนั้นๆ เพื่อนำความสัมฤทธิ์ผลมาสู่งาน การมีวินัยในกรอบของการทำงานที่ได้ผล ซึ่งกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าการทำงานที่ดีขึ้นนั้น คือการมีระเบียบวินัยในการทำงาน ในแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว บุคคลที่มีวินัยก็คือ “คนมีระเบียบ ได้แก่วินัยในการคิดและการกระทำ” และรวมทั้งความสำคัญของการมีคุณสมบัติต่างๆ ผู้ไม่มีระเบียบไว้ ถึงจะมีวิชา มีเรี่ยวแรง มีความกระตือรือร้นอยู่เพียงไร ก็มักทำงานให้สำเร็จไม่ได้ เพราะความคิดอ่านสับสนวุ่นวาย ทำอะไรก็ไม่ถูกลำดับขั้นตอน มีแต่

ความลังเลและขัดแย้ง ทั้งในความคิด ทั้งในการปฏิบัติงาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงแจกแจกออก คือ การมีระเบียบการมีวินัยทางกาย คือ การปฏิบัติตัวในกิริยามารยาท ทำให้ไม่มีอุปสรรคต่อการขวนขวายหาความรู้ความสำเร็จ คือหาสิ่งที่ตัวกำลังมุ่งปฏิบัติ การมีระเบียบการมีวินัยทางใจ คือ การทำอะไรต้องคิด มีเหตุมีผล สิ่งใดที่คิดก็คิดออก

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า คนที่มีระเบียบวินัยนั้นเป็นผู้ที่เข้มแข็ง เป็นผู้ที่มีหวังดีต่อตนเอง เป็นผู้ที่จะมีความสำเร็จในอนาคต คุณค่าและประโยชน์ของวินัยทั่วไป เป็นการฝึกอบรม กาย วาจา และจิตใจ ให้อยู่ในระเบียบแบบแผนที่ดีงามเพื่อให้การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมนั้นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย วินัยของแต่ละสังคมย่อมมีความแตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเป็นอยู่ของสังคมนั้น ๆ และวินัยเป็นระเบียบข้อบังคับใด ๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ควบคุมความประพฤติของคนในสังคมให้สามารถปฏิบัติไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์จากที่กล่าวมาเป็นเครื่องชี้ว่า วินัยเป็นสิ่งที่มาจากพื้นฐานทางจิตใจ การทำตนให้มีวินัยต้องปรับพฤติกรรม พัฒนาจิตใจ ที่ช่วยให้บุคคลนั้นสามารถควบคุมตนเอง และปฏิบัติตามตามระเบียบกฎกติกาของสังคมเพื่อประโยชน์สุขของตนเอง และส่วนรวม ผู้ที่มีวินัยที่ดีก็จะมีพฤติกรรมที่ดีหลายประการ เช่น ความตั้งใจในการทำงาน การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามกฎระเบียบยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคม เป็นต้น

2.3 คุณลักษณะของผู้มีวินัย

วินัยเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อประชาชนทุกระดับในสังคมที่เป็นเครื่องมือในการควบคุมและกระตุ้นให้มีการปฏิบัติและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมของแต่ละสังคมวินัยมีลักษณะแตกต่างออกไปหลายลักษณะซึ่งสอดคล้องกับนักการศึกษาได้ให้ความเห็นไว้ดังนี้

ฉันทนา ภาคบังกช และคนอื่นๆ (2539: 10) อธิบายว่า ผู้มีวินัยประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
2. มีความรับผิดชอบ
3. มีความตั้งใจจริง
4. สามารถควบคุมตนเอง
5. เป็นผู้นำ
6. เคารพในสิทธิของผู้อื่น
7. มีเหตุผล

ณัฐพร สตาภรณ์ (2540: 32) ได้กำหนดคุณลักษณะความมีวินัยในตนเองไว้ 6 ด้าน คือ

1. มีการปฏิบัติตามระเบียบของสังคม
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. มีความรับผิดชอบ
4. มีความตั้งใจจริง
5. มีความเป็นผู้นำ
6. มีความอดทน

จิราพร อรุณพลทรัพย์ (2541: 18) ได้สรุปบุคคลที่มีวินัยควรมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความรับผิดชอบ
2. มีความอดทน
3. เคารพในสิทธิผู้อื่น
4. เคารพระเบียบของโรงเรียน
5. ยอมรับการกระทำของตนเอง

ครรชิต มัลลยวงศ์ (2541: 126-130) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาตามแนวพระราชดำริ ในพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงชี้แนะหลักปฏิบัติเพื่อความสำเร็จในการทำงาน ไว้ว่า “มีฉันทะ ปณิธาน และอุตมคติ มีเป้าหมาย หลักการ และแผนงานชัดเจน มีความรับผิดชอบ เสียสละ อดทน และมีความพากเพียรอย่างสม่ำเสมอ มีวินัยในการทำงาน การทำงานให้สำเร็จราบรื่นผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีวินัยในตนเองสำหรับการปฏิบัติงาน”

วสัน ปุ่นผล (2542: 13) ได้พัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนบางไทรวิทยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้สรุปคุณลักษณะของบุคคลที่มีวินัยในตนเองดังนี้

1. การตรงต่อเวลา
2. ความซื่อสัตย์
3. ความรับผิดชอบ
4. ความมีระเบียบ และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียนหรือสังคม
5. การเคารพสิทธิของผู้อื่น
6. การยอมรับการกระทำของตนเอง

พระสมชาย ฐาตุโธ (2543: 72-73) ได้อธิบายไว้ว่า คุณลักษณะผู้มีวินัยใช้ควบคุมคนให้คนเราใช้ความรู้ความสามารถไปในทางที่ถูกต้องควร สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

1. วินัยสำหรับป้องกันปัญหา เป็นวินัยที่ได้ทำการกำหนดขึ้นมาล่วงหน้าโดยผู้ที่มีประสบการณ์ และมีหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นมา ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้ว ปัญหาที่ได้มีการป้องกันนั้นอาจเกิดขึ้นจริงหรือไม่เกิดขึ้นจริงก็ได้ แต่เป็นการวางแผนไว้ล่วงหน้า จึงได้มีการกำหนดหรือสร้างนิสัย กฎระเบียบข้อบังคับให้มวลสมาชิกในสังคมหรือองค์การได้ถือปฏิบัติกัน

2. วินัยสำหรับแก้ปัญหา เป็นวินัยที่สร้างขึ้นหรือกำหนดขึ้นภายหลังจากมีปัญหานึงปัญหาใดเกิดขึ้นมาก่อนแล้วจึงมีการกำหนดข้อปฏิบัติขึ้นมา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำ หรือประพฤตินั้นอีก ในปัจจุบันสังคมหรือองค์การมีปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น วินัยบางอย่างก็มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่บ้าง เพื่อให้ทันสถานการณ์ของปัญหา แต่วินัยบางอย่างก็ไม่ได้มีการแก้ไขอีกเลย เช่นวินัยของพระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าได้บัญญัติไว้ ก็ได้มีการประพฤติปฏิบัติกันอยู่จนถึงปัจจุบัน โดยที่ไม่ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง

จิตกร แก้วนัย (2543: 94) ได้อธิบายคุณลักษณะวินัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ใหญ่ๆ ดังนี้

1. วินัยทางโลก เป็นกฎระเบียบทางการปกครองใช้สำหรับควบคุมให้มวลสมาชิกกระทำ หรือประพฤติเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม โดยมีการกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ที่ไม่ประพฤติตาม วินัยเหล่านี้ ได้แก่ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ เป็นต้น

2. วินัยทางธรรม เป็นวินัยทางศาสนา หรือศีลในศาสนาต่างๆที่ได้มีการกำหนดขึ้น เพื่อให้ศาสนิกชนได้ประพฤติปฏิบัติตาม ในทางพุทธศาสนา วินัยทางธรรมแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ วินัยสำหรับบรรพชิตหรือนักบวช และวินัยสำหรับผู้ครองเรือนหรือประชาชนทั่วไป วินัยทางธรรมทางธรรมนั้นไม่ได้มีการกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนเหมือนวินัยทางโลก เพราะไม่ได้มีสภาพการบังคับเป็นแต่เพียงข้อที่ควรประพฤติปฏิบัติ หากประพฤติปฏิบัติตามแล้วก็จะมีความสุข มีความสุข หากไม่ได้ประพฤติปฏิบัติตามแล้วก็จะมีความชั่ว หรือความทุกข์เป็นผล

สินีนาฏ สุทธจินดา (2543: 20) ได้สรุปไว้ว่า คุณลักษณะของผู้มีวินัยสามารถสร้างหรือทำให้เกิดขึ้นได้ ทั้งในตนเอง และในสังคมตามสภาพแวดล้อมของแต่ละคน และแต่ละสังคม มีคุณลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. การปฏิบัติตามตามกฎระเบียบของสังคม
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. มีความตั้งใจจริง
4. สามารถควบคุมอารมณ์ได้
5. มีความอดทน
6. ตรงต่อเวลา

7. มีความรับผิดชอบ

8. ความเป็นผู้นำ

สำนักงานกำลังพลกรมตำรวจ (2547: ออนไลน์) ได้แบ่งลักษณะของวินัยไว้ดังนี้

1. การควบคุมตนเอง มุ่งที่การพัฒนาตนเอง เพื่อปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น
2. เป็นเงื่อนไขที่ทำให้มีพฤติกรรมอันเป็นระเบียบ มุ่งที่การควบคุมตนให้มีระเบียบ
3. กระบวนการทางนิติธรรม มุ่งที่กระบวนการพิจารณาความผิดทางวินัยตามกฎหมาย

อาจกล่าวโดยสรุปลักษณะของวินัยไว้ว่า วินัยมีลักษณะในทางรูปธรรม และวินัยในทางนามธรรม กล่าวคือ วินัยในทางรูปธรรมหมายถึง “ข้อปฏิบัติ” หรือ “แบบแผนที่พึงปฏิบัติ” เป็นเครื่องชี้ว่า วินัยสำหรับคนต่างสังคมกันอาจแตกต่างกัน การกระทำที่ผิดวินัยต้องเป็นการกระทำที่ผิดข้อปฏิบัติที่กำหนดไว้ หรือผิดแบบแผนที่พึงปฏิบัติของสังคมนั้น โทษอาจหนักเบาแตกต่างกันตามแบบของสังคม ส่วนอีกลักษณะคือ วินัยในทางนามธรรม หมายถึง ลักษณะเชิงพฤติกรรม ที่แสดงออกถึง การควบคุมตนเอง การมีความเป็นระเบียบ การยอมรับการปฏิบัติตาม หรืออาจจะพิจารณาลักษณะของวินัย ได้ 2 ลักษณะ คือ พิจารณาในทางบวก เป็นการเสริมสร้างทัศนคติที่ดี และบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน และพิจารณาในทางลบ ระเบียบวินัยเป็นกรอบ ผู้ที่ออกนอกกรอบต้องมีโทษตามที่กำหนดไว้ เป็นต้น

2.4 การป้องกัน และแก้ไขการประพฤติผิดวินัยของนักเรียนนักศึกษา

ปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นในโรงเรียนส่วนมาก เกิดจากกลุ่มนักเรียนที่การเรียนไม่อาจสนองความต้องการพื้นฐานของตนเองได้ ผลที่ตามมาคือ นักเรียนไม่มีภาพโรงเรียน การเรียน หรือครู ที่อยู่ในโลกคุณภาพของพวกเขา นักเรียนไม่เกิดความรัก และความศรัทธาในโรงเรียน จึงเป็นสาเหตุที่เกิดการประพฤติผิดวินัยของนักเรียน เป็นการแสดงออกของนักเรียนที่ไม่สมควรปฏิบัติที่ปรากฏอยู่ทั้งในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน อาจจะพิจารณาออกเป็น 4 ลักษณะได้แก่ การประพฤติผิดวินัยในเรื่องการแต่งกาย เกี่ยวกับเรื่องการเรียน มารยาททั่วไป และการประพฤติผิดวินัยเรื่องทั่วไป การป้องกันและแก้ไขการประพฤติผิดวินัยของนักเรียนนั้นมีผู้ให้แนวคิด ดังนี้

เดียนดี กาญจนัมพะ (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการกระทำความผิดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในช่วงปีการศึกษา 2530 – 2534 พบว่า นักศึกษาชายกระทำความผิดมากกว่านักศึกษาหญิง นักศึกษาวิทยาเขตหาดใหญ่กระทำความผิดมากกว่านักศึกษาวิทยาเขตปัตตานี กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกระทำความผิดมากที่สุด นักศึกษากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำกระทำความผิดมากกว่ากลุ่มอื่น นักศึกษาชั้นปีที่ 1 กระทำความผิดมากกว่าชั้นปีอื่น ๆ นักศึกษาที่กระทำความผิดส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ

หรือรัฐวิสาหกิจ ในขณะที่มารดาที่มีอาชีพค้าขาย และเกษตรกรกรรม นักศึกษาที่กระทำความผิดส่วนใหญ่บิดาและมารดามีการศึกษาระดับประถมศึกษา และครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจระดับปานกลาง ทั้งเป็นนักศึกษาที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน แต่เมื่อแยกตามประเภทความผิดทางด้านวิชาการ ปรากฏว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 กระทำความผิดมากที่สุด นักศึกษาที่บิดาและมารดาไม่มีอาชีพค้าขายกระทำความผิดมากที่สุด ส่วนประเภทความผิดทางด้านความประพฤติ ปรากฏว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 กระทำความผิดมากกว่าชั้นปีอื่น ๆ นักศึกษาที่บิดามีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจกระทำความผิดมากที่สุด นักศึกษาที่มารดาไม่มีอาชีพเกษตรกรกรรมกระทำความผิดมากที่สุด ในส่วนของผลการพิจารณาลงโทษปรากฏว่า โทษที่นักศึกษากระทำความผิดทางด้านวิชาการได้รับโทษมากที่สุดคือ การให้ภาคทัณฑ์ควบคู่กับการให้สัตยาบัน E ในวิชาที่ทุจริตในการสอบ รองลงมาคือ โทษให้สัตยาบัน E ในวิชาที่ทุจริตควบคู่กับการพักการศึกษามีกำหนด 1 ภาคการศึกษา และภาคทัณฑ์ ผลการพิจารณาโทษนักศึกษากะทำความผิดทางด้านความประพฤติที่ได้รับมากที่สุดคือ การให้ภาคทัณฑ์ รองลงมาคือ การตัดเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรควบคู่กับการภาคทัณฑ์

ประทีป ทับอรรถานนท์ (2538: 111 – 115) ได้อธิบายเหตุผลที่มีการลงโทษ และวัตถุประสงค์ของการลงโทษ ดังนี้การลงโทษเพื่อเป็นการทดแทน

1. การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่
2. การลงโทษเพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไข
3. การลงโทษเพื่อตัดไม่ให้มีโอกากระทำความผิดอีก
4. การลงโทษเพื่อคุ้มครองสังคม

ชนิษฐา ชัยโชติกุลชัย (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการลงโทษนักเรียนของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีเจตคติดีเล็กน้อยต่อการลงโทษ และเชื่อเด่นชัดว่าการลงโทษมีผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น ทำให้นักเรียนเสียสุขภาพจิต ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทางไม่ดี ทำให้ครูควบคุมชั้นเรียนได้ง่าย ทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงไป ทำให้นักเรียนสำนึกผิดและไม่กล้าทำผิดและคงเชื่อว่าการลงโทษทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้นสูงที่สุด แต่ก็เชื่อเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ครูคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพียงเล็กน้อย และกลุ่มอ้างอิงเด่นชัดเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียน ได้แก่ เพื่อนครูและผู้บริหารระดับต่าง ๆ นักเรียนในชั้นเรียน นักเรียนที่มีพฤติกรรมในชั้นไม่เหมาะสมหรือกลุ่มที่ทำผิดวินัย พ่อแม่ผู้ปกครอง และญาติพี่น้องของนักเรียนในการลงโทษนักเรียนครูทำโทษโดยคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกลุ่มต่าง ๆ เล็กน้อยทุกกลุ่ม
2. ครูมีความตั้งใจในการลงโทษเพียงเล็กน้อย นอกจากนี้ครูกลุ่มที่มีความตั้งใจจะลงโทษ และครูกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ลงโทษมีเจตคติแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีความตั้งใจ

จะลงโทษมีความเชื่อว่าเมื่อลงโทษนักเรียนแล้วทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น ครูควบคุมชั้นเรียนได้ง่าย บุคลิกภาพของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไป นักเรียนสำนึกผิดและไม่กล้าทำผิดสูงกว่ากลุ่มที่ตั้งใจจะไม่ลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ครูกลุ่มที่มีความตั้งใจจะลงโทษมีความเชื่อเกี่ยวกับการลงโทษทุกกลุ่มอ้างอิง มีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการลงโทษทุกกลุ่ม และสูงกว่ากลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ลงโทษ และกลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อครู ได้แก่ เพื่อนครูและผู้บริหารระดับต่าง ๆ นักเรียนในชั้นเรียน นักเรียนกลุ่มที่มีพฤติกรรมในชั้นไม่เหมาะสมหรือกลุ่มที่ทำผิดวินัย พ่อแม่ผู้ปกครองและญาติพี่น้องของนักเรียน

3. เจตคติต่อการลงโทษนักเรียนมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการลงโทษนักเรียนทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .5084$) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียนมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการลงโทษทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .6199$) เพศและประสบการณ์การเป็นครูมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการลงโทษอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหัวข้อคุณธรรม 30 ประการ ที่คาดหวังว่าจะเสริมสร้าง ด้านวินัยของนักเรียนให้เป็นผู้มีความประพฤติดี ซึ่งได้แก่ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลและสัตว์ มีความเมตตากรุณา การไม่โลภและไม่ขโมย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การรู้จักความพอดี การไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อำพรางความจริง การมีสัจจะและความจริงใจ การไม่ลองและใช้ยาเสพติด ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความขยันหมั่นเพียร ความอดทนอดกลั้น ความกล้าหาญ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ความกตัญญูกตเวที ความซื่อสัตย์สุจริต การทำให้สงบมีสมาธิและมีอารมณ์แจ่มใส ความไม่เห็นแก่ตัว ความปราณีตละเอียดถี่ถ้วน ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจเป็นธรรม ไม่ลำเอียง ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา การยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมารยาทและนิสัยส่วนบุคคลดี มารยาทในการแสดงความเคารพ การให้อภัย ขอบคุน การขอความช่วยเหลือ การปฏิเสธ การแสดงความยินดี แสดงความเสียใจ มีหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน เป็นผู้มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามระเบียบประเพณีนิยม ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การแก้ไขข้อบกพร่อง การปฏิบัติตามจริยธรรมอันดีงาม (สมพงษ์ จิตระดับ. 2530 : 27-28)

มักจะมีการขัดแย้งกันเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคคลในเรื่องการพิจารณาว่าพฤติกรรมในลักษณะใดที่ถือว่า นักเรียนประพฤติผิดวินัย กลุ่มบุคคลที่มีความเห็นไม่ลงรอยกันก็มักจะมีวิธีการแก้ไขและวิธีป้องกัน การประพฤติผิดวินัยมักมีกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง และรวมทั้งประชาชนทั่วไป กระทรวงศึกษาธิการได้

ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2515) เกี่ยวกับความประพฤติหรือการแต่งกายที่ถือว่าไม่เหมาะสมแก่สภาพนักเรียน กรมพลศึกษา. (2537: 7-8) ดังนี้

1. นักเรียนชายไว้ผมยาว โดยไว้ข้างหน้า กลางศีรษะยาวเกิน 5 เซนติเมตร รองศีรษะไม่ตัดเกรียน หรือไว้หนวดเครา
2. นักเรียนหญิง ไว้ผมยาวเกินต้นคอ (ยกเว้นระเบียบของเฉพาะโรงเรียนที่กำหนดไว้ให้ยาวกว่านี้ได้ แต่ต้องรวบให้เรียบร้อย)
3. เทียบเรื่อนอยู่ในที่สาธารณะ หรือทำลายสมบัติของสถานศึกษาหรือสาธารณะสมบัติ
4. แสดงกิริยาจาจ หรือ กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งไม่สุภาพ
5. มั่วสุมและก่อความเดือดร้อนอย่างหนึ่งอย่างใดไม่สุภาพ
6. เล่นการพนันซึ่งต้องห้ามตามกฎหมายการพนัน
7. เทียบเรื่อเวลากลางคืนระหว่างเวลา 22.00 น. ถึง 04.00 น. ของวันรุ่งขึ้น เว้นแต่ไปกับผู้ปกครอง หรือได้รับอนุญาตจากสถานศึกษา
8. สูบบุหรี่ สูบกัญชา หรือเสพยา ยาเสพติดของมีนเมาอื่นๆ
9. เข้าไปในสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หรือสถานอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โรงรับจำนำหรือสถานการพนันในระหว่างเวลาที่มีการเล่นการพนัน เว้นแต่จะเป็นผู้อาศัย หรือเยี่ยมญาติ
10. เข้าไปในงานหรือร่วมสังสรรค์และงานนั้นมีการเต้นรำ หรือการแสดงซึ่งไม่สมควรแก่สภาพนักเรียน เว้นแต่ไปกับบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรืองานนั้นบิดามารดา ผู้ปกครอง สถานศึกษาของนักเรียนคนหนึ่งคนใดเป็นผู้จัด
11. เข้าไปในสถานค้าประเวณี เว้นแต่เป็นผู้อาศัยอยู่ในนั้น หรือเข้าไปเยี่ยมญาติซึ่งอาศัยอยู่ในสถานทีนั้น
12. คบค้าสมาคมกับหญิงที่ประพฤติตนเพื่อการค้าประเวณี เว้นแต่จะเป็นญาติใกล้ชิด
13. ประพฤติตนทำนองชู้สาว
14. มีวัตถุระเบิดหรือมีอาวุธติดตัว ซ่อนเร้นไว้เพื่อประทุษร้าย
15. หลบหนีโรงเรียน

กล่าวโดยสรุป การป้องกันการกระทำผิดทางวินัย มีหลากหลายวิธีด้วยกัน การให้นักเรียนเกิดความรักและความศรัทธาในโรงเรียน โดยเฉพาะครูจะช่วยสร้างระเบียบวินัยให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี การเสริมสร้างวินัยให้เยาวชนจะช่วยในการป้องกัน และแก้ไขพฤติกรรมผิดวินัยของนักเรียน ซึ่งควรเป็นวินัยที่ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความเต็มใจมากกว่าวินัยที่มีรากฐานมาจาก คำสั่ง การบังคับ หรือลงโทษ และควรได้รับการฝึกให้มีขึ้นตั้งแต่วัยเยาว์เป็นต้นไป สอดคล้องกับสุโท เจริญสุข กล่าวถึงการสร้างระเบียบวินัย การ

ป้องกันกระทำความผิดทางวินัย เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องหลายด้านด้วยกัน เช่น เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมทาง-ด้านการเรียนการสอนให้อยู่ในสภาพที่ส่งอิทธิพล ต่อพฤติกรรมของนักเรียนในทางที่ถูกต้อง โดยจัดสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดความผิดทางวินัย สิ่งสำคัญคือผู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนทุกส่วนอย่ามองปัญหาการประพฤติผิดวินัยของนักเรียนเป็นเรื่องคอขาดบาดตาย แต่มองปัญหาของเขาสามารถแก้ไขได้ โดยเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่มองวินัยในทางบวก เป็นการควบคุมและหล่อหลอมสร้างทัศนคติที่ดีต่อสถานศึกษา และให้นักเรียนนักศึกษา ปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับด้วยความเต็มใจ ความพยายามที่จะแสวงหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องวินัยของนักเรียนนักศึกษา เพื่อจะได้ทราบถึงรากฐานของการประพฤติผิดวินัยของนักเรียนนักศึกษาต่อไป และกระทรวงศึกษาธิการมีหัวข้อที่คาดหวังว่าจะเสริมสร้างความมีวินัยของนักเรียนเพื่อเป็นผู้มีความประพฤติดี ลักษณะของการประพฤติผิดวินัยของนักเรียน จะมีขอบเขตเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่ปกติ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน อันแสดงให้เห็นถึงการขาดวินัยซึ่งการแสดงออกในเรื่องการผิดวินัยอาจแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ การประพฤติผิดวินัยในเรื่องการแต่งกาย เกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้มารยาททั่วไป และการประพฤติผิดวินัยในเรื่องทั่ว ๆ ไป ซึ่งการลงโทษทางวินัยแก่นักเรียนต้องควรระมัดระวังเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ห้ามลงโทษนักเรียนด้วยวิธีรุนแรง หรือแบบกลั่นแกล้ง หรือลงโทษด้วยความโกรธหรือพยาบาท ห้ามลงโทษนักเรียนที่กำลังเจ็บป่วย การลงโทษให้คำนึงถึงอายุของนักเรียนด้วย การลงโทษทุกครั้งให้โรงเรียนบันทึกเป็นหลักฐานในสมุดหมายเหตุประจำวันของโรงเรียน และแจ้งบิดามารดา หรือผู้ปกครองทราบเป็นหนังสือด้วย การกระทำในทางที่จะขจัดเหตุที่ทำให้กระทำผิดวินัย และปกป้องคุ้มครองกันให้พ้นจากเหตุที่ทำให้กระทำผิดวินัย ได้แก่ ให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผนให้ครบถ้วนและทั่วถึง ปกป้องคุ้มครองกันให้พ้นจากอิทธิพลที่บีบบังคับให้กระทำผิดวินัย ดูแลและระมัดระวังและช่วยเหลือให้พ้นจากสิ่งชักนำให้ทำผิดวินัย และให้มีทางระบายความรู้สึกความต้องการ หรือความคับข้องใจโดยไม่กระทำผิดวินัย ทุกสังคมย่อมมีระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อให้สมาชิกอยู่ด้วยกันด้วยความสงบสุขเมื่อมีผู้ละเมิดกฎก็ควรได้รับโทษ เมื่อนักเรียนทำผิดระเบียบกฎเกณฑ์ควรต้องได้รับโทษตามความผิดที่นักเรียนได้ก่อขึ้น การลงโทษนักเรียนไม่ใช่เรื่องที่เสียหาย แต่วิธีการลงโทษควรเหมาะสมกับการกระทำความผิดของนักเรียนและถูกต้องตามที่ระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้

3. วินัยของนักเรียนนักศึกษา

วินัยเป็นการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เพื่อความสงบสุขในชีวิตของตน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม วินัยนักเรียนนักศึกษาเป็นการปฏิบัติตามคำสั่ง หรือระเบียบข้อบังคับที่ใช้

ควบคุมความประพฤติ ให้อยู่ในระเบียบ สถาบันการศึกษาจำเป็นต้องมีระเบียบวินัย เพื่อเป็นเครื่องควบคุมความประพฤติของนักเรียนนักศึกษา วินัยเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญสำหรับนักเรียนนักศึกษาทุกคนเพื่อจะอยู่ร่วมกันในสถานศึกษา เมื่อประพฤติตนเป็นผู้มีวินัยก็ย่อมจะมีผลทำให้สมาชิกทุกคนในสถานศึกษาอยู่กันด้วยความสุข นักเรียนนักศึกษาประพฤติปฏิบัติตนจนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง สามารถควบคุมตนเองทั้งด้านอารมณ์และพฤติกรรมให้ปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องโดยไม่ได้เกิดจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของสังคม แต่เกิดจากการเห็นคุณค่าในสิ่งที่ทำและไม่ก่อความเดือดร้อนให้ตนเองและสังคม สอดคล้องกับนักการศึกษาหลายท่านดังนี้

เสริมศักดิ์ วิชาสารณ์ (2520: 6-8) ได้กล่าวถึงวินัยว่า วินัยเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งของการศึกษา ในการที่จะปรับปรุงและส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน แม้ว่าวินัยอาจจะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหรือข้อบังคับของโรงเรียน แต่ไม่ใช่การขู่เข็ญบังคับ แต่วินัยมุ่งที่จะให้นักเรียนควบคุมตนเอง มีวินัยในตนเอง และรู้จักปกครองตนเอง การป้องกันการกระทำผิดวินัย มีหลากหลายวิธีด้วยกัน การให้นักเรียนเกิดความรักและความศรัทธาในโรงเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมก็มีส่วนสร้างระเบียบวินัยให้กับนักเรียนได้ ดังนี้

1. ในสังคมมีสถาบันหลายอย่างที่เป็นตัวกำหนดความต้องการ และบทบาทของบุคคล เช่น ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา ฯลฯ โรงเรียนมีบทบาททั้งส่งเสริมและควบคุมบุคลาการต่างๆ นักเรียนมาโรงเรียนมิใช่มาเพื่อเรียนหนังสืออย่างเดียว แต่มาเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ในสังคมที่สลับซับซ้อนได้อย่างมีความสุข ฉะนั้นโรงเรียนจำเป็นต้องจัดกิจกรรม หรือช่วยเหลือสนับสนุนนักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. กระบวนการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นในห้องเรียนอย่างเดียว แต่เกิดขึ้นโดยการเรียนรู้จากคนอื่น เรียนรู้ซึ่งกันและกันจากภายนอกห้องเรียนอีกด้วย กิจกรรมนักเรียนช่วยให้เรียนรู้ได้กว้างขวางขึ้น

3. กิจกรรมนอกห้องเรียน ช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้ และมีประสบการณ์ในชีวิตมากขึ้น

4. กิจกรรมนักเรียน ช่วยให้มีการใช้พลังส่วนเกิน และควบคุมพลังส่วนเกินของนักเรียนให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์ และมีประโยชน์ต่อตนเองตลอดทั้งชุมชน

5. เป้าหมายของการศึกษา ก็เพื่อพัฒนาเด็กให้เจริญในทุกๆ ด้าน การศึกษาในห้องเรียนอาจช่วยส่งเสริมสติปัญญา การศึกษานอกห้องเรียนมีส่วนให้เด็กได้เจริญงอกงามเป็นคนที่สมบูรณ์ได้

6. การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เป็นการแสดงให้เห็นว่าเขาเป็นส่วนเป็นเจ้าของ ทำให้เกิดความผูกพัน ห่วงแหน และช่วยกันบำรุงรักษาในส่วนที่ตนมีส่วนเป็นเจ้าของ

7. การศึกษาในห้องเรียนส่วนใหญ่เป็นการนำไปสู่อาชีพหลัก กิจกรรมนักเรียนหลายอย่างเป็นการส่งเสริมอาชีพรอง และมีหลายคนที่ประสบความสำเร็จมีชื่อเสียงจากอาชีพรอง

ออซูเบล (สินีนาฏ สุทธจินดา. 2543 : 16 ; อ้างอิงจาก Ausubel. 1968 : 459) กล่าวถึงการมีวินัยในตนเองว่า หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกมาตามจิตสำนึกของตนซึ่งจะมีหน้าที่คือ

- 1 เป็นการอบรมนิสัยและฝึกคนให้มีพฤติกรรมที่เป็นมาตรฐาน
- 2 ทำให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของตน คือ สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม เชื้อมั่นในตนเอง ฟังตนเองได้ รู้จักควบคุมอารมณ์และมีความอดทน
- 3 เกิดจากมโนธรรมภายในจิตใจที่มาจากการสะสมประสบการณ์และมีการพัฒนาการมาเป็นลำดับ
- 4 สร้างความมั่นคงทางอารมณ์ให้แก่ผู้ปฏิบัติ เพราะกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมยอมรับจะเป็นกรอบแนวความคิดที่บุคคลนั้นใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมและแนวความคิดนี้ก็จะพัฒนาจนกลายเป็นวินัยในตนเอง

ธิดิมา จักรเพชร (2544: 15-16) ได้อธิบายถึงทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง โดยยึดแนวทฤษฎีที่สำคัญ 2 ทฤษฎีคือ ทฤษฎีของเมาเรอร์ (Mowrer) ซึ่งว่าด้วยการกำเนิดของการควบคุมตนเองหรือการมีวินัยในตนเอง และทฤษฎีของเพคและแฮวิกเฮิสต์ (Peck & Havighurst) ซึ่งว่าด้วยพัฒนาการของแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือการมีวินัยในตนเอง โดยยึดการควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกเป็นหลัก ซึ่งมีหลักการสำคัญดังต่อไปนี้ คือ

1. ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมาเรอร์ (Mowrer) การเกิดวินัยในตนเองของบุคคลนั้น นักจิตวิทยาทั้งหลายเชื่อว่าจะต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นมา สิ่งสำคัญคือความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูอันจะเป็นทางนำไปสู่ความสามารถในการให้รางวัลตนเอง หรือความสามารถในการควบคุมตนเองเมื่อโตขึ้น ซึ่งเมาเรอร์ได้อธิบายว่า ทารกหรือเด็กจะต้องเรียนรู้จากผู้เลี้ยงดูตน โดยการเรียนรู้นี้จะเกิดในสภาพอันเหมาะสมเท่านั้น การเรียนรู้ของทารกหรือเด็กนี้จะเกิดขึ้นหลายระดับและมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

บุคคลที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของทารกหรือเด็กคือบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูซึ่งเป็นผู้ที่บำบัดความต้องการของทารก เช่น หิวก็ได้ดื่มนม ร้อนก็ได้อาบน้ำ ฯลฯ เมื่อทารกได้รับการบำบัดความต้องการก็จะรู้สึกสบาย พอใจและมีความสุขความรู้สึกของทารกนี้จะติดตรึงอยู่ในสำนึกของทารกไปจนเติบโตขึ้น การที่ทารกได้รับการบำบัดความต้องการจนรู้สึกสบาย พอใจและมีความสุขนั้น สิ่งที่เกิดควบคู่กับเหตุการณ์นี้อยู่เสมอทุกครั้งก็คือการปรากฏตัวของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูในขณะที่มาปรนนิบัติเด็ก การบำบัดความต้องการของเด็กกับบิดามารดา

หรือผู้เลี้ยงดูเป็นสิ่งแวดล้อมที่อบอุ่นในการรับรู้ของเด็กจึงถ่ายทอดมายังบิดามารดา ทำให้การปรากฏตัวของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูก่อให้เกิดความพอใจและความสุขแก่เด็กได้ เด็กจึงเกิดความรักและความพอใจในบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูตน ซึ่งเมอเรอร์เชื่อว่าการรักและพอใจบิดามารดานั้นจะต้องเกิดจากการเรียนรู้เช่นนี้โดยมีความสุข ความพอใจที่ได้รับการบำบัดต้องมาก่อน ถ้าไม่มีเหตุการณ์เช่นนี้ในเด็ก เช่น เมื่อหิวก็ไม่ได้กิน หรือได้กินยามเมื่อไม่หิว เด็กก็จะไม่เกิดความพอใจ เด็กก็จะไม่มีรากฐานในการที่จะเรียนรู้ที่จะรักและพอใจบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูตน นั่นก็คือบุคคลสำคัญต่อการเรียนรู้เริ่มแรกของทารกหรือเด็กก็คือผู้ที่เลี้ยงเด็กซึ่งอาจจะเป็นบิดามารดาหรือผู้อื่นก็ได้

ความรักและความผูกพันของเด็กก็นำไปสู่การปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอน หรือการเลียนแบบผู้ที่ตนรักและพอใจ กล่าวคือ จากความรักและพอใจของเด็กที่มีต่อบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู จึงทำให้เมื่อบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูมีการอบรมสั่งสอนเด็กหรือมีการกระทำหรือพูดจาอย่างไรเด็กก็จะเกิดการทำตามหรือเลียนแบบคำพูด หรือการกระทำตามที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูสั่งสอน ซึ่งการกระทำของเด็กเช่นนี้จะทำให้เขาเกิดความสุขความพอใจได้เอง ลักษณะการให้รางวัลและชมเชยตนเองโดยบุคคลไม่ได้หวังผลจากภายนอก การเลียนแบบผู้เลี้ยงดูตนของเด็กจะทำทั้งทางที่ดีและทางที่ไม่ดีเท่าๆกันตราบที่ลักษณะนั้นเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักและพอใจ เช่น ถ้าเด็กเห็นผู้เลี้ยงดูสูบบุหรี่เมื่อเด็กสูบบุหรี่บ้างก็จะมีสุขและพอใจเพราะเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักตนพอใจมาก่อน ความสามารถในการให้รางวัลตนเองนี้ เมอเรอร์เชื่อว่าเป็นลักษณะที่แสดงถึงการบรรลุนิติภาวะทางจิตของบุคคลนั้น โดยจะปรากฏขึ้นในเด็กปกติที่อายุประมาณ 8-10 ขวบ และจะพัฒนาต่อไปจนสมบูรณ์เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ฉะนั้นผู้ที่บรรลุนิติภาวะทางจิตอย่างสมบูรณ์จึงเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะควบคุมตนให้ปฏิบัติตามอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ในการโต้ตอบเมื่อเกิดความคับข้องใจ เมื่อเกิดความกลัวในการมีความรักและในการมีอารมณ์ต่าง ๆ ฯลฯ ส่วนผู้ที่ขาดวินัยในตนเองหรือขาดการควบคุมตนเองก็เพราะไม่ได้ผ่านการเรียนรู้ตั้งแต่วัยทารก จึงกลายเป็นบุคคลที่ขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำและกลายเป็นผู้ทำผิด กฎเกณฑ์และกฎหมายของบ้านเมืองอยู่เสมอ ในรายที่รุนแรงอาจจะกลายเป็นอาชญากรเรื้อรังหมดโอกาสที่จะแก้ไข

ดังนั้น จากทฤษฎีของเมอเรอร์การเกิดวินัยในตนเองนั้น พื้นฐานที่ดีคือความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดา โดยมีความรัก ความห่วงใยซึ่งกันและกัน ตลอดจนการอบรมเลี้ยงดูสั่งสอนเพื่อเติบโตขึ้นและพัฒนาเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งจิตสำนึกนั้นจะแสดงพฤติกรรมที่ดีงามสืบไป

2. ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือการมีวินัยในตนเองของเพคและแฮวิกเฮิสต์ (Peck & Havighurst) เชื่อว่าการควบคุมของอีโก (Ego-Control) และการควบคุมของซูเปอร์อีโก (Super Ego-Control) ร่วมกันช่วยให้เกิดความต้องการแสดงพฤติกรรมเพื่อผู้อื่นอย่างสมเหตุสมผล นักทฤษฎีทั้งสองเห็นว่าพลังควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกในบุคคลจะมี

มากหรือน้อยก็ได้ และบุคคลแต่ละคนจะมีพลังควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกในระดับที่ไม่เท่ากัน อันเนื่องมาจากการได้รับความรู้ทางจริยศึกษาที่ทำให้ทราบถึงผลที่จะเกิดจากการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ในแต่ละบุคคลจะมีระดับไม่เท่ากัน ซึ่งจะส่งผลไปยังการมีวินัยในตนเอง หรือการควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกที่ต่างระดับกัน ดังนั้นนักทฤษฎีทั้งสองจึงได้จำแนกลักษณะของบุคคลออกเป็น 5 ประเภทดังนี้คือ

2.1 พวกปราศจากจริยธรรม (Amoral Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมอีโกและซูเปอร์อีโกที่น้อยมาก โดยบุคคลจะเป็นผู้ที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและเห็นแก่ตัวฝ่ายเดียว โดยที่ไม่เรียนรู้ที่จะให้แก่ผู้อื่น เป็นผู้ที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ และจะกระทำการต่าง ๆ อย่างไม่ไตร่ตรอง บุคคลประเภทนี้ถูกควบคุมโดยความเห็นแก่ตัวของตนเอง และเป็นผู้ที่ขาดวินัยในตนเองหรือมีน้อยมาก

2.2 พวกเอาแต่ได้ (Expedient Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกน้อยแต่พลังควบคุมของซูเปอร์อีโกมีมากขึ้น แต่ก็ยังจัดอยู่ในประเภทปานกลางค่อนข้างน้อยบุคคลประเภทนี้จะยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และกระทำทุกอย่างเพื่อความพอใจและผลได้ของตนเอง เป็นคนที่ไม่จริงใจจะยอมอยู่ใต้การควบคุมของผู้มีอำนาจถ้าจะทำให้เขาได้รับผลที่ต้องการได้ เป็นผู้มีวินัยในตนเองน้อย ลักษณะนี้จะปรากฏขึ้นตั้งแต่วัยเด็กตอนต้น และในคนบางประเภทจะติดตัวไปจนตลอดชีวิต

2.3 พวกคล้อยตาม (Conforming Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกน้อยเหมือนคน 2 ประเภทแรก แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโกมากกว่า คืออยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก คนพวกนี้จะยึดพวกพ้องเป็นหลัก และคล้อยตามผู้อื่นโดยไม่ต้องไตร่ตรอง บุคคลประเภทนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของสังคมและกลุ่ม เป็นผู้มีวินัยในตนเองระดับปานกลางแต่ไม่แน่นอน

2.4 พวกตั้งใจจริงแต่ขาดเหตุผล (Irrational Conscientious Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมอีโกระดับปานกลาง แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโกมาก จนเป็นผู้ที่ยอมรับกฎเกณฑ์และค่านิยมทางสังคมเข้าไปเป็นลักษณะของตนเองจะเป็นผู้ที่ทำตามกฎเกณฑ์และกฎหมายอย่างยึดมั่นและมีศรัทธา เป็นผู้ที่ถูกควบคุมโดยค่านิยมและปทัสถานของสังคมเป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองค่อนข้างมากแต่ยังไม่สมบูรณ์ บุคคลประเภทนี้จะทำตามกฎอย่างเคร่งครัดโดยเห็นว่ากฎเกณฑ์นั้นเป็นของศักดิ์สิทธิ์ แม้จะก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ผู้อื่นก็ไม่สนใจ บุคคลประเภทนี้จะเป็หลักของชุมชน เพราะมีความมั่นคงในความเชื่อและการกระทำ คนอื่นเห็นได้ง่าย แต่การขาดความยืดหยุ่นอย่างมีเหตุผลของคนประเภทนี้จึงยังเป็นคนประเภทที่ไม่สมบูรณ์ทางจริยธรรม

2.5 พวกเห็นแก่ผู้อื่นอย่างมีเหตุผล (Rational Altruistic Person) คือ บุคคลที่มีพลังควบคุมอีโกมากและพลังควบคุมของซูเปอร์อีโกก็มากด้วย จนเกิดสมดุลระหว่างการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมและความสมเหตุสมผลโดยเห็นแก่ผู้อื่นทั่วไปเป็นหลัก

บุคคลประเภทนี้มีความสามารถควบคุมตนเองอย่างมีเหตุผลมิได้ตกอยู่ในอิทธิพลของกลุ่มในสังคม หรืออยู่ใต้อิทธิพลของกฎเกณฑ์อย่างปราศจากเหตุผล เป็นผู้มีวินัยในตนเองสูงมากจะเป็นผู้ที่ตระหนักถึงผลของการกระทำของตนต่อผู้อื่น ก่อนจะทำอะไรต้องพิจารณาอย่างมีเหตุผลเพื่อผู้อื่น พร้อมทั้งจะร่วมมือกับสังคม มีความรับผิดชอบและให้ความเคารพเพื่อนมนุษย์โดยทั่วไป มีความต้องการที่จะเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม บุคคลประเภทนี้มีไม่มากนักในแต่ละสังคมแต่นักทฤษฎีทั้งสองเชื่อว่าเป็นบุคลิกลักษณะที่พัฒนาถึงขีดสุดของมนุษย์

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วนั้น สามารถสรุปได้ว่าทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือการมีวินัยในตนเองของเพคและแอวิกเฮิสต์ ทำให้สามารถแยกบุคคลออกมาแต่ละประเภทได้ซึ่งทำให้รู้ว่าในแต่ละบุคคลจะมีระดับไม่เท่ากัน ซึ่งจะส่งผลไปยังการมีวินัยในตนเองหรือการควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกที่ต่างระดับกัน โดยทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมของเพคและแอวิกเฮิสต์ได้สานต่อพัฒนาการของวินัยแห่งตน จนเป็นผู้ปฏิบัติตนตามกฎหมายที่กติกาของสังคมเพื่อประโยชน์สุขของตนเอง และส่วนรวมเป็นบุคคลที่สามารถควบคุมตนเองได้นั้นคือวินัยในตนเอง

ชาร์ลส์ อุดมไพจิตรกุล (2544: 100) ได้อธิบายไว้ว่า การมีวินัยคือการทำให้ตัวเองอยู่ในกรอบข้อบังคับของกฎเกณฑ์ที่มีการกำหนดขึ้นในสถานศึกษา วินัยที่กล่าวถึงนี้คือการมีระเบียบ คนที่มีระเบียบมีวินัยนั้นเป็นผู้ที่เข้มแข็ง เป็นผู้ที่หวังดีต่อตนเอง เป็นผู้ที่จะมีความสำเร็จในอนาคต ซึ่งแบ่งออกเป็น การมีระเบียบวินัยทางกาย คือการปฏิบัติตัวในกริยามารยาททำให้ไม่มีอุปสรรคต่อการขวนขวายหาความรู้ความสำเร็จ คือหาสิ่งที่ตัวกำลังปฏิบัติ และการมีระเบียบวินัยทางใจ คือการทำอะไรต้องมีเหตุผล ทั้งความคิดและการกระทำ

การมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาคือการมีวินัยในตนเองเป็นลักษณะของการนำตนเองการควบคุมหรือการบังคับตนเองโดยอาศัยแรงจูงใจที่สัมพันธ์กับอุดมคติ ที่บุคคลสร้างขึ้นสำหรับตนเอง หรือเป็นการควบคุมตนเองรู้จักบังคับ หรือควบคุมพฤติกรรมต่างๆ ที่เป็นแรงกระตุ้น หรือเป็นการเสริมแรงให้เกิดพฤติกรรมที่มีเป้าหมายดีกว่าเดิม เป็นพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกมาตามจิตสำนึกของตน การเสริมสร้างวินัยในตนเองให้กับนักเรียนนักศึกษาคือเป็นวินัยที่ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความเต็มใจมากกว่าวินัยที่มีรากฐานมาจากคำสั่งการบังคับหรือการลงโทษ และควรได้รับการฝึกให้มีขึ้นตั้งแต่วัยเยาว์เป็นต้นไป การฝึกระเบียบวินัยย่อมสอดแทรกเข้าไปได้เสมอในเกือบทุกวิชาขึ้นอยู่กับ การอบรมเป็นสำคัญต้องใช้เวลาและค่อยเป็นค่อยไป และควรใช้การจูงใจมากกว่าที่จะใช้กำลังบังคับจนกว่าจะเกิดเป็นความเคยชินซึ่งวินัยของนักเรียนนักศึกษานั้นมีหลายด้านด้วยกันผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และการปฏิบัติตนตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรม และจริยธรรม ดังนี้

3.1 ความเป็นผู้นำ

ผู้นำเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งของชีวิตในองค์การทุกองค์การจะมีผู้นำซึ่งเป็นผู้ที่จะนำองค์การไปสู่ความสำเร็จตามจุดหมาย และมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำซึ่งเป็นลักษณะของสิ่งที่มีอยู่ในตัวของสมาชิกทุกคนที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นสำคัญ สอดคล้องกับนักการศึกษาหลายท่าน ดังนี้

แบส (เสริมศักดิ์ วิทยาลัยการ. 2540 : 8-10 ; อ้างอิงจาก Bass.1981) ได้รวบรวมความหมายของภาวะผู้นำตามที่มีผู้ให้ และได้จำแนกความหมายของภาวะผู้นำออกเป็น 11 กลุ่ม คือ

- 1) ภาวะผู้นำในฐานะที่เน้นกระบวนการของกลุ่ม (Group Process) ภาวะผู้นำเป็นผลของการเปลี่ยนแปลงของกลุ่ม และ กิจกรรมของกลุ่ม
- 2) ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นบุคลิกภาพ และ ผลของบุคลิกภาพ ภาวะผู้นำเป็นการผสมผสานคุณลักษณะต่างๆ (traits) ที่ช่วยให้สามารถจูงใจบุคคลอื่นให้ปฏิบัติตามภารกิจ ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ
- 3) ภาวะผู้นำในฐานะเป็นศิลปะ ที่ก่อให้เกิดการยินยอมตาม (compliance) ภาวะผู้นำเป็นการใช้อำนาจทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือ มีอิทธิพลต่อสมาชิกของกลุ่ม ที่จะทำให้สมาชิกของกลุ่มทำตามตามที่ต้องการ
- 4) ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นการใช้อิทธิพล การที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่างๆ ของสมาชิก ของกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตาม เป็นไปตามความสมัครใจมิใช่การขู่เข็ญบังคับ
- 5) ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นพฤติกรรม ภาวะผู้นำ เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม สั่งการกิจกรรมของกลุ่ม
- 6) ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นรูปแบบของการจูงใจ (persuasion) ภาวะผู้นำเป็นศิลปะในการ เกี้ยยกล่อม จูงใจ หรือ ดลใจ สมาชิกของกลุ่มให้ร่วมมือในการปฏิบัติภารกิจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นการจูงใจให้บุคคลอื่นทำตาม มิใช่การบังคับขู่เข็ญ หรือ ใช้อำนาจ
- 7) ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นความสัมพันธ์ของอำนาจ (power relation) ภาวะผู้นำเป็นความแตกต่าง ระหว่าง อำนาจของผู้นำ กับ ผู้ตาม ผู้นำยอมใช้อำนาจทางหนึ่งทางใดให้ ผู้ตามปฏิบัติตาม
- 8) ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมาย ตามแนวคิดนี้ ภาวะผู้นำเป็นเครื่องมือที่สำคัญ และ จำเป็นเพื่อการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ผู้นำมุ่งสนใจงานมากกว่าบุคคล
- 9) ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นผลของการปฏิสัมพันธ์ ภาวะผู้นำเป็นผลของการกระทำของกลุ่ม ซึ่งเกิดจากปฏิสัมพันธ์ ระหว่าง ผู้นำกับผู้ตาม และ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ตามด้วยกันเอง

10) ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นความแตกต่างของบทบาท บทบาทของผู้นำแตกต่างจากบทบาทของผู้ตาม บทบาทของภาวะผู้นำเป็นการประสานสัมพันธ์บทบาทต่างๆในกลุ่ม และควบคุมชี้แจงกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อการบรรลุเป้าหมาย

11) ภาวะผู้นำในฐานะที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลกำหนดช่องทาง และ เครือข่ายของการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนกระบวนการของการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ภาวะผู้นำเป็นผลของปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม ผู้นำมุ่งสนใจบุคคลมากกว่างาน

จากที่กล่าวภาวะผู้นำเป็นการใช้อิทธิพลของบุคคล หรือ ของตำแหน่ง ให้ผู้อื่นยินยอมปฏิบัติตาม เพื่อที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ตามที่กำหนดไว้ หรือ อาจสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำคือ รูปแบบของอิทธิพลระหว่างบุคคล

สอดคล้องกับ สตอกดิลล์ (ทศนา แสงศักดิ์. 2542 : 49-50 ; อ้างอิงจาก Stogdill. 1974.) ได้วิเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำ หรือ การเป็นผู้นำ และได้สรุปทฤษฎีภาวะผู้นำไว้ 6 ทฤษฎีดังนี้

1) ทฤษฎีผู้ยิ่งใหญ่ (Great man theories) หรือ ทฤษฎีคุณลักษณะ (trait theory) นักทฤษฎีกลุ่มนี้อธิบายว่า การเป็นผู้นำเป็นผลมาจาก พันธุกรรม นั่นคือ เป็นผู้นำมาโดยกำเนิด เกิดมาก็มีลักษณะบางประการที่จะส่งเสริม และ สนับสนุน ให้เป็นผู้นำเช่น ความเฉลียวฉลาด ความสามารถพิเศษในการสื่อสาร และโน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นคล้อยตาม เป็นต้น

2) ทฤษฎีสituational (environmental theories) นักทฤษฎีกลุ่มนี้มีความเห็นว่า ผู้นำเป็นผลมาจาก เวลา สถานที่ และ สภาพแวดล้อม สิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ที่ก่อให้เกิดความเป็นผู้นำ ความเป็นผู้นำจะขึ้นอยู่กับกาลเวลาใดเวลาหนึ่ง และสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง เมื่อเวลาและสถานที่เปลี่ยนไป ความเป็นผู้นำจะเปลี่ยนแปลงไปด้วย วิกฤตการณ์ต่างๆ เปิดโอกาสให้คนเป็นผู้นำได้

3) ทฤษฎีบุคคล และ สถานการณ์ (personal situation theories) ทฤษฎีผู้ยิ่งใหญ่ และ ทฤษฎีสituational อธิบายแหล่งที่เกิดของภาวะผู้นำเพียงอย่างเดียว แต่ทฤษฎีนี้ อธิบายภาวะผู้นำเป็นผลมาจาก ปฏิสัมพันธ์ ระหว่าง บุคคลกับสถานการณ์ นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่า ผู้นำเป็นผลของลักษณะทางบุคลิกภาพของผู้นำ ธรรมชาติของกลุ่ม สมาชิกของกลุ่ม และ เหตุการณ์ หรือ ปัญหาที่กลุ่มเผชิญอยู่ หน้าที่สำคัญของผู้นำก็คือ ช่วยเหลือกลุ่มในการกำหนดเป้าหมายของผู้นำ ความเป็นผู้นำจะเกิดขึ้นเมื่อสถานการณ์เอื้ออำนวย เช่น เมื่อเกิดภาวะคับขัน ก็จะมีบุคคลเข้ามาช่วยแก้ไข ผู้ที่เข้ามาช่วยแก้ไข ก็คือผู้นำนั่นเอง ความเป็นผู้นำจึงขึ้นกับสถานการณ์เป็นสำคัญ

4) ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ และ ความคาดหวัง (interaction – expectation theories) นักทฤษฎีกลุ่มนี้อธิบายว่า ภาวะผู้นำก็คือ การสร้างปฏิสัมพันธ์ ผู้นำจะมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น หากปฏิสัมพันธ์นั้น เป็นไปตามความคาดหวังของกลุ่ม แรงจูงใจในการทำงานของสมาชิกจะเปลี่ยนแปลงไปตามความเปลี่ยนแปลงความคาดหวัง ในเรื่องของรางวัล และการลงโทษ ถ้าผู้นำ

กระทำการกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการ และ ความคาดหวังของสมาชิก ได้มากเพียงใด ความเป็นผู้นำก็จะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าการกระทำของผู้นำขัดต่อความรู้สึก ความต้องการ และ ความคาดหวังของสังคม ย่อมไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมนั้น เป็นผลให้ ภาวะความเป็นผู้นำเสื่อมลง

5) ทฤษฎีมนุษยนิยม (humanistic theories) ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นมนุษย์ เชื่อว่าโดยธรรมชาติแล้ว มนุษย์ต้องการแรงจูงใจ จึงพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ และความกลมเกลียวของหน่วยงาน ผู้นำจำเป็นจะต้องหาทางส่งเสริม ควบคุม หรือ จูงใจในลักษณะที่เหมาะสม เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มปฏิบัติภารกิจเพื่อการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม และ ทำให้ จุดมุ่งหมายขององค์การประสบความสำเร็จไปด้วย ทั้งนี้ความสำเร็จ หรือ ความล้มเหลวของ องค์การ ขึ้นกับความสามารถในการนำ หรือ ความเป็นผู้นำของแต่ละคน ถ้าผู้นำมีความเป็น ผู้นำสูงก็ย่อมสรุปได้ว่า ความสำเร็จขององค์การ จะสูงตามเช่นเดียวกัน

6) ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (exchange theories) ทฤษฎีนี้มีส่วนคล้ายกับทฤษฎี ปฏิสัมพันธ์ ตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่า ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะปรากฏในรูปของการแลกเปลี่ยน ระหว่าง สมาชิกในกลุ่ม ปฏิสัมพันธ์จะดำเนินต่อไป ถ้าสมาชิกยังได้รับประโยชน์ จากการ แลกเปลี่ยนทางสังคม สมาชิกของกลุ่มมอบ เกียรติ ศักดิ์ศรี ให้กับผู้นำ เพื่อแลกกับการที่ผู้นำ ช่วยให้อุปการะบรรลุเป้าหมายได้

ผู้นำเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับว่ามีบทบาทหน้าที่ หรือ คุณสมบัติเหนือกว่าผู้อื่น ส่วนภาวะผู้นำ เป็นการใช้บทบาทหน้าที่ หรือ คุณสมบัติของผู้นำนั้นๆ ในการทำให้ผู้อื่นยินดี ปฏิบัติตาม ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และ สอดคล้องกับ สุดา ทัพสุวรรณ (2541: 27-28) ว่าในการทำงานเป็นกลุ่มหรือหมู่คณะ ย่อมเป็นที่รู้กันอยู่ว่า นอกจากจะต้องมีผู้นำที่มีความรู้ความสามารถแล้ว สิ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันก็คือบุคลากรทั้งหมดในกลุ่ม นั้นๆ เป็นผู้จะบันทาลให้งานสำเร็จออกมาได้ทันเวลา และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้นำทั้งหลาย จึงพยายามที่จะศึกษาค้นคว้าวิจัยว่า ทำอย่างไรจึงจะทำให้ลูกน้องมีขวัญกำลังใจ และ ให้ความร่วมมือในการทำงาน และ ผลสำเร็จของงานจะช่วยชูเชิดให้ผู้นำเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ ผู้นำ ที่ฉลาดย่อมจะต้องศึกษา พฤติกรรมของบุคลากรในหน่วยงานของตนว่ามีความต้องการอะไร และ คนในหน่วยงานมีสภาพอย่างไร ตามหลักจิตวิทยาเชื่อกันว่า มนุษย์นั้นมีความแตกต่างกัน หลายประการ ทั้งทางด้านร่างกาย และ จิตใจ ความแตกต่างที่กล่าวมานี้จะสร้างผลดี หรือ ผลเสีย ให้แก่หน่วยงานได้ ถ้าผู้นำไม่รู้จักแยกแยะและวิธีการที่ดี ในการปกครองบังคับบัญชา

จากแนวคิดในเรื่องนี้ แมกเกรเกอร์ (สุดา ทัพสุวรรณ. 2541 : 27-28 ; อ้างอิงจาก Mc.Gregor. 1960) ได้เขียนหนังสือ “Human Side of Enterprise” ได้ตั้งข้อสมมุติฐานเกี่ยวกับ ธรรมชาติของมนุษย์ขึ้นเรียกว่า ทฤษฎี X และ ทฤษฎี Y (Theory X and Theory Y) เพื่อให้ ผู้นำได้แนวความคิด และ ใช้เป็นแนวทางในการจูงใจบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน เพื่อผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานไว้ดังนี้

ทฤษฎี X

แมกเกรเกอร์ (Mc.Gregor) ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า ลูกน้องตามทฤษฎี X จะมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์ไม่ชอบทำงานอยู่เฉยๆ ฉะนั้นจึงเป็นธรรมดาที่ลูกน้องในหน่วยงานมักจะหลีกเลี่ยงการทำงานเท่าที่จะทำได้
- 2) เนื่องจากลักษณะนิสัยไม่ชอบทำงานนี้เอง มนุษย์จึงมักขาดความกระตือรือร้น ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะผลิตงานที่ดีจึงมักจะทำงานตามที่นายสั่งเท่านั้น
- 3) มนุษย์ไม่มีความรับผิดชอบในงาน ทำงานเพียงเพื่อให้เสร็จเท่านั้น
- 4) มนุษย์ชอบให้มีคนคอยบังคับ และสั่งให้ทำงาน

ทฤษฎี Y

แมกเกรเกอร์ (Mc.Gregor) ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า ลูกน้องตามทฤษฎี Y จะมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์ชอบทำงาน และ มีความสุขที่จะได้ทำงาน ไม่มีใครอยากจะอยู่เฉยๆ
- 2) มนุษย์มีความคิดเป็นของตนเอง ต้องการที่จะคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ซึ่งผลงานของบุคคลเหล่านั้น ก็จะแตกต่างกันออกไป ตามความถนัดและความสามารถ
- 3) มนุษย์ทุกคนมีความรับผิดชอบ ในสิ่งที่ตนเองกระทำ
- 4) มนุษย์ชอบที่จะทำงานด้วยความสมัครใจ มากกว่าที่จะทำงานเพราะถูกขู่เข็ญบังคับ

ลักษณะธรรมชาติของมนุษย์ตามสมมุติฐานของ แมกเกรเกอร์ แยกเป็นทฤษฎี X และ ทฤษฎี Y นั้นจะสามารถช่วยให้ผู้นำเกิดความคิด ในการไปบริหารงานบุคคล ผู้นำที่มีความเชื่อตามทฤษฎี X ซึ่งเป็นแนวทางสมัยเก่า ก็มักจะต้องเอาใจใส่ดูแลกดดัน และ ควบคุมลูกน้องอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพราะมีความเชื่อว่าลูกน้องจะทำงานให้สำเร็จได้ตามลำพัง โดยปราศจากการควบคุม ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้นำ ที่จะต้องสั่งการด้วยตนเอง จึงจะทำให้งานดำเนินไปได้ ส่วนผู้นำที่มีแนวคิดตามทฤษฎี Y ซึ่งเป็นแนวทางสมัยใหม่ ก็มักจะใช้วิธีการปกครองลูกน้องแตกต่างออกไปจากผู้มีความเชื่อตามทฤษฎี X เพราะผู้นำที่เชื่อตามทฤษฎี Y จะเป็นผู้อยู่คอยสนับสนุนส่งเสริม และ กระตุ้นลูกน้องให้ทำงานแทนการกดดัน และ ควบคุม เพราะเป็นผู้นำที่มีความมั่นใจว่าลูกน้องของตนเองมีความสามารถ และ มีความรับผิดชอบเพียงพอ จึงไม่จำเป็นต้องออกกฎระเบียบออกมาควบคุมลูกน้อง อย่างเข้มงวดกดดัน นอกจากนั้นยังมีผู้ให้นิยามไว้มากมาย เช่น ฮาลปีน (วรินทร กาญจนระวีกุล. 2541 : 7 ; อ้างอิงจาก Halpin. 1966.) สรุปไว้ว่า ผู้นำคือผู้ที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งใน 5 อย่างคือ

- 1 ความเป็นผู้นำหมายถึงบุคคลที่มีบทบาท หรือ อิทธิพลต่อคนในหน่วยงานมากกว่าผู้อื่น

2. ความเป็นผู้นำหมายถึงบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุด ในการอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

3. ความเป็นผู้นำหมายถึงบุคคลที่มีบทบาทเหนือผู้อื่น

4. ความเป็นผู้นำคือบุคคลที่ได้รับคัดเลือกจากคนอื่นให้เป็นหัวหน้า

5. ความเป็นผู้นำคือผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้นำ หรือ หัวหน้าในหน่วยงาน

จากความหมายของความเป็นผู้นำที่กล่าวมา อาจสรุปได้ว่า ความเป็นผู้นำคือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งอาจโดยการเลือกตั้ง หรือ แต่งตั้ง และ เป็นที่ยอมรับของสมาชิกให้มีอิทธิพลและ บทบาทเหนือกลุ่ม สามารถที่จะจูงใจชักนำ หรือ ชี้นำให้สมาชิกของกลุ่มรวมพลังเพื่อปฏิบัติภารกิจต่างๆ ของกลุ่มให้สำเร็จ ส่วนภาวะผู้นำอาจสรุปได้ว่าเป็นการใช้อิทธิพลของบุคคล หรือ ของตำแหน่งให้ผู้อื่นยินยอมปฏิบัติตาม เพื่อที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มตามที่ได้กำหนดไว้ ความเป็นผู้นำนั้นเป็นด้านหนึ่งของความมีวินัยในตนเอง เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมเป็นผู้มีพฤติกรรมความเป็นผู้นำเป็นพฤติกรรมแสดงออกที่มีความโดดเด่นจากบุคคลอื่น สามารถเอาชนะใจผู้อื่น และสามารถชักจูงให้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ

3.2 ความรับผิดชอบ

เป็นความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุสำเร็จตามเป้าหมายด้วยความละเอียดรอบคอบ และ กระทำด้วยความเต็มใจ กล้าแสดงออกถึงความรับผิดชอบ ในการกระทำของตน โดยมีนักศึกษาได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2526: 68-92) ให้ความหมาย ความรับผิดชอบ ในการศึกษาเล่าเรียนว่าหมายถึง การที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทน เข้าห้องเรียน และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่นัดหมาย เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียนก็พยายามศึกษาค้นคว้า ชักถามครู อาจารย์ให้เข้าใจ เมื่อทำแบบฝึกหัดฝึกก็ยอมรับว่าทำผิด แล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องด้วยตนเองอยู่เสมอ มีผลการเรียนผ่านทุกวิชาในทุกภาคเรียน และจำแนกความรับผิดชอบได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหมาย ด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทน เข้าห้องเรียน และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่นัดหมาย เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียนก็พยายามศึกษาค้นคว้า ชักถามครู อาจารย์ให้เข้าใจ เมื่อทำแบบฝึกหัดฝึกก็ยอมรับว่าทำผิด แล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องด้วยตนเองอยู่เสมอ มีผลการเรียนผ่านทุกวิชาในทุกภาคเรียน

2. ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา รักษาผลประโยชน์ เกียรติยศ ชื่อเสียงของสถานศึกษา ช่วยกันรักษาความสะอาดของสถานศึกษา ไม่ขีดเขียนโต๊ะเรียน ผับห้องเรียน ห้องน้ำ แต่งเครื่องแบบนักเรียนเรียบร้อย ไม่ทะเลาะวิวาทกับนักเรียนโรงเรียนอื่น คอยตักเตือนเพื่อนนักเรียนที่จะหลง

ผิด อันจะทำให้โรงเรียนเสียชื่อเสียง เมื่อโรงเรียนต้องการความร่วมมือหรือความช่วยเหลือก็เต็มใจให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนตามความสนใจ และความสามารถของตน เพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน เช่น เป็นนักกีฬา นักแต่งคำขวัญ เรียงความ และอื่นๆ

3. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจช่วยเหลืองานต่างๆภายในบ้าน เพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันตามความสามารถของตน และรู้จักแสดงความคิดเห็น และปฏิบัติตนเพื่อความสุขและชื่อเสียงของครอบครัว ช่วยแก้ปัญหาการที่สมาชิกในครอบครัวไม่เข้าใจกัน เมื่อมีปัญหา ก็ปรึกษาและให้พ่อแม่ทราบปัญหาของตนทุกเรื่อง ช่วยครอบครัวประหยัด ไฟฟ้า น้ำ อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้าน

4. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชนและสังคม บำเพ็ญประโยชน์และสร้างสรรค์ความเจริญให้ชุมชนอย่างเต็มความสามารถ ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลที่จะเป็นภัยต่อสังคม ให้ความรู้ ความสนุก เพลิดเพลินแก่ประชาชนตามความสามารถของตน ช่วยคิดแก้ปัญหาต่างๆของสังคม เช่น ความสกปรก การรักษาสาธารณสุขสมบัติ การเสียภาษี และการรับบริการจากสถานบริการต่างๆ ของรัฐ

นภดล ภานะวิเชียร (2540: 70-71) กล่าวถึง ลักษณะพฤติกรรมหลักที่แสดงถึงความรับผิดชอบว่า ประกอบด้วยพฤติกรรมหลัก 5 ประการ คือ

1. ตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่างๆ คือ
 - 1.1 รับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำ
 - 1.2 ยอมรับว่าหน้าที่เป็นสิ่งที่ตนต้องทำ
 - 1.3 รู้สึกชอบต่อการกระทำหน้าที่
 - 1.4 รู้สึกว่าหน้าที่ของตนเป็นสิ่งสำคัญ
2. ทำหน้าที่ด้วยความเต็มใจโดยไม่ต้องมีการบังคับ มีพฤติกรรมดังนี้
 - 2.1 สมควรใจทำหน้าที่
 - 2.2 ควบคุมตนเองได้
3. ทำหน้าที่ด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่พฤติกรรมส่วนนี้มีพฤติกรรมเสริมคือ
 - 3.1 วางแผนในการทำหน้าที่ของตน
 - 3.2 มีระเบียบวินัย
 - 3.3 มีความซื่อสัตย์
 - 3.4 มีความละเอียดรอบคอบ
 - 3.5 มีสติ
4. ทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องจนงานสำเร็จ พฤติกรรมส่วนนี้มีพฤติกรรมเสริมคือ
 - 4.1 มีความอดทน
 - 4.2 มีความเพียร

- 4.3 มีการเตรียมการ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
- 4.4 มีมนุษยสัมพันธ์
- 4.5 รักษาสุขภาพให้แข็งแรง
- 5. ยอมรับผลการกระทำของตน ประกอบด้วยพฤติกรรม ดังนี้
 - 5.1 ติดตามผลการกระทำของตน
 - 5.2 มีเหตุผล
 - 5.3 ปรับปรุงการกระทำของตน

กรมอาชีวศึกษา (2542: 15) ได้ให้ความหมายความรับผิดชอบว่า เป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียน และ การปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่วางไว้ การปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ การปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบละเอียดรอบคอบ การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลาที่กำหนด มีความเพียรพยายามในการเรียน และ การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนเอง การยอมรับการกระทำของตนเอง การปฏิบัติงานโดยการคำนึงถึงความปลอดภัยต่อผู้อื่น การปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อส่วนรวม

สมบุรณ์ สิงห์คำปอง (2542: 42) สรุปว่า ความรับผิดชอบเป็นการยอมรับในการกระทำของตนเอง การยอมรับการกระทำด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าจะผลดีหรือผลร้าย ไม่ว่าจะถูกหรือผิด ไม่ปัดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่น และ พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดผลดีขึ้น ความรับผิดชอบทำให้นักลปฏิบัติตนตามหน้าที่

พรณี ทองทับ (2545: 30) สรุปว่า การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน บุคคลควรฝึกให้มีนิสัยรับผิดชอบตั้งแต่ในวัยเด็ก ทั้งที่บ้าน และ ที่โรงเรียน โดยเริ่มให้ทำงานง่ายๆเหมาะสมกับวัย และ ความสามารถของแต่ละบุคคลเมื่อมอบหมายให้ทำงานแล้วก็ควรให้เด็กรับผิดชอบอย่างเต็มที่ มีประสบการณ์ทำงานด้วยตนเอง เพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น หัดไม่ให้ปัดความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตนให้แก่ผู้อื่น ให้ทำงานเสร็จเป็นชิ้นเป็นอัน โดยไม่ไปก้าวก่ายงานของผู้อื่น และ ต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ เป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการเรียน และ การทำงาน บุคคลที่มีความรับผิดชอบจะมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน มีความเพียรพยายาม อดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความปรารถนาที่จะทำงานให้ดีขึ้น มีการวางแผนในการทำงาน มีความละเอียดรอบคอบ รู้จักตั้งจุดมุ่งหมายในการทำงาน และสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงมีความเอาใจใส่ มีการปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจจริง โดยที่มุ่งมั่นจะผลักดันให้ประกอบกิจกรรมด้วยความสนใจ เต็มใจทำอย่างสม่ำเสมอ มีจุดหมายปลายทาง มีใจจดจ่อมีสมาธิเพื่อให้งานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อย ติดตามงาน ไม่ละเลยทอดทิ้ง หรือ หลีกเลียง และหาทางป้องกันไม่ให้เกิดความบกพร่องเสื่อมเสียในงานที่ตนรับผิดชอบอยู่ รวมทั้ง

มีความละเอียดรอบคอบ รู้จักใคร่ครวญในงานที่ทำ และเมื่อทำงานเสร็จแล้วต้องตรวจทานดูว่า ถูกต้องเรียบร้อยหรือยัง และมีความขยันหมั่นเพียร พยายามอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ได้รับผลสำเร็จในงานที่ทำ มีความอดทนต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ พร้อมทั้งมีความตรงต่อเวลา ยอมรับผลการกระทำของตนเองที่ตนได้กระทำลงไป และการปรับปรุงงานของตนให้ดียิ่งขึ้น นับว่าความรับผิดชอบเป็นลักษณะที่แสดงออกมาด้วยการปฏิบัติหน้าที่การงานของตนด้วยความเอาใจใส่ ไม่หือเลียง มีความพากเพียร เพื่อสู่เป้าหมาย มีความละเอียดรอบคอบ ตรงต่อเวลา และพยายามปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับผลการกระทำของตนเองด้วยความเต็มใจทั้งในด้านดี และด้านเสีย

3.3 ความเชื่อมั่นในตนเอง

คุณลักษณะที่บุคคลควรมีความเชื่อมั่นในตนเองซึ่งเป็นลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกด้วยการกระทำที่เหมาะสม และกล้าแสดงความคิดเห็นในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในและนอกชั้นเรียน มีความคิดความอ่านเป็นของตนเองไม่ตกเป็นทาสความคิดของผู้อื่น มีความกล้าหาญ ไม่ท้อถอยเมื่อทำอะไรไม่สำเร็จ สอดคล้องกับ นักการศึกษาให้ความหมายความเชื่อมั่นในตนเองไว้หลายท่าน สันธยาพรพรณ์ ยาทัม. (2538: 48) ได้ให้ความหมาย ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ ในด้านการกล้าแสดงออก เป็นตัวของตัวเอง พึ่งตนเอง รับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ และปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้โดยไม่วิตกกังวล ชิดชนก รุ่งแสง. (2541: 22) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะที่บุคคลพึงมี เพราะทำให้มีกำลังใจในการทำงานสามารถเอาชนะต่ออุปสรรคที่จะนำไปสู่การประสบความสำเร็จในชีวิต เยาวเรศ สุมณ. (2542: 23) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลที่มีความมั่นใจ ภูมิใจในตนเอง มีความคิดเป็นของตนเอง พึ่งตนเอง กล้าแสดงออกด้วยการกระทำ และคำพูดที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนยอมรับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ตนประสบโดยปราศจากความกลัวความล้มเหลวไม่ท้อถอยเมื่อทำอะไรไม่สำเร็จ และปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้โดยไม่วิตกกังวล ลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองประกอบด้วยที่มีจิตใจมั่นคงเป็นของตัวเอง พึ่งพาตนเอง มีความเป็นผู้นำกล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญความจริง มีความรับผิดชอบ มีความเพียรพยายามเพื่อสู่เป้าหมาย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาได้ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

นักเรียนนักศึกษาสถาบันการอาชีวศึกษาต้องสร้างความเชื่อมั่นในตนเองเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการแสดงออกในด้านความเชื่อมั่นในตนเองให้มากขึ้น สอดคล้องกับ สมิต อาชนิจกุล. (2533: 93) ได้เสนอวิธีฝึกฝนตนให้ตนเองมีความเชื่อมั่นในตนเองคือ ต้องรู้ว่าตนเองเป็นที่พึ่งแห่งตนเองและหมั่นช่วยตนเองให้มากที่สุด ต้องรู้จักนับถือตนเองเชื่อในความสามารถของตนเอง และไม่ดูถูกเหยียดหยามตนเอง ต้องฝึกให้มีความคิดอ่านเป็นของตนเองไม่ตกเป็นทาสความคิดของผู้อื่น อย่าคิดว่าทำไม่ได้จึงคิดเสมอว่าเราทำได้ ต้องฝึกหัด

ปลูกฝังอุปนิสัยที่ดี ได้แก่ ความเป็นผู้ไม่รู้จักหมดหวัง ความไม่หวาดหวั่นต่อความลำบาก ความเป็นผู้มีหัวใจเข้มแข็ง ความกล้าหาญและไม่ท้อถอยเมื่อทำอะไรไม่สำเร็จ การหาเหตุผลให้ถูกต้อง สอดคล้องกับ มาลินี จุฑารพ. (2537: 300-301) ได้เสนอวิธีฝึกให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง ว่า แสดงความรู้สึกรักออกทางวาจา แสดงอารมณ์ออกทางสีหน้าตามความเหมาะสม เช่น ยิ้ม หัวเราะหรือหน้าบึ้ง ให้แสดงความรู้สึกรู้ว่าเห็นด้วยกับการที่คนอื่นแสดงความชื่นชม แสดงให้เห็นถึงการปรับปรุงตนให้มีชีวิตชีวาขึ้นในขณะนั้น คือ พยายามยิ้ม หัวเราะ ฯลฯ จัดกิจกรรมฝึกความจำเพื่อฝึกความกล้าจนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

นักเรียนนักศึกษาควรที่จะมีลักษณะ และพฤติกรรมที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ประกอบด้วย การมีจิตใจมั่นคง เป็นตัวของตัวเอง พึ่งพาตนเอง ความเป็นผู้นำกล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญความจริง มีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเพียรพยายามเพื่อสู่เป้าหมายในอนาคต สอดคล้องกับ ทัดติมา ระเบียบดี. (2529: 5) ได้เสนอลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนี้ มีจิตใจมั่นคง กล้าแสดงออก ความเป็นผู้นำ กล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญความจริง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การไม่คล้อยตามผู้อื่นโดยไร้เหตุผล ความรับผิดชอบในการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงาน และความเพียรพยายามเพื่อสู่เป้าหมาย เป็นต้น สอดคล้องกับ อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์. (2531: 4) ได้เสนอลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองไว้ ดังนี้ กล้าแสดงออก การพึ่งตนเอง การเป็นตัวของตัวเอง การมีความรับผิดชอบ และการมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี เป็นต้น

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วนั้น สามารถสรุปได้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเองหมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกด้วยการกระทำที่เหมาะสม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่บุคคลควรมีและเป็นความสามารถของบุคคลในการทำงานต่าง ๆ ให้สำเร็จ กล้าแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ พึ่งพาตนเองได้ มีความคิดเป็นของตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถเอาชนะต่ออุปสรรค ความเป็นผู้นำและมีความภาคภูมิใจตนเอง เชื่อมมั่นในตนเองทุก ๆ เรื่อง ควรสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับนักเรียนนักศึกษาซึ่งสามารถทำได้โดยการฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในความคิดและความสามารถของตนเอง เป็นผู้ที่มีลักษณะพฤติกรรมในการแสดงออก ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

3.4 การปฏิบัติตนตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม มีคุณธรรม และจริยธรรม

การทำให้ตัวเองอยู่ในกรอบของข้อบังคับของกฎเกณฑ์ที่ได้มีการกำหนดขึ้นเป็นบุคคลที่รู้จักกาลเทศะสนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม เป็นผู้ที่มิระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม ระเบียบข้อบังคับเป็นสิ่งที่จำเป็นในหมู่คณะ เป็นกฎเกณฑ์ควบคุมมิให้มีการกระทำตามอำเภอใจดังนั้นคนในสังคมต้องรู้ระเบียบข้อบังคับของสังคม สอดคล้องกับ ชำรงค์ อุดมไพจิตรกุล. (2544: 99-100) ได้นำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ว่า “คนมีระเบียบได้แก่ระเบียบในการคิดและในการทำผู้ไม่มีระเบียบไว้ถึงจะมีวิชามีเรี่ยวแรงมีความ

กระตือรือร้นอยู่เพียงไร ก็มักทำงานให้สำเร็จไม่ได้เพราะความคิดอ่านสับสนว่าუნ่าทำอะไรไม่ถูกลำดับขั้นตอน มีแต่ความลังเลและขัดแย้งทั้งในความคิดทั้งในการปฏิบัติงาน การมีระเบียบแยกออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การมีระเบียบทางกาย คือ การปฏิบัติตัวในกริยามารยาท ทำให้ไม่มีอุปสรรคต่อการชวนหาความรู้ความสำเร็จคือหาสิ่งที่ตัวกำลังมุ่งปฏิบัติ และการมีระเบียบทางใจ คือ การทำอะไรต้องคิดมีเหตุมีผลคนที่ระเบียบวินัยนั้นเป็นผู้ที่เข้มแข็งเป็นผู้ที่หวังดีต่อตนเอง และเป็นผู้ที่มีความสำเร็จในอนาคต กฎระเบียบมีความสำคัญต่อพฤติกรรมของคนในสังคมที่อยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมาก เพราะเป็นแบบแผนของคนในกลุ่มนั้นให้อยู่ร่วมกันอย่างเป็นระเบียบและในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับ สุชา จันทรเฒ. (2533: 213) ได้กล่าวว่า ระเบียบวินัยเป็นแบบแผนของพฤติกรรมที่วางไว้โดยตัวเอง หรือหมู่คณะเพื่อเป็นแนวทางในตัวเองและหมู่คณะปฏิบัติเพื่อบรรลุจุดหมายปลายทางที่วางไว้ สอดคล้องกับ ดุสิต น้ำฝน. (2529: 25) ได้กล่าวว่า กฎระเบียบการลงโทษอย่างเข้มงวดและการควบคุมจะเป็นการเปลี่ยนนิสัย และพัฒนาเป็นผู้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อสังคม ต่อไป ในการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ที่มีระเบียบกฎเกณฑ์โดยบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมให้เหมาะสม สังคมใดที่มีสมาชิกของสังคมที่ไร้คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมนั้น จะมีความสับสนวุ่นวายยากแก่การพัฒนาที่มีผู้รู้ และนักการศึกษาได้อธิบายเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมดังแนวคิดต่อไปนี้ สมพร เทพสิทธิ. (2542: 1) ได้อธิบายเกี่ยวกับคุณธรรมว่า เป็นกุศลธรรมเป็นธรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์และความสุข เป็นธรรมอันพึงเจริญ คือ ทำให้เกิดมีขึ้นตรงกันข้ามกับอกุศลธรรมซึ่งเป็นธรรมฝ่ายชั่วทำให้เกิดความทุกข์ ความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นเป็นธรรมที่ควรละ และระวังอย่าให้เกิดขึ้น ส่วนแนวคิดของ จินตนา บุญบังการ. (2544: 13) ได้อธิบายเกี่ยวกับคุณธรรม ว่า เป็นคุณสมบัติที่ดี หรือคุณสมบัติที่เป็นธรรมชาติของบุคคลอันอาจเกิดจากการสั่งสอนของบิดามารดา ครู หรือเกิดจากขนบธรรมเนียมประเพณีที่ถ่ายทอดกันมา สอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2544: 115-116) ได้อธิบายเกี่ยวกับคุณธรรมว่า คือสิ่งที่บุคคลยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม มีประโยชน์มากกว่ามีโทษ คุณธรรมแต่ละสังคมอาจจะแตกต่างกันเพราะการเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และศาสนา ตลอดจนการศึกษาของคนในสังคม ส่วนในด้านจริยธรรมเป็นความประพฤติการกระทำ และความคิดที่ถูกต้องเหมาะสมกับการทำหน้าที่ของคนอย่างสมบูรณ์ สอดคล้องกับ พระมหาอดิสร ธิรสีโล. (2540: 55) ได้อธิบายเกี่ยวกับจริยธรรมว่า เป็นความประพฤติ การกระทำ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดอันถูกต้องดีงาม ที่ควรประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและบุคคลทั่วไป สอดคล้องกับ สุนทร โคตรบรรเทา. (2544: 106) ได้อธิบายเกี่ยวกับจริยธรรมว่า เป็นความประพฤติปฏิบัติเป็นศีลธรรม และเป็นคุณธรรมอีกประการหนึ่งประกอบด้วย การละเว้นการชั่ว การเบียดเบียน เป็นศีลธรรม หรือเรียกว่าศีล

จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า คุณธรรมเป็นความดีอันสูงสุดที่ปลูกฝังอยู่ในอุปนิสัยอันดีงามของคนทั่วไป ซึ่งอาจอยู่ในจิตสำนึก ความรู้สึกประทับใจของบุคคลนั้น อันเป็นเครื่องควบคุมความประพฤติของบุคคลให้แสดงออกมาตามที่ตนปรารถนา ส่วนจริยธรรมเป็นความประพฤติปฏิบัติและการกระทำของบุคคล ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดอันถูกต้องดีงาม ที่ควรประพฤติปฏิบัติในสิ่งนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเอง และบุคคลอื่นโดยทั่วไปในสังคม

จากเอกสารดังกล่าวสรุปความมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา คือ ความมีวินัยในตนเอง วินัยเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อประชาชนทุกระดับในสังคม ที่จะเป็เครื่องมือในการควบคุม และกระตุ้นให้มีการปฏิบัติ และกระทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมตามสภาพแวดล้อมของแต่ละสังคม ความมีวินัยเป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ และ พฤติกรรม ให้อยู่ในระเบียบ และ ข้อบังคับ ปฏิบัติตนตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคม ตรงต่อเวลาเคารพในสิทธิของผู้อื่น ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น นอกจากวินัยแล้วยังมีข้อกำหนดอื่นๆที่แต่ละสังคมกำหนดไว้ เช่น กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ระเบียบปฏิบัติ เมื่อกล่าวโดยรวม คำว่า วินัย หมายถึง การวางระเบียบปฏิบัติเพื่อฝึกฝนอบรมคนในสังคมให้ปฏิบัติให้ถูกต้อง เหมาะสมเพื่อความเป็นระเบียบและความสงบสุขของสังคมวินัยเป็นจริยธรรมขั้นพื้นฐานของทุกสังคมที่จะช่วยให้สังคมมีการพัฒนา มีความสงบร่มเย็น และ เป็นสังคมที่น่าอยู่ วินัยนั้นจำเป็นที่จะต้องมีการฝึกฝนอบรมให้เกิดมีขึ้นแก่สมาชิกในสังคม ทั้งโดยทางตรง คือการให้การศึกษาเล่าเรียน และ ทางอ้อม คือ การที่สมาชิกในสังคมมีการปฏิบัติที่ถูกต้องดีงามเหมาะสมเป็นระเบียบวินัย การสร้างวินัยในชีวิตเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น เพราะการมีวินัยเป็นรากฐานการกระทำที่ถูกต้อง เป็นระเบียบเรียบร้อย ดังนั้น สถาบันทางการศึกษานับว่ามีความสำคัญในการเสริมสร้างวินัยให้แก่ นักเรียนนักศึกษา ให้มีวินัยในตนเอง ซึ่งความมีวินัยในตนเองมีหลายด้านด้วยกันผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าในด้าน ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการปฏิบัติตนตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคม ดังกล่าวมาแล้ว

4. หลักการแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัย

การเรียนรู้และคุณลักษณะของมนุษย์นั้นจะแตกต่างออกไปตามสภาพแวดล้อม และประสบการณ์ที่แต่ละคนได้รับรู้มาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนต่อการประพฤตินิสัยของนักเรียนนักศึกษานั้น มีองค์ประกอบอยู่หลายประการ โดยเกี่ยวข้องกับ ตัวบุคคล หลักสูตร สภาพแวดล้อม ครอบครัว โรงเรียน ครูผู้สอน และเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนนักศึกษา กับเพื่อน เป็นต้น นับว่ามีปัจจัยที่สัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษามาก ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537: 9) ได้สรุปถึงสถาบัน หรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวกับปัจจัยวินัยของเยาวชนไว้ ดังนี้

1. บิดา มารดา บ้านหรือสถาบันครอบครัว เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดและเป็นแหล่งแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝัง และหล่อหลอมตลอดจนถ่ายทอดลักษณะอันทรงคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งเรื่องระเบียบวินัยแก่สมาชิกในครอบครัวทั้งทางตรงโดยการอบรมสั่งสอน และทางอ้อมซึ่งเด็กจะเฝ้าสังเกตลักษณะและการกระทำต่างๆของผู้เลี้ยงดูเพื่อเลียนแบบการกระทำนั้น และบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูยังต้องทำหน้าที่นี้ต่อ แม้เด็กจะเข้าไปรับการศึกษาอบรมในโรงเรียนระดับต่างๆแล้วก็ตาม

2. ญาติผู้ใหญ่และสมาชิกอื่นๆในครอบครัว เป็นผู้มีอิทธิพลต่อการปลูกฝัง และหล่อหลอมจริยธรรมด้านต่างๆให้แก่เด็กในครอบครัวเช่นกัน โดยปกติเด็กจะเรียนรู้เจตคติเชิงจริยธรรมจากผู้ใหญ่ ด้วยการสังเกตและเลียนแบบมากกว่าที่จะได้จากการฟังคำสั่งของผู้ใหญ่โดยตรง ดังนั้นถ้าหากผู้ใหญ่มีลักษณะเด่นเป็นที่ยกย่องบูชาแก่เด็กมาก เด็กก็จะมีแนวโน้มที่จะเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่มากขึ้นเท่านั้น

3. เพื่อนๆของเด็กเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดค่านิยมทางจริยธรรมด้านต่างๆ เช่นกัน โดยเฉพาะวัยรุ่นเวลาจะทำอะไรก็มักจะคล้อยตามเพื่อนๆ การเรียนรู้พฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กมิใช่มาจากการรับจากเพื่อนแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ยังได้มาจากการได้ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน การเข้าใจกันและกันในระหว่างเด็กในวัยเดียวกันเองด้วย ซึ่งเพื่อนๆดังกล่าวนี้รวมทั้งเพื่อนในโรงเรียนและเพื่อนนอกโรงเรียนด้วย

4. พระสงฆ์หรือผู้นำทางจริยธรรมและคุณธรรมในหมู่บ้าน ตำบลหรืออำเภอ หรือท้องถิ่นที่เด็กอยู่ ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของผู้ใหญ่ในสังคมนั้น และได้รับมอบหมายให้เป็นผู้อบรมสั่งสอนด้านจริยธรรมแก่ประชาชนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ การปฏิบัติธรรมของพระสงฆ์หรือผู้นำทางศาสนาในท้องถิ่นนั้นจะมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังจริยธรรมด้านต่างๆ แก่เด็กในท้องถิ่นนั้นด้วย

5. สื่อสารมวลชนทุกรูปแบบ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ บทเพลง และหนังสือต่างๆ เป็นต้น ต่างก็มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการปลูกฝังหรือเปลี่ยนแปลงเจตคติ ตลอดจนรูปแบบพฤติกรรมของเด็กโดยเฉพาะวินัย ซึ่งถ้าสื่อมวลชนเหล่านี้ไม่สนใจหรือรับผิดชอบในการปลูกฝังจริยธรรมที่ดีแก่เด็ก ก็จะเป็นเครื่องทำลายหรือขวางกั้นการปลูกฝังหล่อหลอมให้เด็กเป็นผู้มีจริยธรรมที่ดีงามโดยเฉพาะวินัยในตนเองด้วย

6. โรงเรียนหรือสถานศึกษา ซึ่งรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาการบริหารและการให้บริการต่างๆ ในสถานศึกษา การเป็นตัวอย่างอันดีงามของครูอาจารย์ การเรียนการสอนวิชาต่างๆ ตามหลักสูตร การเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาก็มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังสร้างเสริมจริยธรรมที่ดีโดยเฉพาะด้านวินัย

7. สถาบันอาชีพ การเข้าสู่อาชีพใดๆ ของบุคคลก็ย่อมมีกฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนปฏิบัติสำหรับกลุ่มอาชีพนั้นๆ กฎเกณฑ์ระเบียบดังกล่าวนี้จะช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ปรับตัวอยู่ร่วมในกลุ่มอาชีพดังกล่าวได้ในที่สุด ดังนั้นสถาบันอาชีพแต่ละอาชีพก็มีส่วนที่สำคัญต่อการเสริมสร้างวินัยให้กับผู้ประกอบอาชีพดังกล่าว

8. สถาบันการเมือง สถาบันการเมืองที่หมายถึงคณะรัฐบาลและพรรคการเมืองมีส่วนสำคัญในฐานะเป็นองค์กรกำหนดนโยบายแนวทางการบริหารประเทศ ตลอดจนการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานราชการของข้าราชการประจำให้ตอบสนองนโยบายของรัฐบาล ดังนั้นการดำเนินงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยของคนในชาติจึงเป็นสิ่งที่สถาบันการเมืองควรเข้ามามีบทบาท โดยการนำมากำหนดเป็นแนวทางนโยบายการดำเนินงาน และพฤติกรรมตัวแบบของนักการเมืองที่มีการรักษาวินัยอย่างจริงจังก็จะช่วยให้ประชาชนทั่วๆ ไปในสังคมไทยยอมรับปฏิบัติตามได้เช่นกัน

จากที่กล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่น่าจะมีผลต่อมีวินัย คือ ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพของนักเรียนนักศึกษา ได้แก่สภาพร่างกาย จิตใจ สังคม ครอบครัว และปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม เช่น ทางบ้าน โรงเรียน และสังคมทั่วไป เป็นต้น ซึ่งสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นปัจจัยทำให้เกิดบรรยากาศต่างๆ อาจกล่าวได้ว่าบรรยากาศของโรงเรียนเป็นตัวแปรอิสระที่สำคัญอีกตัวแปรหนึ่งที่มีผลต่อความมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา

บัณฑิต แท่นพิทักษ์ (2540: 54) ได้อธิบายว่า สภาพแวดล้อมทั้งหมดที่มีอยู่ในอาคารเรียนและในโรงเรียนมีความเกี่ยวข้องกับบรรยากาศของโรงเรียน แบ่งเป็น 4 ด้านคือ

1. ด้านนิเวศวิทยา (Ecology) หมายถึง คุณลักษณะทางด้านกายภาพที่มีอยู่ในโรงเรียนและชั้นเรียน เช่น ขนาดของโรงเรียน ขนาดของห้องเรียน อายุ และลักษณะของอาคารเรียน รวมถึงเทคโนโลยีและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในอาคารเรียนและโรงเรียน อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน และการจัดห้องเรียน

2. ด้านสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรม (Milieu) หมายถึง คุณลักษณะของสิ่งต่างๆ ที่ดำรงอยู่และเกิดขึ้นในโรงเรียน รวมทั้งมีความสัมพันธ์กับบุคคลที่อยู่ในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะของแต่ละบุคคล แรงจูงใจ ความพึงพอใจในงานที่รับผิดชอบ ขวัญและกำลังใจ คุณภาพของหลักสูตร บุคลิกภาพของผู้บริหาร บุคลิกภาพของครู และกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

3. ด้านระบบทางสังคม (Social System) หมายถึง คุณลักษณะของระบบการจัดการองค์กร โครงสร้างของการบริหารองค์กร การบริหารโรงเรียน รูปแบบการสื่อสาร การตัดสินใจ และโครงการฝึกอบรม

4. ด้านประเพณีวัฒนธรรม (Culture) หมายถึง คุณลักษณะค่านิยมและเจตคติ
เนลา ประเสริฐสังข์ (2539: 314) ได้สรุปไว้ว่า พฤติกรรมของเด็กเป็นผลเนื่องมาจากอิทธิพลในด้านต่าง ๆ ที่มีต่อตัวเด็กโดยตรง เริ่มตั้งแต่การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนของบิดามารดา และผู้เลี้ยงดูอื่น ๆ ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งโตก่อนไปโรงเรียน เด็กในวัยนี้ยังเป็นผู้

บริสุทธิ์ตามธรรมชาติหรืออาจเรียกว่าเป็นมนุษย์ดิบ ซึ่งยังมีจิตใจที่เป็นสันดานเดิม ซึ่งต่างคนก็ต่างจิตใจต่อมาเมื่อเด็กอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนก็จะได้รับการอบรมสั่งสอนจากสถานศึกษานั้นๆ โดยมีผู้ปกครองพ่อแม่เป็นผู้ดูแลพฤติกรรมของเด็กก็จะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของการอบรมสั่งสอนและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับ จนกระทั่งจบการศึกษา สามารถประกอบสัมมาอาชีพได้ นั่นคือมนุษย์ดิบได้รับการพัฒนาอบรมบ่มนิสัยให้เป็นมนุษย์สุก ซึ่งมีสันดานสุกที่ดี นอกเหนือจากชาติกำเนิดหรือพันธุกรรมแล้ว การศึกษาอบรมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญมาก เด็กที่มีพ่อแม่ดีมีชาติตระกูล แต่ได้รับการอบรมสั่งสอนไม่ดีก็อาจจะเป็นคนไม่ดีไปได้ ในทางตรงกันข้าม เด็กที่มีชาติตระกูลไม่ดี แต่ได้รับการอบรมสั่งสอน เลี้ยงดูจากคนดี เด็กคนนั้นก็จะเป็นคนดีได้ แสดงให้เห็นว่าการอบรมสั่งสอน และการศึกษามีอิทธิพลมากสามารถปั้นหรือปรุงแต่งให้มนุษย์มีสันดานสุกที่ดี หรือสันดานสุกที่ไม่ดีได้ สอดคล้องกับ (กันยา สุวรรณแสง. 2532: 100) ได้ให้ความเห็นสอดคล้องกับที่กล่าวมาข้างต้นว่า การอบรมและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อมนุษย์มากที่สุด เพราะสามารถทำให้บุคคลแต่ละคนมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไป

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พอสรุปได้ว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวินัยนักเรียนนักศึกษา ได้แก่ ปัจจัยจากตัวนักเรียนนักศึกษา และปัจจัยจากสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อวินัยนักเรียนนักศึกษาทั้งโดยตรงและทางอ้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมซึ่งมีปัจจัยที่สัมพันธ์อยู่มากอาจเป็นปัจจัยได้ 2 ประการ คือ ปัจจัยจากตัวนักเรียนนักศึกษา และปัจจัยจากสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อวินัยนักเรียนนักศึกษาทั้งโดยตรงและทางอ้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม สภาพแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม คือ สภาพแวดล้อมทางกาย ได้แก่ สภาพต่างๆ ที่มนุษย์จัดทำขึ้นมา เช่น อาคาร สถานที่ ภูมิประเทศ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้สามารถมองเห็นและจับต้องได้ ส่วนสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรม คือ ระบบคุณค่าที่ยึดถือปฏิบัติเกี่ยวข้องกับกลุ่ม สังคม ความรู้ ความคิด ฯลฯ ส่วนสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นการผสมผสานกันระหว่าง หลักสูตร เนื้อหาสาระของวิชาที่เรียน ครู กฎระเบียบข้อบังคับ การปกครอง และเพื่อนร่วมชั้นเรียนร่วมสถานศึกษา ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน ทั้งในด้านการพัฒนาความคิด การสร้างเสริมประสบการณ์ การปรับตัว และบุคลิกภาพ ให้สอดคล้องกับสภาพและการดำรงชีวิตในสังคม ปัจจัยสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษابرรยากาศ และสิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นต้น ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวินัยนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม โดยศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ นักเรียนนักศึกษา ครอบครัว สถานศึกษา และครูผู้สอน ซึ่งขอกล่าวตามลำดับต่อไปนี้

5. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษา

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาย่อมมีความสัมพันธ์หลายประการทั้งตัวนักเรียนนักศึกษาเอง และสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็น ครอบครัว โรงเรียน สังคมทั่วไป ผู้วิจัยพิจารณาปัจจัยที่ศึกษาดังต่อไปนี้

- 5.1 ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา
- 5.2 ปัจจัยด้านครอบครัว
- 5.3 ปัจจัยด้านสถานศึกษา
- 5.4 ปัจจัยด้านครูผู้สอน
- 5.5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับวินัย

5.1 ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา

ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา เกี่ยวกับวินัยนักเรียนนักศึกษา เป็นการอยู่ในระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เพื่อความสงบสุขในชีวิตแห่งตน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ซึ่งเป็นพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาที่มีวินัยเกี่ยวกับการแต่งกาย ความประพฤติและวินัยด้านความรับผิดชอบ มีผู้สรุปปัจจัยด้านวินัยของนักเรียนนักศึกษาไว้ดังนี้ วินัยด้านการแต่งกาย การแต่งกายของนักเรียนอาชีวศึกษา ใช้หลักเกณฑ์และแนว ปฏิบัติการจากกฎกระทรวง ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2515 ออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 ลงวันที่ 22 เมษายน 2515 ข้อ 2(1) การแต่งกายถือว่าไม่เหมาะสมกับสภาพของนักศึกษา คือ นักเรียนชายตัดผมหรือไว้ผมยาวจนด้านข้างและด้านหลังยาวเลยตีนผมหรือไว้เครา นักเรียนหญิงนุ่งกระโปรงสั้นจนชายกระโปรงสูงกว่า กึ่งกลางสะบ้าหัวเข่าเกิน 5 ซม. ขอบกระโปรงต่ำกว่าระดับสะดือ คาดเข็มขัดหลวมต่ำกว่าระดับขอบกระโปรงหรือแต่งกายไม่เหมาะสมกับสภาพกุลสตรีไทย และนักศึกษาใช้เครื่องสำอางหรือสิ่งปลอมเพื่อการเสริมสวย กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดเครื่องแบบนักเรียนและนักศึกษาอาชีวศึกษา ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2527 ข้อ 5(5.6) ไว้คือ

1. เสื้อชาย-หญิง ผ้าสีขาว แบบคอเชิด แขนสั้น
2. กางเกง ผ้าสีกรมท่า แบบสุภาพ ขายาว
3. กระโปรง ผ้าสีดำหรือสีกรมท่า แบบสุภาพ ยาวเพียงใต้เข่า
4. เข็มขัด หนังสือดำ หัวเข็มขัดเป็นโลหะตราของสถานศึกษา
5. รองเท้า ถุงเท้าชาย รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีดำ แบบหุ้มส้น ถุงเท้าส้นสีดำ หญิง รองเท้าหนังสือดำแบบหุ้มส้น หุ้มปลายเท้า มีส้นสูงไม่เกิน 2 นิ้ว

การแต่งกายเป็นการเสริมสร้างบุคลิกภาพ และวินัยด้านความประพฤติ พิจารณาตามความเห็นของ ชำรงศักดิ์ หมื่นจักร์ และวัชร ทรัพย์มี. (2527: 42–43) และ วิจิตร อาชะกุล. (2528: 123–134) การแต่งกายเพื่อให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพนั้น ควร แต่งกายให้สะอาดถูกกาลเทศะและเหมาะสมกับฐานะเป็นสิ่งสำคัญ การแต่งกายที่มีรสนิยมดีคือ การแต่งกายที่มีความเหมาะสมกับรูปร่าง สถานที่และกาลเทศะ บางคนเข้าใจผิดคิดว่าการเป็นคนมีรสนิยมดีในการแต่งกายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเอง ซึ่งแท้จริงแล้วเป็นเรื่องที่ต้องศึกษา ปัจจุบันมี นิตยสารเป็นจำนวนมากที่มีรายการแนะนำเรื่องการแต่งกายอย่างเหมาะสม ควรเลือกแบบที่เหมาะสมกับรูปร่าง วัย อาชีพ ตำแหน่งหน้าที่การงาน สถานที่ และที่สำคัญคือควรแต่งกาย อย่างประณีตทั้งเสื้อผ้า รองเท้า ถุงเท้า กระเป๋า การแต่งกายดีไม่ได้หมายความว่าต้อง สวมแต่งด้วยอาภรณ์หรูหราราคาแพง ทางที่ดีควรคิดจำนวนงบประมาณในการแต่งกายของตน ให้เหมาะสมกับฐานะ การแต่งกายดีไม่จำเป็นต้องมีเสื้อผ้าหลายชุดแต่ควรมีชุดที่ใช้ได้หลาย โอกาส และรู้จักสลับสับเปลี่ยน ตกแต่งให้ดูแปลกตา และผู้ที่แต่งกายดีย่อมดึงดูดความสนใจ ให้ผู้คนอยากคบหาพูดจาด้วย เครื่องแต่งกายช่วยเสริมสร้าง และสามารถเปลี่ยนบุคลิกภาพ ของตนได้ การแต่งกายดีทำให้มีเสน่ห์ ไม่จำเป็นต้องใช้ของที่มีราคาแพงหรือหรูหราแบบ ทันสมัย ไม่ต้องถึงนาสมัย เป็นการสิ้นเปลือง สิ่งที่สำคัญคือการแต่งกายให้เหมาะสมกับ รูปร่างของตน การแต่งกายของคนเราย่อมบ่งบอกอะไรหลายอย่างว่าผู้แต่งนั้นมีรสนิยม นิสัย ฐานะ ความรู้สึกนึกคิด การศึกษา อารมณ์ จิตใจ ฯลฯ ว่าเป็นอย่างไร ผู้ที่แต่งกายเป็นจะ ช่วยเสริมสร้างบุคลิกให้เด่น เหมาะสมกับวัย โอกาส สถานที่ สถานการณ์หรือเหตุการณ์ และส่วนผู้ที่แต่งกายดี ประพฤติดี มีเสน่ห์ ผู้คนอยากใกล้ชิดสนทนากับ การมีวินัยในด้าน การแต่งกาย มีความจำเป็นและสำคัญในการเสริมสร้างบุคลิกภาพ จนมีการออกกฎและ ระเบียบกระทรวง มาเพื่อถือเป็นแนวปฏิบัติในโรงเรียนและสถานศึกษา ส่วนปัญหาความมี วินัยด้านความประพฤติของนักเรียนนักศึกษาที่มีรายงานสรุปปัญหาที่นักเรียนนักศึกษาก่อความ ไม่สงบ ของกองควบคุมและติดตามการปฏิบัติงาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2530: 1-3) ได้สรุปไว้ว่า

1 การแตกความสามัคคี โดยการทะเลาะวิวาท เนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น

1.1 เนื่องนักศึกษาอยู่ในวัยคะนอง เพียงแค่มองหน้ากันก็ทำให้เกิดเหตุ วิวาทกันขึ้น

1.2 เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกันมาก่อน เมื่อไปพบกันเข้าก็จะยกพวกหรือแอบ ทำร้ายร่างกายกัน

1.3 การเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วของประชากร ทำให้สถานศึกษาต้องรับ นักเรียนเพิ่มเป็นจำนวนมากขึ้นและจัดสอนสองรอบ ทำให้นักเรียนมีเวลาว่างมาก และมักจะ ไปมั่วสุมตามแหล่งต่าง ๆ และจะก่อเหตุวิวาทกัน

1.4 การจัดงานรื่นเริง มีดนตรี หรือการแสดงต่าง ๆ ที่โรงเรียนหรือโรงภาพยนตร์ และมีการจำหน่ายบัตรให้กับนักเรียนโรงเรียนอื่นหลายโรงเรียนมาพบกันและก่อเหตุวิวาท

1.5 เนื่องจากนักเรียนที่ถูกไล่ออกไปจากโรงเรียนแล้ว และเมื่อไปเรียนที่อื่นก็จะชักจูงเพื่อนโรงเรียนใหม่ไปก่อเหตุที่โรงเรียนเดิมอีก เพื่อกลั่นแกล้งเจ้าของโรงเรียนหรือการแก้แค้นกันที่มาจากการยุยงของครูที่ออกไปจากโรงเรียนแล้ว

1.6 เนื่องจากสาเหตุข้อสวาระหว่างสถาบัน

1.7 วัยรุ่นบางกลุ่มปลอมตัวเป็นนักเรียนไปก่อความวุ่นวายนักเรียนโรงเรียนหนึ่งเพื่อให้เข้าใจผิดกันหรือชู้กรรโชกทรัพย์

1.8 เนื่องจากทะเลาะวิวาทหรือถูกทำร้ายร่างกายแล้ว คิดว่าเจ้าหน้าที่บ้านเมือง หรือครู อาจารย์ ไม่อาจช่วยเหลือได้จึงทำการแก้แค้นด้วยตนเอง

1.9 เนื่องจากติดยาเสพติด เครื่องทองของเมา สุรา ทำให้ครองสติไม่อยู่เกิดการก้าวร้าวและทำร้ายผู้อื่น

1.10 นักเรียนมีเวลาว่างจากการเรียนมาก ทั้งนี้เนื่องจากบางโรงเรียนจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามหลักสูตร อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่ครบตามจำนวนนักเรียน ปรครูที่สอนไม่ครบตามวิชาที่ทำการเปิดสอน

1.11 อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ใช้เป็นอาวุธได้ เช่น คัทเตอร์ ไม้ตี ไม้บรรทัดเหล็ก สิว ค้อน ฯลฯ มักจะนำติดตัวกลับบ้าน แล้วนำไปก่อเหตุวิวาทกันภายนอกสถานศึกษา

2. การก่อเหตุชุมนุมเรียกร้อง ประท้วง

2.1 อุปกรณ์การเรียนการสอนและสวัสดิการไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

2.2 โรงเรียนเข้มงวดกวดขันกับนักเรียนเกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียนมากเกินไป จนทำให้นักเรียนส่วนมากเกิดความเครียดทางสมอง

2.3 การบริหารงานภายในสถานศึกษา มีความขัดแย้งกัน โดยเฉพาะเรื่องผลประโยชน์ภายในองค์กร

2.4 ขาดครู อาจารย์ และผู้สอนในบางรายวิชาซึ่งไม่ชำนาญการสอนเพียงพอทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายการเรียน หรือมีครูสอนไม่ครบชั้นเรียน จึงเป็นสาเหตุให้นักเรียนหลบหนีการเรียนและไปก่อเหตุวิวาทตามที่สาธารณะสถานที่ต่าง ๆ

2.5 ครู อาจารย์ และบุคลากรมีความขัดแย้งกับผู้บริหาร บางแห่งมีกลุ่มอิทธิพลทางการเมืองหนุนหลังบุคคลภายนอกเข้าไปแทรกแซงในสถานศึกษา

3. ปัญหาและสาเหตุส่วนตัว สาเหตุส่วนตัวไม่ว่าจะเกิดขึ้นกับนักเรียนนักศึกษาหรือกลุ่มบุคคลภายนอกสถานศึกษา อาจก่อเหตุวิวาทลุกลามตามมาจนไม่สามารถแก้ปัญหาต่อไปได้

3.1 ปัญหาทางด้านครอบครัว รวมทั้งของครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา เกี่ยวกับทางด้านเศรษฐกิจไม่มั่นคง ขาดความอบอุ่น ถูกทอดทิ้งจากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดดังกล่าว แล้วการแตกแยกภายในครอบครัว จากปัญหาเล็ก ๆ อาจจะทำให้เกิดปัญหาใหญ่ทั้งในและนอกสถาบันจนกลายเป็นสายเกินแก้ไข

3.2 ความคิดคะนองของเด็ก อยากเด่นอยากดังในทางที่ไม่ถูกไม่ควร

3.3 ความผิดหวังจากพ่อแม่ที่รักลูกไม่เท่ากัน จึงแสดงออกในลักษณะก้าวร้าว ต่อสังคม

3.4 เสพสุรา ดมทินเนอร์ ยาเสพติด ไม่สามารถปกครองสติได้ ก่อชนวนวิวาททำร้ายร่างกายกัน หรือก่ออาชญากรรม

3.5 ความผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจ

3.6 การชิงดีชิงเด่นเกี่ยวกับเรื่องชู้สาว

3.7 ปัญหาทางด้านขาดสติยับยั้ง อารมณ์ร้อนและวู่วาม

3.8 ถูกกดขี่ข่มเหงจากบุคคลอื่น หาทางออกไม่ได้ จึงรวมพวกกับกลุ่มอันธพาลหาทางแก้แค้นกัน

3.9 ถูกข่มขู่ทางอารมณ์จากบุคคลอื่น

3.10 ความเครียดแค้นส่วนตัวของนักเรียนนักศึกษาที่ต่อครูอาจารย์ เกี่ยวกับไม่ได้รับความเป็นธรรมทางการศึกษาและสวัสดิการ

3.11 ถูกยุยงส่งเสริมจากศิษย์เก่าหรือกลุ่มบุคคลภายนอกพาพรรคพวกมาก่อเหตุวิวาทกันระหว่างนักเรียนต่างสถาบัน

ส่วนด้านการกระทำผิดวินัยของนักเรียนนักศึกษานั้นย่อมเกิดจากสาเหตุหลายประการ และสาเหตุจากตัวเด็กนักเรียนเองนั้น มีผู้ให้รายละเอียดไว้ ดังนี้

ณรงค์ เส็งประชา (2538: 166) ได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัว หรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาค เด็กจะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น จะเลือกคบเพื่อนที่ถูกต้อง และนำเอาพฤติกรรมของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตนเอง กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. สร้างค่านิยม และความรู้ใหม่ๆ เพิ่มขึ้น
2. สอนให้รู้จักแบบแผนของการอยู่ร่วมกันในสังคมมากขึ้น เช่นการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่ม เป็นต้น
3. สอนให้มีประสบการณ์เสมอภาคเท่าเทียมกัน
4. ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง ความคิดเห็นต่างๆ และมีประสบการณ์ที่ดีขึ้น

สมพร พรหมจรรย์ (2540: 9) กล่าวว่าสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียน และเพื่อนปฏิบัติต่อกันในห้องเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

พะยอม ธีรุต (2540: 8) ให้ความหมายไว้ว่า ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนเป็น พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อกันซึ่ง ได้แก่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การให้กำลังใจ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการร่วมมือด้านต่างๆ ทั่วไป

ชนนุช บุญสิทธิ์ (2541: 5) ได้สรุปว่า สัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของนักเรียนทั้งด้านการใช้วาจา การแสดงกิริยาท่าทางอันประกอบด้วยลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ รู้จักเคารพในสิทธิ์ผู้อื่น รู้จักและเข้าใจตนเอง สนใจในความรู้สึกของเพื่อน ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน ซึ่งจะมีผลให้การทำงานกลุ่มและการปฏิบัติกับเพื่อน เป็นไปอย่างเหมาะสม

จากที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษา ซึ่งจะส่งผลถึงการปฏิบัติตนด้วยความเรียบร้อยอยู่ในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติที่โรงเรียนได้บัญญัติขึ้นใช้ในโรงเรียน เป็นการให้นักเรียนอยู่ในระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เพื่อความสงบสุขและความเรียบร้อยของสังคม ที่มีเป้าหมายสำคัญโดยมุ่งหวังให้มีวินัยในตนเอง ให้อารมณ์และพฤติกรรมของตน เพื่อเกิดความสำนึกและค่านิยมที่ดีงามอันจะไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นผลที่จะทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนและบุคคลอื่น โดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคมและสิทธิผู้อื่น สามารถดำเนินชีวิตของตนให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสงบสุข และยังช่วยพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นต่อไป

5.2 ปัจจัยด้านครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญของสังคม ที่มีความสำคัญเบื้องต้น ที่จะสร้างคามมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา โดยผู้ปกครองเอาใจใส่ดูแลการเลี้ยงดู และพยายามอบรมบ่มนิสัยความมีวินัยให้แก่บุตร โดยครอบครัวมีความรักความสามัคคี และบิดามารดาทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีก็จะเป็นแนวทางที่ถูกต้องแก่เด็ก ซึ่งจะเจริญเติบโตที่มีวินัยในตัวเอง ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความเห็นไว้ ดังนี้

จรรยา สุวรรณทัต (2529: 54-56) ได้อธิบายว่า ความสัมพันธ์ที่ราบรื่นในครอบครัวจะเป็นเครื่องมือในการป้องกันปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้สรุปถึงปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวไว้ดังนี้

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคมของครอบครัว กล่าวคือ ครอบครัวใดที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ไม่ขัดสน ย่อมนำมาซึ่งความสุขของครอบครัว

2. การรู้จักบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนสามารถ ปฏิบัติการสอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ของตนเอง พ่อแม่มีหน้าที่อบรมสั่งสอนบุตร ก็ควรกระทำโดยมีรากฐานจากเหตุและผล ไม่กระทำด้วยอารมณ์

3. การรู้จักลักษณะธรรมชาติ และความต้องการมูลฐานของเด็ก พ่อแม่ที่เข้าใจ ลักษณะธรรมชาติของการเจริญเติบโต และมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือเด็กเมื่อเกิดปัญหาย่อมมีส่วนช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดี

4. ความคงเส้นคงวาของพ่อแม่ในการวางระเบียบวินัย ปัจจุบันนี้นับว่ามีอิทธิพลมากต่อบรรยากาศในครอบครัว โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งมีความอดทนน้อยต่อการไม่คงเส้นคงวาของพ่อแม่ ซึ่งเป็นต้นเหตุให้เกิดความคลอนแคลนในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ลูก

ส่วนสุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2529: 156-157) ให้ความเห็นว่า เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวที่ขาดความสมบูรณ์ ซึ่งเป็นผลมาจาก การตาย การหย่าร้าง พ่อแม่แยกกันอยู่ และสภาวะอื่นๆ ที่ทำให้สูญเสียพ่อแม่ จะทำให้เด็กขาดความรัก และความอบอุ่นที่ควรจะได้รับเป็นคนมีปมด้อยในตัวเอง เมื่อโตขึ้นอาจเป็นปัญหาในการปรับตัว และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

วิทยา นาควัชระ (2537: 258-259) ได้สรุปลักษณะของความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในครอบครัวไว้ว่า ต้องประกอบไปด้วยการมีความสัมพันธ์กันอย่างมั่นคงมีความศรัทธาต่อกัน มีความรัก มีวินัย รู้จักบทบาท และหน้าที่ของแต่ละคน มีความปรารถนาดีต่อกัน และสามารถแสดงความรู้สึกทั้งหมดนี้ออกมาในปริมาณที่พอเหมาะ สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียน กับผู้ปกครองเกิดจากที่ผู้ปกครองให้ความรัก ความห่วงใย และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก สิ่งเหล่านี้เป็นแรงกระตุ้นให้เด็กมีความตั้งใจเอาใจใส่ในการเรียน มีวินัยมากขึ้น เป็นต้น

ดวงกมล วงษ์ศรีหัส (2541: บทคัดย่อ) ได้สรุปว่า ครอบครัวมีความสำคัญต่อการปรับตัวของเด็กมาก การที่เด็กจะปรับตัวได้ดีในครอบครัวเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความเข้าใจกันของสมาชิกในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ขนาดของครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ และสภาพของครอบครัว บุคคลจะดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องพยายามพัฒนาตนเองให้ปรับตัวเข้ากับครอบครัวของตนเองให้ได้

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 13) ได้กล่าวถึงสาเหตุของพฤติกรรมทางสภาพครอบครัวว่า สภาพของครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู มีความสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็กมาก เช่น เด็กที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาหย่าร้างกัน หรือแยกกันอยู่อาจจะขาดความอบอุ่นรู้สึก ว่าเหงาขาดที่พึ่ง อันมีผลต่อปัญหาทางอารมณ์โดยตรง และทำให้ผลการเรียนต่ำ หรือเด็กที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีอารมณ์ร้าย ซึ่งอาจแสดงออกมาในลักษณะของการฉุนเฉียวทางอารมณ์ โกรธจัด ก้าวร้าว ด่าทอ ต่างๆนานาอาจทำให้เด็กมีพฤติกรรมไปในทำนองเดียวกัน

เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ล้วนมีผลอันสำคัญยิ่งต่อพฤติกรรมของเด็ก ครูควรมีบทบาทในการให้คำแนะนำแก่เด็ก และผู้ปกครอง ในการแก้ปัญหาดังกล่าวเท่าที่จะทำได้ ปัญหาบางอย่างก็เป็นปัญหาใหญ่และสลับซับซ้อน ผู้ปกครองของเด็กจะต้องร่วมมือกับหลายฝ่ายในการหาแนวทางแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็ก

อัจฉรา สุขารมณ (2542: 1-2) ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ บิดามารดาจะตั้งกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่เข้มงวดและเผด็จการ มีแต่คำสั่งว่า “อย่า” กับลูก มีความคาดหวังในตัวลูกสูง เด็กจะมีความกดดันสูง ไม่ไว้วางใจใคร มองโลกในแง่ร้าย ชอบตำหนิวิพากษ์วิจารณ์ และไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ส่วนความคาดหวังและการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล บิดามารดาจะยึดหยุ่น ไม่เข้มงวดจนเด็กขาดศักยภาพในตนเองหรือปล่อยจนเสียเด็ก จะให้คำแนะนำเมื่อมีปัญหา ไม่ควบคุมหรือออกคำสั่ง เมื่อทำผิดจะชี้แจงเหตุผล เด็กจะมีลักษณะเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล มีความมั่นคงทางอารมณ์ หนักแน่น ควบคุมอารมณ์และปรับตัวได้ดี

จุไรรัช แสนวัง (2543: 36) ได้สรุปแนวคิด ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ว่าความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสามัคคี บิดามารดาให้ความรักความห่วงใยในตัวลูก ให้การดูแลเอาใจใส่อบรมสั่งสอน ชี้แนะแนวทางที่ดีที่ถูกต้องแก่บุตรเป็นตัวอย่างที่ดียอมก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัว ทำให้ลูกเกิดความรักเคารพบิดามารดา มีแต่ความสุขในการดำรงชีวิต เด็กยอมเจริญเติบโตขึ้นด้วยความเชื่อมั่นมองโลกในแง่ดี ในทางตรงกันข้ามครอบครัวที่บิดามารดาทะเลาะเบาะแว้งขาดความสามัคคี ไม่รู้จักเสียสละ และการให้อภัยซึ่งกันและกัน เด็กจะมีนิสัยก้าวร้าว พุดจาหยาบคาย ชอบการต่อสู้เพื่อเอาชนะ หรือเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาเป็นโรคจิต โรคประสาท จู้จี้ขี้บ่น เด็กจะขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง เป็นโรคหวาดระแวง ในครอบครัวที่มีพ่อแม่เล่นการพนันหรือดื่มสุรา เด็กจะเลียนแบบและติดเป็นนิสัยต่อไป ครอบครัวที่หย่าร้างแตกแยกไม่ได้อยู่รวมกัน เด็กจะมีนิสัยแค้นเคือง เป็นนักเลง หรืออันธพาล เพื่อชดเชยในส่วนที่ตนเองต้องการ เด็กกำพร้าจะเป็นเด็กที่ขาดความรักความอบอุ่นความมั่นคงในชีวิต เด็กกับผู้ใหญ่ที่เกิดช่องว่างระหว่างวัย ไม่มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ผู้ใหญ่ที่ชอบออกคำสั่งบังคับว่าต้องทำอย่างนั้น ต้องทำอย่างนี้ ชี้ชะตาชีวิตของเด็กหรือครอบครัวมีสภาพแตกแยกหรือบ้านแตก จะเป็นผลต่อสภาพจิตใจของเด็กซึ่งขาดที่พึ่งทางใจ ทำให้ไม่มีความสุข เป็นผลทำให้เด็กประพฤติผิดได้ง่าย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสถาบันสังคมที่มีความสำคัญอันดับแรก ในการที่จะสร้างวินัย ที่อยู่ในระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามเพื่อความสงบสุขในชีวิตแห่งตน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ถ้าภายในบ้านหรือครอบครัวมีความสุข ทุกคนมีความสามัคคีกลมเกลียวกันเป็นอย่างดี บิดามารดามีความห่วงใยในตัวลูก โดยเอาใจใส่ อุปการะเลี้ยงดู และพยายามอบรมบ่มนิสัยในทางที่ดีงามให้แก่บุตร ย่อมทำให้

บุตรเกิดความรักพ่อแม่ มีความอบอุ่นและมีความสุข รวมทั้งรับแต่สิ่งดีงามเข้ามาในชีวิตทำให้เด็กเจริญเติบโตด้วยดี แต่ในทางตรงข้ามครอบครัวที่ไม่มีความสามัคคีเสียสละ และให้อภัยซึ่งกันและกัน มีการทะเลาะวิวาทกันบ่อยๆ เด็กก็ย่อมรับนิสัยก้าวร้าว พุดจาหยาบคาย ชอบวิวาท ดังนั้นครอบครัวมีความสำคัญต่ออนาคตของเด็กอย่างมากมาย ซึ่งจะต้องช่วยกันทำให้บ้านน่าอยู่ เพื่อให้ทุกคนในบ้านมีความรักกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเข้าใจกัน ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านเป็นไปอย่างดี และครอบครัวควรตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นต้น

5.3 ปัจจัยด้านสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นสถาบันที่สำคัญต่อการเรียนรู้ และสร้างคุณลักษณะความมีวินัยให้กับนักเรียน เป็นสถานที่อบรมสั่งสอนให้วิชาความรู้ ความคิด ทักษะ และเจตคติ ที่จะนำไปสู่การมีวินัยของตนเอง สภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นการผสมผสานกัน ระหว่างหลักสูตร เนื้อหาสาระของวิชาที่เรียน ครู กฎระเบียบข้อบังคับ การปกครอง และเพื่อนร่วมชั้นเรียนร่วมโรงเรียน โรงเรียนจึงเป็นสถาบันที่มีบทบาทในการสร้างเสริมพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาที่เป็นเด็กวัยรุ่น ซึ่งฮอลล์และลินดี้ (Hall & Lindse. 1970: 297) ได้ให้ความเห็นว่าวัยรุ่นที่มีอารมณ์รุนแรง ใจร้อน ตัดสินใจรวดเร็วและฉับพลัน การที่เราเห็นวัยรุ่นแสดงอาการแปลก ๆ นั้น แท้จริงเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ และวัยรุ่นที่มีลักษณะเช่นนี้ส่วนมากกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน โรงเรียนและครูจึงมีบทบาทสำคัญในการศึกษาให้เข้าใจถึงบุคลิกภาพของเด็กเหล่านั้น และโบแมน (Baughman. 1972: 27 –32) ได้กล่าวว่าเด็กต้องการเรียนรู้และมีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิต ต้องการความรื่นรมย์ สนุกสนาน ต้องการเพื่อนและคำแนะนำต่าง ๆ ต้องการความสำเร็จ ความสมหวัง ระเบียบวินัย จึงเป็นเรื่องที่ผู้จัดการศึกษาควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน ในโรงเรียน และสอดคล้องกับนักการศึกษาได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้

อิคอร์น (สุชา จันทน์อม. 2544: 146 ; อ้างอิงจาก Eichorn. 1965 : 299) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาโรงเรียนมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อชีวิตและอนาคตของเด็กและวัยรุ่น เพราะโรงเรียนอาจจะเป็นสถาบันที่ผลิตเด็กกระทำผิด โรงเรียนอาจช่วยป้องกันเด็กกระทำผิด และโรงเรียนอาจช่วยเด็กที่กระทำผิดแล้วให้กลับตนเป็นคนดีได้ ปัจจัยที่โรงเรียนมีส่วนผลักดันให้เด็กกลายเป็นผู้กระทำผิดอาจสรุปได้คือ

- 1 เด็กขาดครูที่ดี
- 2 เด็กไม่ได้รับความสนใจและขาดการปฏิบัติใกล้ชิดเป็นรายบุคคล
- 3 โรงเรียนขาดหลักการและการบริการด้านนันทนาการ
- 4 โรงเรียนมีอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ไม่เพียงพอ
- 5 เกิดการแบ่งแยกในกลุ่มนักเรียนนักศึกษาเพราะความแตกต่างทางฐานะ

เศรษฐกิจ

- 6 เด็กขาดการปรึกษาและแนะแนว

7 โรงเรียนขาดนักวิชาชีพในสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องและวิทยาการ

สภาพในโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการหลอมและพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในตัวนักเรียนนักศึกษา โรงเรียนเป็นแหล่งรวบรวมของเด็กและเยาวชนที่มีภูมิหลังต่างกัน ดังนั้นอาจจะถ่ายทอดความรู้แนวความคิด ทักษะ ค่านิยม ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งในทางที่ดีและไม่ดีให้แก่กันในระหว่างนักเรียนนักศึกษาที่เข้ามาอยู่ร่วมกันในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

กอร์ดัน (ศักดิ์สิทธิ์ บุญรังศรี. 2547 : 64 ; อ้างอิงจาก Gorton. 1983 : 326 – 327) กล่าวว่า โรงเรียนต่าง ๆ ประสบปัญหาด้านวินัยซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1 ปัญหาการผิดวินัยในชั้นเรียน ได้แก่ การตอบโต้กับครู การไม่ตั้งใจเรียน การรบกวนคนอื่น ๆ การกินขนมในชั้น การชอบทำลายของ การพูดหยาบคาย การพูดปด และการทำร้ายคนอื่น

2 ความประพฤติผิดนอกชั้นเรียน (แต่อยู่ภายในบริเวณโรงเรียน) ได้แก่ การต่อสู้กัน การทำลายสิ่งของ การสูบบุหรี่ การใช้จ่ายเซฟต์ติด การแต่งกายผิดระเบียบ การขโมย การเล่นเกมพนัน การทำบริเวณโรงเรียนสกปรก การต่อต้านครู-โรงเรียน และการเข้าไปในบริเวณที่หวงห้าม

3 การหนีโรงเรียน ได้แก่ การไม่เข้าชั้นเรียน การขาดโรงเรียน

4 ความเฉื่อยชา ได้แก่ การเข้าชั้นเรียนช้าบ่อยๆ และการมาโรงเรียนสายบ่อยๆ

โรงเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้นักเรียนนักศึกษาเกิดวินัยในตนเองขึ้นได้ โรงเรียนจะต้องมีส่วนประกอบ การใช้กฎระเบียบ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัย การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม การควบคุมความประพฤติ การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สถานที่ตั้งและอาคารอยู่ในสภาพที่ดีและมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ขวัญจิต คัมภีรานนท์ (2541: บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการศึกษาพบว่า

1 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้ เจริญองงามของผู้ถูกลงโทษ และทำให้ผู้ถูกลงโทษขาดความเชื่อมั่นในตนเอง การแก้ปัญหาทางวินัยควรแก้ปัญหาวินัยด้วยวิธีการแนะแนวและให้คำปรึกษา โดยอาศัยผู้แนะแนว ที่มีความรู้ ความสามารถ ผ่านการฝึกอบรมอย่างดี จะช่วยให้นักเรียนผู้กระทำผิดรู้จักบังคับและควบคุมตนเอง มีวินัยในตนเอง สามารถนำตนเองไปในทางที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้เจริญองงามและมีพัฒนาการสูงสุด การให้คำปรึกษา (Counseling) เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้กระทำผิดระเบียบต่าง ๆ สามารถกลับตัวได้โดยไม่ต้องถูกลงโทษ ซึ่งนับว่าเป็นวิธีการที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีค่าอย่างสูง

1.1 ด้านพฤติกรรมของครู อาจารย์ผู้สอนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อยสามอันดับ

แรก คือ แต่งกายเรียบร้อย มีบุคลิกลักษณะดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน และเตรียมการสอนทุกครั้ง

1.2 ด้านพฤติกรรมของผู้เรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ พ่อแม่ พี่น้อง ไม่สนับสนุนให้เรียน ผู้ปกครองบังคับให้มาเรียน และต้องการเรียนเพื่อให้จบเท่านั้น

1.3 ด้านพฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้นโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ โตเถียงครูอย่างไ้เหตุผล มาเรียนสม่ำเสมอ และทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ ได้

1.4 ด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียน สื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก และปานกลางเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ มีที่นั่งของนักเรียนในห้องครบตามจำนวน ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ และมีห้องปฏิบัติการห้องสมุด ให้นักเรียนได้ใช้ศึกษาค้นคว้า

2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน จำแนกตามเพศ ระหว่างนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ด้านพฤติกรรมของผู้เรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านพฤติกรรมครู อาจารย์ที่สอน พฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้น และอาคารสถานที่ ห้องเรียน สื่อการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน จำแนกตามลำดับชั้น โดยภาพรวม ด้านพฤติกรรมของครู อาจารย์ผู้สอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านพฤติกรรมของผู้เรียนพฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า สถานศึกษามีความสำคัญในการหล่อหลอม และพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนนักศึกษา ซึ่งนับว่าสถานศึกษามีอิทธิพลอย่างยิ่งในการให้ความรู้ ทักษะ ทศนคติ ตลอดจนอุปนิสัยอันจะส่งผลต่อพฤติกรรม และ โรงเรียนเป็นสถาบันที่มีความสำคัญในการเสริมสร้างความมีวินัย และ รู้จักควบคุมตนเอง อดทน มีความรับผิดชอบ เคารพสิทธิผู้อื่น ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา เหล่านี้เป็นต้น การจัดการศึกษาอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของโรงเรียน โรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อชีวิต และ อนาคตของเด็กและวัยรุ่น เพราะโรงเรียนอาจจะเป็นสถาบันที่จะช่วยป้องกันเด็กกระทำผิด และ โรงเรียนอาจช่วยเด็กที่กระทำผิดแล้วให้กลับตนเป็นคนดีได้ อาจกล่าวได้ว่า โรงเรียนจะช่วยแก้ปัญหาในชั้นเรียน และ ปัญหานอกชั้นเรียน ซึ่งปัจจัยด้านสถานศึกษา จะช่วยหล่อหลอม และส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษา ปรับตัวเพื่อเตรียมความพร้อมในการอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข พัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายเพื่อเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษา

5.4 ปัจจัยด้านครูผู้สอน

ครูที่อยู่ใกล้ชิดศิษย์มีการพัฒนาสู่ ครูคุณภาพ กอปรด้วยความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม มีความรัก ความเมตตา ปราศรณาให้ศิษย์ได้มีความรู้ มีความดี มีความสุขในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติ ก็จะมีส่งผลให้เกิดความสงบสุขในสังคมส่วนรวมต่อไป

สาระสำคัญในการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ การจัดการศึกษาต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนพึงระลึกอยู่เสมอว่า อะไรที่เป็นหรือก่อประโยชน์สูงสุด ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน ครูต้องคำนึงถึงการพัฒนาของผู้เรียน ซึ่งจะต้องอาศัยปัจจัยเกื้อหนุนในทุกๆด้าน เช่น สิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น มุ่งปลูกฝังและสร้างลักษณะที่พึงประสงค์ให้ผู้เรียน

ครูมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมุ่งสอนให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม มีค่านิยมที่ดีงาม และบูรณาการความรู้เรื่องต่างๆอย่างสมดุล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน กระบวนการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูจะต้องรู้วิธีการในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่างๆจากประสบการณ์จริง การรู้จักจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ การรู้จักประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายในการพัฒนาผู้เรียน โดยการคำนึงถึงความแตกต่าง และศักยภาพของแต่ละคน การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เป็นหน้าที่ร่วมกันของทุกฝ่าย ครูต้องเข้าใจว่า การส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนนั้น จะต้องมีการพิจารณาถึง

ด้านการจัดกิจกรรม ประสบการณ์ที่หลากหลาย โดยความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งในสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชน องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง และเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ครูจะต้องมีทักษะในการประสานความร่วมมือในการจัดหาและใช้แหล่งความรู้จากชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การศึกษานอกสถานที่ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในสถานศึกษา การประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูจะต้องประเมินพัฒนาการของผู้เรียนในทุกด้าน ทั้งในด้านความรู้ ความประพฤติ โดยใช้วิธีการต่างๆ ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาประเมิน ใช้กระบวนการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและหลักสูตรวิชา ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่ต่างกันไป และครูกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกพร้อมยอมรับฟังความคิดเห็นการกระทำของผู้เรียน ครูมีความกระตือรือร้นที่จะสอนและให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการเรียนและการประเมินผล (สมจิตร วัฒนกุล. 2545: 4) สอดคล้องกับบทบาทของครูเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนให้มีวินัย

ประหยัด ทองมาก (2526: 13) กล่าวถึงความสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนว่า ครูมีความสำคัญที่สุด เมื่อเด็กอยู่ในโรงเรียน ครูจะเป็นผู้ใกล้ชิดเด็กมากที่สุดรองไปจากพ่อแม่ และได้ศึกษาความเจริญเติบโตของเด็กอย่างใกล้ชิดเกี่ยวกับธรรมชาติจิตใจ และ

ความต้องการของเด็ก ครูจึงมีอิทธิพลต่อจิตใจและความประพฤติของเด็ก มีผู้กล่าวว่า ครูเป็นพ่อแม่คนที่สองของเด็ก กล่าวคือ ครูมิใช่เพียงแต่ให้ความรู้ในห้องเรียนอย่างเดียว แต่เป็นผู้อบรมกล่อมเกลานิสัยใจคอและความประพฤติของเด็ก ดังนั้นการที่เด็กจะมีความสุขและเรียนหนังสือได้ดีนั้น จึงอยู่ที่วิถีทางที่ครูจะปฏิบัติต่อเด็ก ช่วยเหลือเด็กในด้านการเรียน การแสดงความรักความอบอุ่นต่อเด็ก การช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี และการเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2527: 130-142) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐ 10 แห่ง พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียนการสอน คือ ความสนใจในวิชาที่เรียน ผู้สอนมีความเป็นกันเอง และวิธีการสอนของอาจารย์ ส่วนปัจจัยที่มีผลให้นักศึกษาสนใจเรียนมากที่สุด 3 ปัจจัย คือ ผู้สอนเตรียมการสอนอย่างดี มีความเป็นกันเอง และกระตือรือร้นในการสอน ส่วนปัญหาด้านการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาด้านอาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนไม่ดี บรรยายไม่ถูกวิธี ทำให้ชั้นเรียนน่าเบื่อ ปัญหาของนักเรียนนักศึกษา คือ เกียจคร้าน ง่วงนอน เบื่อ และขาดสมาธิ

ธนศ ขำเกิด (2533: 7) ได้อธิบายว่า ความผูกพันและเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียนว่า ครูควรแสดงพฤติกรรมทั้งในด้านคำพูด กิริยา ท่าทาง สีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความรัก ความเมตตาอย่างจริงใจ และมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ นักเรียนจะรู้และเข้าใจดีว่าครูของเขามีความรักและความจริงใจต่อเขาเพียงใด สิ่งเหล่านี้จะเป็นแม่แบบของนักเรียน และมีผลทางด้านจิตใจต่อการแสดงความรัก ความศรัทธาในครูของเขาด้วยความจริงใจ หากครูสามารถครองหัวใจของนักเรียนได้แล้ว ความรู้สึกที่ดีต่อกันจะสร้างสรรค์บรรยากาศในการเรียนการสอนที่สดชื่น มีความรัก ความผูกพัน เอื้ออาทร และให้อภัยต่อกัน

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2533: 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนว่า ความสำเร็จในการเรียนการสอน ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพที่ดีของครูกับนักเรียน ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น ปราศจากการข่มขู่ เด็กนักเรียนต้องเรียนอยู่ในโรงเรียน เด็กจึงมีชีวิตผูกพันอยู่กับครู การแสดงออก นิสัยใจคอ และทุกสิ่งทุกอย่างที่ครูปฏิบัติต่อ นักเรียนย่อมมีอิทธิพลต่อผลการเรียนและสภาพจิตใจของเด็ก

พรเพ็ญ สุวรรณเดชา (2533: 15) กล่าวว่า ถ้ามีการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในทางที่ดีแล้ว จะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้นักเรียนแสดงออกในทางที่ถูกต้อง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ดังนั้นการให้ความสำคัญต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน จึงเป็นแนวทางในการจัดสภาพการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับสภาพการศึกษาในปัจจุบันมากที่สุด

นารี โนภิระ (2536: 9) กล่าวว่าสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนถือว่าสำคัญที่สุด นอกจากด้านการเรียนการสอน และการให้การอบรมแก่นักเรียนแล้ว ครูยังต้องมีสัมพันธภาพ

ที่ดีกับนักเรียน ส่งเสริมให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ มีความเมตตากรุณา มีเหตุผล มีบุคลิกภาพดี ให้ความรัก ความอบอุ่น เพื่อช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี และเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก

พรณี ข. เจนจิต (2538: 253) ได้กล่าวถึงสัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียนว่า ครูมีหน้าที่สร้างบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน บรรยากาศในชั้นเรียนควรมีลักษณะผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด ให้เด็กรู้สึกว่าเป็นสถานที่ปลอดภัยสำหรับเขา พยายามมองสถานการณ์ต่าง ๆ ตามที่เด็กมอง อย่าเห็นว่าความกลัว ความวิตกกังวลของเด็กเป็นเรื่องไร้สาระ การสอนจึงไม่ควรบังคับให้เด็กต้องทำ แต่ควรให้มีบรรยากาศแห่งความอบอุ่น ปลอดภัย ซึ่งจะทำให้เด็กตั้งใจเรียน

กูด และ โบรฟี (Good & Brophy. 1974: 226-228) ได้เสนอแนะทัศนคติของครูที่ดีนั้นมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. ครูต้องมีความรักเด็ก เป็นความรู้สึกพื้นฐานที่ครูทุกคนควรต้องมีประจำใจ ความรักเป็นพื้นฐานของความห่วงใย ความเอาใจใส่จะตามมา ซึ่งย่อมเป็นผลดีในการประกอบอาชีพครู
2. ครูต้องสร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่เด็ก ศรัทธาที่เด็กจะมีต่อครูนั้น ได้แก่ ความรู้ ความถนัดในการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ครูที่สอนเก่งมีมนุษยสัมพันธ์ในการติดต่อสื่อสาร ถือว่าเป็นคุณสมบัติสำคัญของครู
3. มีความรับผิดชอบหน้าที่การสอน ครูจะต้องเตรียมการสอนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง การตรงต่อเวลา การตรวจการบ้าน เป็นลักษณะบางประการของความรับผิดชอบ
4. ครูต้องมีจิตใจรักการสอน และ ต้องกระตุ้นให้เด็กรักการเรียน การสร้างแรงจูงใจในบทเรียนเป็นยุทธศาสตร์การสอนที่สำคัญ ที่จะปลุกฝัง และ เสริมทัศนคติที่ดีงามให้เกิดขึ้นแก่เด็ก ในเรื่องนี้ครูจะต้องใช้ความอดทนเป็นอย่างดี
5. มีความพยายาม หรือ วิริยะอุตสาหะที่จะปลุกฝังเสริมสร้างทัศนคติที่ดีงามให้เกิดขึ้นแก่เด็กซึ่งครูจะต้องใช้ความพยายามเป็นอย่างยิ่ง

ครูมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา ในฐานะที่เป็นผู้ช่วยเหลือดำเนินการให้เด็กประพฤติเป็นไปตามระเบียบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูทุกคนในโรงเรียนก็ควรที่จะมีส่วนร่วมรับรู้ เข้าใจ และพิจารณาระเบียบของโรงเรียนร่วมกัน ครูควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกพร้อมทั้งยอมรับฟังความคิดเห็นและการกระทำของผู้เรียน ครูมีความกระตือรือร้นที่จะสอนและให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการเรียนและการประเมินผล เป็นต้น

5.5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับวินัย

มนุษย์ส่วนใหญ่จะพยายามเรียนรู้สังคมเพื่อจะได้เข้าใจว่าสังคมคืออะไร อดีตและปัจจุบันต่างกันอย่างไร อนาคตจะเป็นอย่างไร เขากำหนดความคาดหวังไว้ต่าง ๆ นานา

มนุษย์พยายามแยกประเภทพฤติกรรมของบุคคล แยกประเภทปรากฏการณ์ทางสังคม นอกจากนั้นยังได้พยายามค้นหากฎเกณฑ์พฤติกรรมของบุคคลเพื่อให้ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลได้ ปัจจัยพื้นฐานสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ สอดคล้องกับ ลัตตาวัลย์ เกษมเนตร. (2539: 97) ได้สรุปไว้ว่า พฤติกรรมการมีวินัยประกอบด้วย 1) ปัจจัยภายใน ได้แก่ ตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำประกอบด้วยตัวแปร 8 ตัว คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทศนคติต่อพฤติกรรมการมีวินัย สติปัญญา การร่วมรู้สึก และสุขภาพจิต 2) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ กลุ่มตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคมประกอบด้วยตัวแปร 12 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดู การเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัย การอบรมสั่งสอน การเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย การให้การสนับสนุน การแสดงพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนจากครู การให้การสนับสนุนการแสดงพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนจากเพื่อนนักเรียน การรับรู้กฎเกณฑ์และค่านิยมของโรงเรียน เป็นต้น สอดคล้องกับทฤษฎีตันไม้จริยธรรม ศึกษาลักษณะทางจิตใจเยาวชนและประชาชนไทย ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538: 2-4) ได้สรุปไว้ว่า ทฤษฎีตันไม้จริยธรรมแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นดอกผล ส่วนลำต้น และส่วนที่เป็นราก ในส่วนแรกคือ ดอกผล ซึ่งแสดงพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวม ส่วนแรกนี้เป็นประเภทพฤติกรรมต่าง ๆ ที่รวมเข้าเป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ และพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ผลที่ออกมาเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ที่น่าปรารถนามีสาเหตุอยู่ 2 กลุ่มแรกคือ สาเหตุทางจิตใจที่เป็นส่วนลำต้นอันประกอบด้วยลักษณะทางจิตใจ 5 ด้าน คือ 1) เหตุผลเชิงจริยธรรม 2) ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน 3) ความเชื่ออำนาจในตน 4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 5) ทศนคติต่อพฤติกรรมนั้น ๆ ส่วนที่ 3 ของตันไม้จริยธรรมคือ รากของตันไม้ ซึ่งเป็นลักษณะทางจิตใจพื้นฐาน 3 ด้าน คือ 1) สติปัญญา 2) ประสพการณ์ทางสังคม 3) สุขภาพจิต เป็ต้น

สภาพแวดล้อมทางสังคมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัย ทั้งนี้เพราะนักจิตวิทยามีความเชื่อว่า มนุษย์เรานั้นเป็สัตว์สังคม ดังนั้น มนุษย์จึงต้องมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในสังคม ผลจากการปฏิสัมพันธ์นี้เองทำให้มนุษย์เราพยายามปรับตัวเพื่อที่จะสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2546: 39) ได้สรุปไว้ว่า ปัจจัยพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานทางชีววิทยา ประกอบด้วยระบบต่าง ๆ ของร่างกายอันจะส่งผลพฤติกรรมของมนุษย์ทุกด้าน ถ้าระบบร่างกายและจิตใจดีจะส่งผลดีต่อพฤติกรรม ถ้าระบบของร่างกายและจิตใจไม่ดีจะส่งผลร้ายต่อพฤติกรรม ปัจจัยพื้นฐานสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่นสภาพภูมิอากาศ และสภาพแวดล้อมในถิ่นที่อยู่ถ้าเป็นบวกจะส่งผลดีต่อพฤติกรรม ในทางตรงข้ามถ้าเป็นลบจะส่งผลร้ายต่อพฤติกรรม ปัจจัยพื้นฐานสิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน กลุ่มอาชีพ

สื่อมวลชน สถาบันทางศาสนา และหน่วยสังคมอื่น ๆ ถ้าเป็นบวกจะส่งผลดีต่อพฤติกรรมในทางตรงข้ามถ้าเป็นลบจะส่งผลร้ายต่อพฤติกรรม ปัจจัยพื้นฐานทางจิตวิทยาและจริยธรรมถ้าเป็นบวกจะส่งผลดีต่อพฤติกรรมในทางตรงข้ามถ้าเป็นลบจะส่งผลร้ายต่อพฤติกรรม เป็นต้น

พระราชดำรัสในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ความว่า “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการลงทุนที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ ในบรรดาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อประสิทธิผลในการพัฒนาซึ่งมีหลายปัจจัยนั้น ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดแม้เราจะมีปัจจัยอื่น ๆ อย่างสมบูรณ์ แต่ด้านทรัพยากรมนุษย์ไม่มีคุณภาพแล้วการพัฒนา ก็ไม่อาจประสบความสำเร็จสูงสุดได้” จากพระราชดำรัสดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาประเทศการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการลงทุนที่สำคัญที่สุด เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ดังนั้นในการพัฒนาประเทศจึงควรเริ่มต้นที่การพัฒนาเยาวชน เนื่องจากเยาวชนจะกลายเป็นประชากรที่ต้องรับภาระของประเทศชาติในอนาคต ต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. 2539: ก-ฉ)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับวินัย ปัจจัยพื้นฐานสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัย ซึ่งเป็นพฤติกรรมมาจากปัจจัยภายในตัวเด็กและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก ซึ่งปัจจัยลักษณะทางจิตใจและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัย จากนักจิตวิทยามีความเชื่อว่ามนุษย์เรานั้นเป็นสัตว์สังคม ดังนั้นมนุษย์จึงต้องมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในสังคม ผลจากการมีปฏิสัมพันธ์ทำให้มนุษย์เราพยายามปรับตัวเพื่อที่จะสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข หรืออาจกล่าวว่าปัจจัยที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการมีวินัย ได้แก่ ปัจจัยภายในที่เป็นลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ และปัจจัยภายนอกที่เป็นสภาพแวดล้อมทางสังคม เป็นต้น

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

กัลยา สุวรรณรอด (2537: บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้องค์ประกอบ 6 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา ความเป็นผู้นำ และความอดทน เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบจำแนกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะเพศชาย ได้องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเป็นผู้นำ และความอดทน เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบจำแนกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะเพศหญิง ได้องค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ และความ

ซื่อสัตย์ โดยมีค่าความแปรปรวนสะสม เท่ากับ 44.5, 43.8, และ 47.9 เปอเซ็นต์ตามลำดับ

อัญชลี หนักแน่น (2537: 52-55) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตน การอบรมเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิวดิน และนักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. นักเรียนที่มีพฤติกรรมผิวดิน มีมโนภาพแห่งตนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัย มีมโนภาพแห่งตนอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบการมีมโนภาพแห่งตน พบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัยมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมผิวดิน

2. นักเรียนที่มีพฤติกรรมผิวดิน มีพฤติกรรมผิวดินโดยส่วนรวม ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบคุ้มครองมากเกินไป อยู่ในระดับน้อย แต่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีพฤติกรรมผิวดินอยู่ในระดับมาก ส่วนนักเรียนที่มีพฤติกรรมปกติทั่วไป มีพฤติกรรมผิวดินโดยส่วนรวม และด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับน้อย แต่นักเรียนที่มีพฤติกรรมปกติทั่วไป มีพฤติกรรมผิวดินด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบคุ้มครองมากเกินไป และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมผิวดิน พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมผิวดินและนักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัยได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีพฤติกรรมผิวดินสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบคุ้มครองมากเกินไป นักเรียนทั้งสองกลุ่ม มีพฤติกรรมผิวดินไม่แตกต่างกัน

3. นักเรียนที่มีพฤติกรรมผิวดิน และนักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัยมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนทั้งโดยส่วนรวม และด้านพฤติกรรมครู นักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัยเห็นว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิวดินเห็นว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลการเปรียบเทียบโดยส่วนรวม และด้านพฤติกรรมครู พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมผิวดิน เห็นว่าสภาพแวดล้อมโรงเรียนมีความเหมาะสมมากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ด้านสภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน ไม่แตกต่างกัน

สุนันท์ พรหมดี (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบพฤติกรรมผิวดินระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูและมีสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน พบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับวิธีการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีพฤติกรรมผิดระเบียบวินัยไม่แตกต่างกัน

2. นักเรียนที่มีสิ่งแวดล้อมด้านพฤติกรรมครูที่ไม่เหมาะสม มีพฤติกรรมผิดระเบียบวินัยมากกว่านักเรียนที่มีสิ่งแวดล้อมด้านพฤติกรรมครูที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนด้านกลุ่มเพื่อนและด้านสภาพการณ์ทั่วไปแตกต่างกัน มีพฤติกรรมผิดระเบียบวินัยไม่แตกต่างกัน

3. นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมผิดระเบียบวินัยแตกต่างกัน โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมผิดระเบียบวินัยมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมผิดระเบียบวินัยไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมผิดระเบียบวินัยแตกต่างกัน โดยนักเรียนเพศชายมีพฤติกรรมผิดระเบียบวินัยมากกว่านักเรียนเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธนุ วุฒิเกียรติไพบุลย์ (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การศึกษาการประพฤติดวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามทัศนะของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. ครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีทัศนะเกี่ยวกับการประพฤติดวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน มีจำนวนปานกลาง คือ ด้านการแต่งกาย ด้านการเรียน ด้านกิริยามารยาท และด้านการเสพสิ่งเสพติด แต่ในด้านความประพฤติเสื่อมเสีย และด้านการก่อความไม่สงบในสังคมมีการประพฤติดวินัยจำนวนน้อย

2. ครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีทัศนะเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนประพฤติดวินัยของนักเรียน โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีทัศนะต่อจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ประพฤติดวินัยของนักเรียนในด้านประพฤติเสื่อมเสีย และด้านการก่อความไม่สงบในสังคมมากกว่าทัศนะของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนอยู่ในระดับชั้นต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนที่ประพฤติดวินัย โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีทัศนะต่อจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ประพฤติดวินัยด้านการเสพสิ่งเสพติดมีจำนวนมากกว่าทัศนะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิตติมา จักรเพชร (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าแสนแสบ

กรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนสุเหร่าแสนแสบ กรุงเทพมหานคร ที่มีวินัยในตนเอง ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 และสมัครใจเข้าร่วมการทดลองจำนวน 20 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่ม ๆ ละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้ชุดการแนะแนวกลุ่มควบคุมได้รับข้อเสนอแนะแบบแผนการทดลองครั้งนี้เป็นแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมินวินัยในตนเอง โปรแกรมพัฒนาความมีวินัยตนเอง โดยใช้ชุดการแนะแนว และการใช้ข้อเสนอแนะ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การทดสอบของวิลคอกชันและแมน - วิทนี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีวินัยในตนเองสูงขึ้นหลังจากใช้ชุดการแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่มีวินัยในตนเองสูงขึ้นหลังจากได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการแนะแนวกับนักเรียนที่ได้รับการให้เสนอแนะมีวินัยในตนเองสูงขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยที่กล่าวมาอาจจะสรุปได้ว่า วินัยนั้นเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการควบคุมความประพฤติของคนในสังคม นอกจากวินัยแล้วยังมีข้อกำหนดอื่นๆที่แต่ละสังคมกำหนดไว้ เช่น กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ระเบียบปฏิบัติ เมื่อกล่าวโดยรวม คำว่า วินัยหมายถึง การวางระเบียบปฏิบัติเพื่อฝึกฝนอบรมคนในสังคมให้ปฏิบัติให้ถูกต้อง เหมาะสมเพื่อความเป็นระเบียบและความสงบสุขของสังคมวินัยเป็นจริยธรรมขั้นพื้นฐานของทุกสังคมที่จะช่วยให้สังคมมีการพัฒนา มีความสงบร่มเย็น และเป็นสังคมที่น่าอยู่ วินัยนั้นจำเป็นที่จะต้องมีการฝึกฝนอบรมให้เกิดมีขึ้นแก่สมาชิกในสังคม ทั้งโดยทางตรง คือการให้การศึกษาลำเรียน และทางอ้อมคือ การที่สมาชิกในสังคมมีการปฏิบัติที่ถูกต้องดีงามเหมาะสมเป็นระเบียบวินัย การสร้างวินัยในชีวิตเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น เพราะการมีวินัยเป็นรากฐานการกระทำที่ถูกต้อง เป็นระเบียบเรียบร้อย ดังนั้น สถาบันทางการศึกษานับว่ามีความสำคัญในการเสริมสร้างวินัยให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ให้มีวินัยในตนเอง รู้จักควบคุมตนเอง มีความอดทน เคารพสิทธิผู้อื่น ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา เสริมสร้าง พร้อมกับพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาให้มีวินัยต่อไป

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เชเวียคอฟ (Sheviskov. 1985: 8-14) ได้ศึกษาถึงประเภทของวินัยที่ดี พบว่าการปลูกฝังวินัยที่ดีให้แก่เด็ก ควรเป็นเรื่องของความจริงใจมิใช่การทำตามคำสั่ง

เอ็ดดี้ (Eddy. 1988: 136) ได้ศึกษาวินัยของนักเรียน และทัศนคติของครูและนักเรียนที่มีต่อสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติของครูและนักเรียนมีต่อสิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งวินัยของนักเรียนโดยแยกตาม เพศ หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ประสบการณ์ และทัศนคติที่มีต่อสิ่งแวดล้อม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญกันระหว่าง ทัศนคติของครูและนักเรียนมีต่อสิ่งแวดล้อม และวินัยของนักเรียนที่เป็นกฎระเบียบ มีทัศนคติในเชิงบวกต่อสิ่งแวดล้อม และกฎระเบียบของโรงเรียน

สครูปป์ (Schrupp. 1993: 124) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ต่อระเบียบวินัยของ โรงเรียนของครูที่สอนเกรด 7 และเกรด 8 ในโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชน โดยศึกษา ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยของโรงเรียน 4 เรื่อง คือ องค์ประกอบปัญหาระเบียบวินัย สาเหตุ ส่วนใหญ่ของปัญหาระเบียบวินัย การแก้ปัญหาระเบียบวินัย และการรับรู้ปัญหาการลงโทษ ทางร่างกาย กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในสหรัฐ จำนวน 346 คน ตอบแบบสำรวจ ผลปรากฏว่า ครูโรงเรียนของรัฐมีความพึงพอใจที่จะใช้วิธีการลงโทษทางร่างกายมากกว่าครูโรงเรียนเอกชน

คิลโลอน (Killion. 1997: 265) ได้ศึกษาวิธีการและเครื่องมือที่ผู้บริหารในโรงเรียน มัธยมศึกษาในอินเดียนาใช้ในการจัดการเกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียน การศึกษามี วัตถุประสงค์เพื่อสำรวจวิธีการและเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเกี่ยวกับนักเรียนที่ ประพฤติผิดวินัย จากการศึกษาพบว่า วิธีการมีใช้ได้ผลคือ การพูดคุยทางโทรศัพท์ วิธีที่ ได้ผลน้อยที่สุดคือ การกักขังหน่วงเหนี่ยว และสาเหตุเบื้องต้นของปัญหานี้คือ ผู้ปกครองขาด ความเอาใจใส่ และปัญหาที่สำคัญอันดับหนึ่งของการประพฤติผิดระเบียบวินัย คือ ความเมิน เฉยไม่เอาใจใส่นักเรียน และเมื่อเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ มักมีปัญหาด้านการประพฤติผิดวินัยของนักเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

ไฮนส์ (Hines. 1997: 156) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อมด้านอาคาร สถานที่กับผลสัมฤทธิ์และพฤติกรรมของนักเรียน โดยสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างสภาพของสิ่ง อำนาจความสะดวกของโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์พฤติกรรมการทำผิดวินัยของนักเรียน จาก การศึกษาพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนที่มีสภาพอาคาร สถานที่ดีกว่าจะมีคะแนนสูงกว่า และการทำผิดวินัยของนักเรียนในโรงเรียนที่มีสภาพอาคาร สถานที่ดีกว่าก็มีอัตราสูงกว่าอีกด้วย โรงเรียนที่มีสภาพอาคารที่ดี มีห้องทดลองวิทยาศาสตร์ที่ ดี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนสูงกว่า นอกจากนี้สถานที่ตั้งของ โรงเรียนที่เก็บอุปกรณ์และปัจจัยอื่น ๆ ล้วนมีผลต่อคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ฟรีเซน (Friesen. 1997: 159) ได้ศึกษาเจตคติและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มี ต่อระเบียบวินัยของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ เจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อระเบียบวินัยของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองต้องการมี ส่วนร่วมในการออกกฎระเบียบของโรงเรียนสำหรับบุตรหลานของตน และต้องการให้ทาง โรงเรียนแจ้งทางโทรศัพท์ให้ทราบเป็นการเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือความสามารถในการ เรียน สำหรับนักเรียนที่ประพฤติผิดด้านการต่อต้านสังคม ความสัมพันธ์ทางเพศ การละเมิด สิทธิของผู้อื่น ทางโรงเรียนควรแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ

จอห์นสัน (Johnson. 1997: 102) ได้ศึกษาการใช้ทีมงานร่วมกันรักษาระเบียบวินัย ด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน พบว่า ทีมงานร่วมกันรักษาระเบียบวินัย และการจัดกลุ่มให้ คำปรึกษาของครูช่วยลดปัญหาการทำผิดระเบียบวินัย และช่วยปรับปรุงพฤติกรรมพร้อมทั้ง การลดเลิกพฤติกรรมการทำผิดระเบียบวินัยของนักเรียน

บูล (Bull. 1998 : 269) ได้ศึกษาทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อ ระดับการสนับสนุนในการใช้กฎระเบียบและการทำตามกฎระเบียบเพื่อรักษาความปลอดภัยใน โรงเรียน โดยมุ่งศึกษากฎระเบียบของโรงเรียนใน 4 ด้าน คือ การรักษาสิ่งแวดล้อมของ โรงเรียน สิทธิเสรีภาพของนักเรียน การล่วงเกินทางเพศ และกฎระเบียบสำหรับนักเรียนที่ ขอบก่อกวน นอกจากนี้ยังสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างระดับการสนับสนุนและความถี่ของ พฤติกรรมทำผิดวินัยระเบียบของโรงเรียน การศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลา ของประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการส่งเสริมรักษาสีสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนและสิทธิ เสรีภาพของนักเรียน ซึ่งระยะเวลาของประสบการณ์ในการบริหารไม่มีความสัมพันธ์ต่อการ ส่งเสริมการมีระเบียบวินัยของนักเรียนที่เผชิญปัญหาการล่วงเกินทางเพศ

เดด (Dade. 1998: 144) ได้ศึกษาและวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนใน โปรแกรมพฤติกรรมหมู่พวก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่อยู่ในโปรแกรมนี้เห็นด้วยว่ามีการลด พฤติกรรมการกระทำผิดที่ร้านแรงลดลง นักเรียนที่เป็นวัยรุ่นมักก่อปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัย บ่อย ๆ และปัญหานี้ส่งผลเสียต่องานวิชาการและด้านสังคมในโรงเรียน

จากที่นำเสนอมาแล้ว มีปัจจัยหลายส่วนที่มีความสำคัญยิ่งเกี่ยวกับวินัยอันจะส่งผลให้ นักเรียนนักศึกษาเป็นผู้มีวินัยในตนเองในที่สุด จากงานวิจัยดังกล่าว พอสรุปได้ว่า วินัยเป็น ความสามารถอันเกิดจากตัวบุคคลนั่นเอง ในการควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมของตน ให้ เป็นไปตามที่มุ่งหวัง ซึ่งส่วนใหญ่แล้วสังคมมุ่งหวังให้พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมานั้นมี ความสอดคล้องกับระเบียบของสังคมที่วางไว้ หรืออาจกล่าวได้ว่าวินัยที่ได้นำเสนอมานั้น เป็น การปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม อันเกิดจากแรงจูงใจภายในตัวบุคคล และมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ความสามารถด้านสติปัญญา ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน การงานการสังคม มีวินัยในตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง มีความร่วมมือและ ปรับตัวเข้ากับกลุ่มได้ดี และมีปัจจัยความสัมพันธ์ที่สร้างวินัยของนักเรียนนักศึกษา คือ บรรยากาศที่ดีในการเรียน การสอน ความร่วมมือในการทำงานของนักเรียนนักศึกษา การจัด กิจกรรมกลุ่มที่ฝึกให้นักเรียนนักศึกษามีความกระตือรือร้น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และเป็นผู้ที่ไว้วางใจได้ มีความคิดริเริ่มไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ตั้งใจที่จะทำให้ดีมีความซื่อสัตย์ สุจริต และตรงต่อเวลา เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์เกี่ยวกับวินัยในตัวเองของ นักเรียนนักศึกษายู่หลายด้านด้วยกัน แต่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเป็นตัวแปรต้น ดังนี้ ปัจจัยด้านนักเรียน

นักศึกษา ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยด้านครูผู้สอน และตัวแปรตามเป็นวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และด้านการประพฤติปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของสังคมมีศีลธรรมและจริยธรรม เป็นต้น จึงจำเป็นต้องศึกษาปัจจัยแต่ละด้านที่มีความสำคัญยิ่งในการปลูกฝังลักษณะนิสัย ซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษามีวินัยในตนเอง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นคนดีคนเก่ง และมีความสุข เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ใช้เป็นแนวทางให้กับนักเรียนนักศึกษา ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนนักศึกษา เพื่อการปลูกฝัง เสริมสร้าง ป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมด้านวินัยในตนเองเพื่อลดปัญหาด้านการผิดวินัยของนักเรียนนักศึกษา รวมทั้งใช้เป็นแนวทางการให้คำปรึกษาร่วมกัน ระหว่างฝ่ายแนะแนว ครู ผู้บริหาร และผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่สัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มุ่งจะศึกษาระดับความมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม และปัจจัยที่สัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะของแหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ โดยมีรายละเอียดของการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 2,823 คน ซึ่งจำแนกออกเป็น 11 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาช่างก่อสร้างจำนวน 123 คน สาขาวิชาช่างยนต์จำนวน 686 คน สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลังจำนวน 575 คน สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์จำนวน 525 คน สาขาวิชาช่างกลโรงงานจำนวน 195 คน สาขาวิชาช่างเชื่อมโลหะจำนวน 171 คน สาขาวิชาช่างเทคนิคสถาปัตยกรรมจำนวน 95 คน สาขาวิชาช่างซ่อมบำรุงจำนวน 165 คน สาขาวิชาช่างเทคนิคการผลิตจำนวน 92 คน สาขาช่างเทคนิคโลหะจำนวน 55 คน และสาขาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมจำนวน 83 คน รวมจำนวนนักเรียนนักศึกษาทั้งสิ้น 2,823 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ จากนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 2,823 คน โดยจัดเรียงลำดับสาขาวิชาชีพดังตารางประชากร ได้กลุ่มตัวอย่าง ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละสาขาวิชาชีพด้วยความเชื่อมั่น 95 % ($\alpha = 0.05$) ใช้สูตรคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane. 1967 : 886) ได้กลุ่มตัวอย่าง 350 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (วิญญาณ วิศาลาภรณ์. 2540 : 84) ซึ่งมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สาขาวิชาชีพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ช่างก่อสร้าง	123	20
ช่างยนต์	686	77
ช่างไฟฟ้ากำลัง	575	66
ช่างอิเล็กทรอนิกส์	525	52
ช่างกลโรงงาน	195	29
ช่างเชื่อมโลหะ	171	30
ช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม	95	18
ช่างซ่อมบำรุง	165	22
ช่างเทคนิคการผลิต	92	13
ช่างเทคนิคโลหะ	55	8
ช่างเทคนิคอุตสาหกรรม	83	15
รวมทั้งหมด	2,823	350

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยศึกษาดำรงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษา ได้แก่ กฎกระทรวงฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2515) ว่าด้วยการแต่งกายและความประพฤติไม่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน วิเชียร เกตุสิงห์. (2538 : 9) ประสพสุข บุญเดช. (2539: 138) จิรพร ปัทมะสุนทร. (2543 : 57 – 76) ผะดากุล ปั่นลายนาค. (2544: 99-101) และกมลวิทย์ วันวิชัย (2545: 116 - 12) นำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามครั้งนี้ แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครปฐมได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านครอบครัว ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านสถานศึกษา ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านครูผู้สอน และส่วนที่ 4 ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง จริงมากที่สุด
- 4 หมายถึง จริงมาก
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 2 หมายถึง จริงน้อย
- 1 หมายถึง จริงน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ด้านความเป็นผู้นำ ส่วนที่ 2 ความรับผิดชอบ ส่วนที่ 3 ความเชื่อมั่นในตนเอง และส่วนที่ 4 การปฏิบัติตนตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง จริงมากที่สุด
- 4 หมายถึง จริงมาก
- 3 หมายถึง จริงปานกลาง
- 2 หมายถึง จริงน้อย
- 1 หมายถึง จริงน้อยที่สุด

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพของแบบสอบถามประกอบด้วย การหาความเที่ยงตรง และการหาความเชื่อมั่น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเสนอบริการที่ปรึกษาที่ปรึกษาหารือ ตรวจสอบความถูกต้องด้านโครงสร้างเนื้อหา และภาษา เพื่อให้มีความสมบูรณ์สามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ปรับปรุงด้านภาษา และเนื้อหาให้ครอบคลุม นิยามศัพท์ให้สมบูรณ์ขึ้นก่อนไปใช้เก็บข้อมูลและขอคำแนะนำในการปรับปรุงด้านภาษา และเนื้อหาให้ครอบคลุม นิยามศัพท์ให้สมบูรณ์ขึ้น แล้วนำแบบสอบถามปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาหารือก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล

2. หาความเชื่อมั่น (Reliability) การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัย แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach. 1984 : 160) ได้ค่าความเชื่อมั่น แยกเป็นตัวแปรต้นได้ $\alpha = .81$ และได้ค่าความเชื่อมั่นตัวแปรตาม ได้ $\alpha = .76$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม
2. ผู้วิจัยขออนุมัติต่อวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมเพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามในวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม
3. จัดแบบสอบถามไปให้นักเรียนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและขออนุญาตผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักเรียนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้นำไปแจก และได้รับคืนด้วยตนเองตามวันที่กำหนดภายใน 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามจำนวน 350 ฉบับ และได้รับคืนจำนวน 350 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดทำข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

1.1 นำแบบสอบถามตอนที่ 1 มาจัดลำดับคะแนน หาค่าเฉลี่ย หาคความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์. (2538: 9)

1.2 นำแบบสอบถามตอนที่ 2 มาจัดลำดับคะแนน หาค่าเฉลี่ย หาคความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อหาระดับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมตามเกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์. (2538: 9)

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ โดยกำหนดโปรแกรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานในการวิจัย

2.2 นำคะแนนระดับความเห็นของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมกับคะแนนความมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มาหาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่าย และค้นหาตัวพยากรณ์ความมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 หาค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาระดับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

2. การวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 หาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

3 การวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 หาการถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ค้นหาตัวพยากรณ์การมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง “ปัจจัยที่สัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม” ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
X_1	แทน	ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา
X_2	แทน	ปัจจัยด้านครอบครัว
X_3	แทน	ปัจจัยด้านสถานศึกษา
X_4	แทน	ปัจจัยด้านครูผู้สอน
Y	แทน	การมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม
*	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05	
**	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01	

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านครอบครัว ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยที่ 4 ปัจจัยด้านครูผู้สอน โดยคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ความเป็นผู้นำ

ส่วนที่ 2 ความรับผิดชอบ ส่วนที่ 3 ความเชื่อมั่นในตนเอง และส่วนที่ 4 การปฏิบัติตนตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรม และจริยธรรม

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถานศึกษา และ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ที่มีต่อการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ปัจจัยการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถานศึกษา และ ปัจจัยด้านครูผู้สอน กับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่สามารถทำนายการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค นครปฐม

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค นครปฐม ได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านครอบครัว ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยที่ 4 ปัจจัยด้านครูผู้สอน โดยคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและเป็นรายข้อ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ด้านครอบครัว ด้านสถานศึกษา และด้านครูผู้สอนของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิค นครปฐมโดยรวม

ปัจจัย	n = 350		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1 ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา	3.38	0.84	ปานกลาง
2 ปัจจัยด้านครอบครัว	3.68	0.81	มาก
3 ปัจจัยด้านสถานศึกษา	3.77	0.88	มาก
4 ปัจจัยด้านครูผู้สอน	3.80	0.92	มาก
รวม	3.65	0.86	มาก

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค นครปฐม มีความเห็นด้วยต่อปัจจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยพบว่าเกือบทุกปัจจัยมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษาของ
วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม โดยรวมและเป็นรายข้อ

ปัจจัย	n = 350		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา			
1 ข้าพเจ้าแสวงหาประสบการณ์ค้นหาความรู้ใหม่กับเพื่อน ๆ อยู่เสมอ	3.43	0.78	มาก
2 ข้าพเจ้ายอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น	3.43	0.72	ปานกลาง
3 ข้าพเจ้าทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ อยู่เสมอ	3.70	0.87	มาก
4 เมื่อข้าพเจ้าทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ข้าพเจ้าช่วยทำงานด้วยความตั้งใจ	3.26	0.79	ปานกลาง
5 ข้าพเจ้ามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน และชอบทำความรู้จักกับเพื่อน ๆ	3.34	0.99	ปานกลาง
6 ข้าพเจ้าจะปลอบใจ เวลาเพื่อนมาระบายความทุกข์ให้ฟัง	3.31	1.02	ปานกลาง
7 ข้าพเจ้าไม่ชอบแสดงกริยาที่ไม่สุภาพกับเพื่อน ๆ	3.42	0.70	ปานกลาง
8 ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดเท็จหรือคำหยาบกับทุกคน	3.29	0.82	ปานกลาง
9 เมื่อเพื่อนคนใดเรียนอ่อนวิชาที่ข้าพเจ้าถนัด ข้าพเจ้าจะช่วยติวให้	3.08	0.91	ปานกลาง
10 ข้าพเจ้าไม่ชอบคุยกันขณะเรียน	3.31	0.86	ปานกลาง
รวม	3.38	0.84	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มีความเห็นด้วยต่อปัจจัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเกือบทุกข้อมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ได้แก่ การแสวงหาประสบการณ์ค้นหาความรู้ใหม่ๆ กับเพื่อน ๆ อยู่เสมอ และการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ อยู่เสมอ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.74$ และ $\bar{X} = 3.70$ ตามลำดับ)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านครอบครัวของนักเรียนนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม โดยรวมและเป็นรายข้อ

ปัจจัย	n = 350		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ปัจจัยด้านครอบครัว			
1 ผู้ปกครองอบรมสั่งสอนข้าพเจ้าให้อยู่ในระเบียบวินัยที่ดี	3.74	0.89	มาก
2 ผู้ปกครองให้ความรัก ความเอาใจใส่กับข้าพเจ้าเสมอ	3.63	0.85	มาก
3 ครอบครัวข้าพเจ้ามีความอบอุ่นดี	3.87	0.93	มาก
4 ผู้ปกครองปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อข้าพเจ้า	3.69	1.01	มาก
5 ครอบครัวของข้าพเจ้าได้ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยกันเสมอ	3.44	0.74	ปานกลาง
6 ครอบครัวของข้าพเจ้ายอมรับในความคิดเห็นต่อกันเสมอ	3.82	0.85	มาก
7 ผู้ปกครองให้คำแนะนำเมื่อข้าพเจ้าทำงานผิดพลาด	4.00	0.79	มาก
8 ผู้ปกครองเปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าชี้แจงเหตุผลเสมอ	3.74	0.78	มาก
9 ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับผู้ปกครอง ได้ทุกเรื่อง	3.41	0.77	ปานกลาง
10 ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ผู้ปกครองกำหนด ด้วยความเต็มใจ	3.53	0.79	มาก
รวม	3.68	0.81	มาก

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มีความเห็นด้วยต่อปัจจัยด้านครอบครัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเกือบทุกข้อมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับครอบครัวของนักศึกษาได้ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยกันเสมอ และสามารถปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับผู้ปกครอง ได้ทุกเรื่องมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$ และ $\bar{X} = 3.41$ ตามลำดับ)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายข้อ

ปัจจัย	n = 350		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ปัจจัยด้านสถานศึกษา			
1 เมื่อมาสถานศึกษาข้าพเจ้ารู้สึกมีความสุข	3.86	0.74	มาก
2 วิทยาลัยมีการจัดการเรียนการสอนที่ดี	3.79	1.05	มาก
3 วิทยาลัยส่งเสริมการทำกิจกรรมให้เป็นคนดีและคนเก่ง	3.79	0.87	มาก
4 วิทยาลัยมีความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยดี	3.64	0.99	มาก
5 วิทยาลัยกวดขันเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียนนักศึกษา	4.22	0.78	มาก
6 วิทยาลัยตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี	3.58	0.82	มาก
7 วิทยาลัยจัดเพื่อพัฒนาการมีวินัยให้กับนักเรียนนักศึกษา	3.72	0.84	มาก
เสมอ			
8 วิทยาลัยประชาสัมพันธ์ในขณะเข้าแถวเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษามีวินัย	3.85	0.96	มาก
9 วิทยาลัยปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้นักเรียนนักศึกษาเสมอ	3.74	0.78	มาก
10 อาคารเรียนและอาคารโรงฝึกงานอยู่ในสภาพที่ส่งเสริมการเรียนรู้	3.60	0.99	มาก
รวม	3.77	0.88	มาก

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มีความเห็นด้วยต่อปัจจัยด้านสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านครูผู้สอน โดยรวมและเป็นรายข้อ

ปัจจัย	n = 350		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ปัจจัยด้านครูผู้สอน			
1 ครูผู้สอนเอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียนนักศึกษา	3.82	0.85	มาก
2 ครูผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนนักศึกษา	3.80	0.97	มาก
3 ครูผู้สอนมีการเตรียมการสอนดี	4.00	0.79	มาก
4 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	3.83	1.02	มาก
5 ครูทบทวนการเรียนพอเหมาะทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนไม่ตึงเครียด	3.68	1.10	มาก
6 ครูผู้สอนใช้กฎระเบียบกับนักเรียนนักศึกษาอย่างเหมาะสม	3.62	0.83	มาก
7 ครูผู้สอนใช้คำพูดที่สุภาพกับนักเรียนนักศึกษา	3.72	0.86	มาก
8 ครูผู้สอนมีบุคลิกที่ดี	3.87	0.71	มาก
9 ครูผู้สอนควบคุมอารมณ์ได้ดีขณะทำการสอน	3.80	1.04	มาก
10 ครูผู้สอนเข้าสอนตรงเวลาและเต็มเวลา	3.87	1.06	มาก
รวม	3.80	0.92	มาก

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มีความเห็นด้วยต่อปัจจัยด้านครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ปัจจัยมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ในด้านความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมี คุณธรรมและจริยธรรม โดยรวมและเป็นรายข้อ ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานที่เกี่ยวกับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ในด้านความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม โดยรวม

การมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา	ระดับการมีวินัย		
	n = 350		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1 ความเป็นผู้นำ	3.60	0.76	มาก
2 ความรับผิดชอบ	3.33	0.84	ปานกลาง
3 ความเชื่อมั่นในตนเอง	3.34	0.84	ปานกลาง
4 การปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมี คุณธรรมและจริยธรรม	3.39	0.87	ปานกลาง
รวม	3.41	0.82	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า ในภาพรวมนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มีวินัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าเกือบทุกด้านนักเรียน นักศึกษามีวินัยในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านความเป็นผู้นำ อยู่ในระดับมาก ($X = 3.60$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานที่เกี่ยวกับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ในด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมและเป็นรายข้อ

วินัยด้านความเป็นผู้นำ	ระดับการมีวินัย		
	n = 350		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1 ขำพเจ้าชอบมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เสมอ	3.33	0.82	ปานกลาง
2 ขำพเจ้าทำงานมักได้รับความร่วมมือจากเพื่อนเสมอ	3.78	0.85	มาก
3 ขำพเจ้าสร้างศรัทธา ความเชื่อและสามารถชักจูงคนอื่นให้คล้อยตามได้	3.38	0.75	ปานกลาง
4 ขำพเจ้ามักถูกเรียกร้องจากกลุ่มให้เป็นผู้นำในการเล่น เกมหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ	3.62	0.68	มาก
5 ขำพเจ้าพร้อมที่จะรับความคิดใหม่ ๆ และคำวิพากษ์ วิจารณ์	3.41	0.71	ปานกลาง
6 ขำพเจ้าชอบความยุติธรรม	4.02	0.78	มาก
7 ขำพเจ้าเป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัว	3.88	0.69	มาก
8 ขำพเจ้ากล้าแสดงความคิดเห็นในที่ชุมชน	3.73	0.78	มาก
9 ขำพเจ้าเป็นคนที่มีความอดทน	3.25	0.79	ปานกลาง
10 ขำพเจ้าเป็นคนชอบความซื่อสัตย์สุจริต	3.64	0.82	มาก
รวม	3.60	0.76	มาก

จากตาราง 8 พบว่า นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มีวินัยด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) และ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเกือบทุกข้อมีวินัยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับ ขำพเจ้าพร้อมที่จะรับความคิดใหม่ ๆ และคำวิพากษ์วิจารณ์ ขำพเจ้าสร้างศรัทธาความเชื่อและสามารถชักจูงคนอื่นให้คล้อยตามได้ ขำพเจ้ามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เสมอ และขำพเจ้าเป็นคนที่มีความอดทน มีในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, $\bar{X} = 3.38$, $\bar{X} = 3.33$, $\bar{X} = 3.25$ ตามลำดับ)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานที่เกี่ยวกับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ในด้านความรับผิดชอบ โดยรวมและเป็นรายข้อ

วินัยด้านความรับผิดชอบ	ระดับการมีวินัย		
	n = 350		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1 ข้าพเจ้าทำตารางการทำงาน หรือทำตารางการศึกษา และสามารถปฏิบัติได้ตามที่กำหนดไว้	3.25	0.83	ปานกลาง
2 ข้าพเจ้าปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตามกำหนด	3.64	0.86	มาก
3 ข้าพเจ้ามีความรับผิดชอบสูงเอาใจใส่ในงานและตั้งใจทำให้ดีที่สุด	3.63	0.85	มาก
3 ข้าพเจ้ารู้สึกทนไม่ได้ถ้าต้องทำงานร่วมกับคนที่ไม่รับผิดชอบ	3.18	0.79	ปานกลาง
4 ข้าพเจ้าเอาใจใส่ในการทำงานอย่างพิถีพิถันเพื่อประสิทธิภาพทุกครั้ง	3.33	0.82	ปานกลาง
6 ข้าพเจ้ารับผิดชอบผลการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่น	3.35	0.85	ปานกลาง
7 ข้าพเจ้าทำงานให้สำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ไม่ว่าจะลำบากเพียงใด	3.32	0.88	ปานกลาง
8 ข้าพเจ้าส่งงานที่ครูมอบหมายให้ทันกำหนดเวลาเสมอ	3.27	0.86	ปานกลาง
9 ข้าพเจ้ารักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อม	3.04	0.90	ปานกลาง
10 ข้าพเจ้ามีการเตรียมความพร้อมในการเรียนและการปฏิบัติงาน	3.31	0.85	ปานกลาง
รวม	3.33	0.84	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มีวินัยในด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) และ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีวินัยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการมีความรับผิดชอบสูงเอาใจใส่ในงานและตั้งใจทำให้ดีที่สุด และการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตามกำหนด มีวินัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, $\bar{X} = 3.64$ ตามลำดับ)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานที่เกี่ยวกับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง โดยรวมและเป็นรายข้อ

วินัยด้านความเชื่อมั่นในตนเอง	ระดับการมีวินัย		
	n = 350		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1 ขำพเจ้าไม่ถือโกรธ เมื่อถูกตำหนิหรือวิพากษ์วิจารณ์	2.96	0.86	ปานกลาง
2 ขำพเจ้าควบคุมอารมณ์ได้ในขณะที่เกิดความขัดแย้งระหว่างเพื่อนในวัยเดียวกัน	3.11	0.99	ปานกลาง
3 เมื่อขำพเจ้าทำผิดและถูกลงโทษขำพเจ้าจะไม่โกรธ	3.79	1.03	มาก
4 ขำพเจ้ามักเตือนตนเองให้เอาใจใส่ในการเรียนเสมอ	3.85	1.00	มาก
5 ขำพเจ้ามีความอดทนต่อความก้าวร้าวของเพื่อน	3.27	1.00	ปานกลาง
6 ขำพเจ้าจะหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น	3.20	0.93	ปานกลาง
7 เมื่อขำพเจ้าถูกกล่าวหาขำพเจ้าจะชี้แจงข้อเท็จจริงด้วยเหตุผล	3.86	1.06	มาก
8 ขำพเจ้ามีสมาธิในการเรียนทุกครั้ง	3.01	0.85	ปานกลาง
9 ขำพเจ้าควบคุมสติอารมณ์ได้ทุกครั้งในเวลาโกรธ	3.26	0.80	ปานกลาง
10 ขำพเจ้ามีความเชื่อมั่นในตนเองไม่ว่าจะอยู่ในกลุ่มเพื่อนหรืออยู่ในกลุ่มผู้ใหญ่	3.13	0.90	ปานกลาง
รวม	3.34	0.84	ปานกลาง

จากตาราง 10 พบว่า นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มีวินัยด้านความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.34$) และ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เกือบทุกข้อมีวินัยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับ เมื่อขำพเจ้าทำผิดและถูกลงโทษ ขำพเจ้าจะไม่โกรธ ขำพเจ้ามักเตือนตนเองให้เอาใจใส่ในการเรียนเสมอ และเมื่อขำพเจ้า ถูกกล่าวหาขำพเจ้าจะชี้แจงข้อเท็จจริงด้วยเหตุผล มีวินัยอยู่ในระดับมาก ($X = 3.79$, $X = 3.85$, $X = 3.86$ ตามลำดับ)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานที่เกี่ยวกับการมีวินัยของนักเรียน
นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ในด้านการปฏิบัติตนตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม
มีคุณธรรมและจริยธรรม โดยรวมและเป็นรายข้อ

วินัยด้านการปฏิบัติตนตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม	ระดับการมีวินัย n = 350		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1 ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่มีความประพฤติการกระทำ และความคิด ที่ถูกต้องเหมาะสมกับการทำหน้าที่ของตนเองอย่างสมบูรณ์	3.33	0.91	ปานกลาง
2 ข้าพเจ้าวางตนเป็นกลางเสมอโดยไม่ลำเอียงเมื่อเพื่อน ๆ ให้ความคิดเห็นไม่ตรงกัน	3.43	0.89	ปานกลาง
3 ข้าพเจ้าประพฤติตนถูกต้องตามศีลธรรมอันดีงาม	3.27	0.90	ปานกลาง
4 ข้าพเจ้ามีสัมมาคารวะต่อครูอย่างสม่ำเสมอ	3.67	1.00	มาก
5 ข้าพเจ้ามีความซื่อสัตย์สุจริตไม่ลักขโมย	3.36	0.90	ปานกลาง
6 ข้าพเจ้าแสดงกริยาท่าทางสุภาพต่อผู้อื่น	3.42	0.71	ปานกลาง
7 ข้าพเจ้ากล่าวคำขอขอบคุณหรือขอโทษได้อย่างเหมาะสม ตามสถานการณ์	3.76	0.89	มาก
8 ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงในการเข้าไปอยู่ในสถานที่มั่วสุม	3.30	0.85	ปานกลาง
9 ข้าพเจ้าไม่สูบบุหรี่หรือดื่มสุรา และของมีเมา	3.15	0.83	ปานกลาง
10 ข้าพเจ้าไม่ทะเลาะวิวาทกัน	3.28	0.87	ปานกลาง
รวม	3.39	0.87	ปานกลาง

จากตาราง 11 พบว่า นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มีวินัยด้านการ
ปฏิบัติตนตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 3.39$) และ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าเกือบทุกข้อมีวินัยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ
ที่เกี่ยวกับ ข้าพเจ้ามีสัมมาคารวะต่อครูอย่างสม่ำเสมอ และข้าพเจ้ากล่าวคำขอขอบคุณหรือขอโทษ
ได้อย่างเหมาะสม การณ์ มีวินัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, $\bar{X} = 3.76$ ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถานศึกษา และ ปัจจัยด้านครูผู้สอน กับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยด้านครอบครัว มีความสัมพันธ์กับวินัยของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านสถานศึกษา และด้านครอบครัว กับวินัยของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	Y	ระดับ
X1	1.000	0.777**	0.169	0.216	0.552*	ปานกลาง
X2		1.000	0.401	0.157	0.530	ปานกลาง
X3			1.000	0.139	0.381	น้อย
X4				1.000	0.811**	สูง
Y					1.000	

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

จากตาราง 12 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของปัจจัยทางด้านครูผู้สอน (X4) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับความมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ได้แก่ ปัจจัยทางด้านนักเรียนนักศึกษา (X1) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยทางด้านครอบครัว (X2) และด้านสถานศึกษา (X3) ไม่มีความสัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษา

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่สามารถทำนายการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ปัจจัยที่สามารถทำนายการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม
ปรากฏดังตาราง 13

ตาราง 13 ปัจจัยที่สามารถทำนายการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ตัวทำนาย	R	R ²
X4 = ปัจจัยด้านครูผู้สอน	.81	65.61

จากตาราง 13 แสดงว่าปัจจัยด้านครูผู้สอนสามารถทำนายการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ได้ดีที่สุด โดย $R = .81$ สามารถทำนายได้ร้อยละ 65.61

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีวินัยของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มีสาระโดยสรุป ดังนี้

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับวินัย ของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมใน 4 ด้าน ได้แก่ ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค นครปฐมใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนักเรียนนักศึกษา ด้านครอบครัว ด้านสถานศึกษา และ ครูผู้สอน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถทำนายวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค นครปฐม

สมมุติฐานในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า ไว้ดังนี้

1. วินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม อยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถานศึกษา และ ปัจจัยด้านครูผู้สอน มีความสัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม
3. มีปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งปัจจัย สามารถทำนายการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค นครปฐม ที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 2,823 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จากนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค นครปฐม ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดด้วยความเชื่อมั่น 95% ($\alpha = 0.05$) ใช้สูตร คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane. 1967 : 886) ปรากฏว่ากลุ่ม ตัวอย่าง 350 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยศึกษาดำรงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวินัยของนักเรียน นักศึกษา ได้แก่ กฎกระทรวงฉบับที่ 1. (พ.ศ. 2515) ว่าด้วยการแต่งกายและความประพฤติที่ไม่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน วิเชียร เกตุสิงห์. (2538: 9) ประสพสุข บุญเดช. (2539: 138) จิรพร ปัทมะสุนทร. (2543: 57-76) ฆะดากุล บัณลายนาค. (2544: 99-101) กมลวัθν วันวิชัย. (2545: 116-120) เป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถามครั้งนี้ แบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านครอบครัว ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านสถานศึกษา และส่วนที่ 4 ปัจจัยด้านครูผู้สอน จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค นครปฐมได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ด้านความเป็นผู้นำ ส่วนที่ 2 ด้านความรับผิดชอบ ส่วนที่ 3 ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และส่วนที่ 4 ด้านการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม จำนวน 40 ข้อ

ในการสร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง จากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนจึงนำข้อมูลที่ได้อาจารย์ให้เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม ตอนที่ 1 = .81 และได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามตอนที่ 2 = .76

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยด้านครูผู้สอน ของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค นครปฐม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและเป็นรายปัจจัย

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค นครปฐม ในด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และด้านการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและเป็นรายด้าน

3. ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยด้านครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่สัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมสรุปผลได้ ดังนี้

1. วินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ในด้านความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการปฏิบัติตนตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า นักเรียนนักศึกษาโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เกือบทุกด้านอยู่ระดับปานกลาง ยกเว้นด้านความเป็นผู้นำอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ในด้านนักเรียนนักศึกษา ด้านครอบครัว ด้านสถานศึกษา และด้านครูผู้สอน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ปัจจัยด้านครูผู้สอนอยู่ในระดับสูงมีความสัมพันธ์กับวินัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .811 ส่วนปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปัจจัยด้านครอบครัวอยู่ในระดับปานกลางอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติมีค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ .530 ปัจจัยด้านสถานศึกษา พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษายู่ในระดับน้อยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .381 และปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษายู่ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์กับวินัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .552

3. ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ การมีวินัยของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน โดยมีอำนาจพยากรณ์ได้ร้อยละ 65.61 ($R = .81$)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้าสามารถนำมาอภิปรายผล ตามสมมุติฐาน ได้ดังนี้

1. การมีวินัยของนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ในด้านความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการปฏิบัติตนตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมี

คุณธรรมและจริยธรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีวินัยอยู่ระดับปานกลาง อภิปรายผล ได้ดังนี้

1.1 นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มีความเห็นด้วยต่อวินัยด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเกือบทุกข้อมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับข้าพเจ้าพร้อมที่จะรับความคิดใหม่ ๆ และคำวิพากวิจารณ์ ข้าพเจ้าสร้างศรัทธาความเชื่อและสามารถชักจูงคนอื่นให้คล้อยตามได้ ข้าพเจ้าชอบมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เสมอ และข้าพเจ้าเป็นคนที่มีความอดทน มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, $\bar{X} = 3.38$, $\bar{X} = 3.33$, $\bar{X} = 3.25$ ตามลำดับ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมด้านความเป็นผู้นำซึ่งเป็นการเรียนสายอาชีพจะต้องเป็นผู้รู้จักจริงและทำได้ รวมทั้งการทํากิจกรรมประกอบการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องจึงถูกปลูกฝังให้เป็นผู้มีลักษณะความเป็นผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับ วรินทร์ กาญจนระวีกุล. (2541: 7) ได้สรุปไว้ว่า ความเป็นผู้นำหมายถึงบุคคลที่มีบทบาทเหนือผู้อื่น หรือความเป็นผู้นำคือบุคคลที่ได้รับคัดเลือกจากคนอื่นให้เป็นหัวหน้า ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมายโดยการเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกสมารถที่จะจูงใจชักนำหรือชี้แนะให้สมาชิกของกลุ่มรวมพลังเพื่อปฏิบัติการกิจ ๆ ของกลุ่มให้สำเร็จ

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่านักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มีความเห็นด้วยกับวินัยด้านความเป็นผู้นำโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เพราะการเรียนการสอนสายอาชีพจะเน้นการเรียนเป็นกลุ่ม และจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องจึงทำให้เกิดทักษะด้านนี้มาก

1.2 ผลการศึกษาค้นพบว่า นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มีวินัยในด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เกือบทุกข้อมีวินัยอยู่ระดับปานกลาง ยกเว้นการมีความรับผิดชอบสูงเอาใจใส่ในงานและตั้งใจทำให้ดีที่สุด และการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตามกำหนด มีวินัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, $\bar{X} = 3.64$ ตามลำดับ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วินัยในด้านความรับผิดชอบของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมไม่มากเท่าที่ควรเนื่องจากนักเรียนนักศึกษายู่ในวัยรุ่น และส่วนหนึ่งขาดการปลูกฝังพร้อมทั้งการฝึกฝนที่ดีเพื่อให้มีทักษะและประสบการณ์โดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับ กมลวัฒน์ วันชัย. (2545: 19) สรุปไว้ว่า การปลูกฝังความรับผิดชอบให้กับนักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเสริมตั้งแต่วัยเด็กทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน โดยเริ่มให้ทำงานบ่อยที่เหมาะสมกับวัย และความสามารถของแต่ละบุคคลเมื่อมอบหมายงานให้ทำแล้วก็ควรให้ได้รับผิดชอบอย่างเต็มที่ เพื่อให้มีประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเองให้มีความรับผิดชอบทั้งในด้านการเรียนและการทำงาน เป็นต้น

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่านักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มีความเห็นด้วยกับปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นส่วนที่หาประสบการณ์ใหม่และการมีกลุ่มสัมพันธ์จะมีมาก เพราะทำให้เกิดความภาคภูมิใจความอบอุ่นรู้สึกตนเองมีคุณค่า เป็นต้น

1.3 นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มีวินัยด้านความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าเกือบทุกข้อมีวินัยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับ เมื่อข้าพเจ้าทำผิดและถูกลงโทษข้าพเจ้าจะไม่โกรธ ข้าพเจ้ามักเตือนตนเองให้เอาใจใส่ในการเรียนเสมอ และเมื่อข้าพเจ้าถูกกล่าวหาข้าพเจ้าจะชี้แจงข้อเท็จจริงด้วยเหตุผล มีวินัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, $\bar{X} = 3.85$, $\bar{X} = 3.86$ ตามลำดับ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนนักศึกษามีความคิดความกล้าในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ด้วยตนเองไม่ค่อยดีแต่ชอบความมีเหตุผล เนื่องจากอยู่ในช่วงของวัยรุ่นและยังขาดประสบการณ์ในการทำงานพร้อมทั้งวิธีฝึกฝนให้ตนเองมีความเชื่อมั่นจึงทำให้ความเชื่อมั่นในตนเองลดน้อยลง ซึ่งถ้าหากนักเรียนนักศึกษาฝึกการสร้างเชื่อมั่นในตนเองก็จะสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมิต อาชนิจกุล. (2533: 93) ได้เสนอวิธีฝึกฝนให้ตนเองมีความเชื่อมั่นในตนเอง ได้แก่ ต้องรู้ว่าตนเองเป็นที่พึ่งแห่งตนเอง และหมั่นช่วยตนเองให้มากที่สุด อย่าคิดว่าทำไม่ได้ จงคิดเสมอว่าเราทำได้ และต้องฝึกหัด ปลูกฝังอุปนิสัยที่ดี และไม่ทอดทิ้งเมื่อทำอะไรไม่สำเร็จ เป็นต้น

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่านักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มีความเห็นด้วยกับวินัยด้านความเชื่อมั่นในตนเอง โดยรวมละรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลที่มีความมั่นใจและภูมิใจในตนเอง มีความคิดเป็นของตนเอง กล้าแสดงออกด้วยการกระทำ และคำพูดที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ เป็นต้น

1.4 นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มีวินัยด้านการปฏิบัติตนตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) และ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าเกือบทุกข้อมีวินัยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับ ข้าพเจ้ามีสัมมาคารวะต่อครูอย่างสม่ำเสมอ และข้าพเจ้ากล่าวคำขอบคุณหรือขอโทษได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ มีวินัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, $\bar{X} = 3.76$ ตามลำดับ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การปลูกฝังการมีระเบียบวินัย การมีคุณธรรมจริยธรรม ต้องอาศัยการดูแลของครอบครัว ครูผู้สอน และตัวนักเรียนนักศึกษาเอง ต้องร่วมสร้างความเคยชินในการปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของข้อบังคับกฎเกณฑ์ รู้จักกาลเทศะ และเอาใจใส่ต้องสังคมต้องรู้ระเบียบข้อบังคับต้องสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ ชำรงค์ อุดมไพจิตรกุล. (2544: 99-100) ได้นำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ว่า “คนมีระเบียบได้แก่ระเบียบในการคิดและในการกระทำผู้ไม่ยึดระเบียบไว้ถึงจะมีวิชามีเรี่ยวแรงมีความกระตือรือร้นอยู่เพียงไร ก็มักทำงานให้

สำเร็จไม่ได้เพราะความคิดอ่านสับสนว่าวุ่นทำอะไรก็ไม่ถูกลำดับขั้นตอน มีแต่ความลังเลและขัดแย้งทั้งในความคิดทั้งในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่านักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม มีความเห็นด้วยกับวินัยด้านการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง กฎระเบียบมีความสำคัญต่อพฤติกรรมของคนในสังคมที่อยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมาก เพราะเป็นแบบแผนของคนในกลุ่มนั้นให้อยู่ร่วมกันอย่างเป็นระเบียบและทิศทางเดียวกัน เป็นต้น

จากผลการศึกษาจึงพอสรุปได้ว่า นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมมีวินัยอยู่ระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัยครั้งนี้

2 ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยด้านครูผู้สอน ของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมมีความเห็นด้วยต่อปัจจัยโดยรวมอยู่ระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า เกือบทุกปัจจัยมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง สรุปได้ว่า ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.552 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม อยู่ในช่วงของวัยรุ่น เป็นวัยที่มีความแปรปรวนของอารมณ์ ไม่ชอบการบังคับ ชอบทำอะไรตามใจตนเอง ขาดการปลูกฝังที่ดีทั้งที่บ้าน สถานศึกษา และสังคม อีกประการหนึ่ง ก็คือ การเรียนสายอาชีพนั่น ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะคิดว่า เป็นคนที่มีคุณภาพน้อยทั้งด้านการเรียนและพฤติกรรมให้มาเรียนทางสายอาชีพ ซึ่งเป็นค่านิยมอย่างหนึ่งของผู้ปกครอง จึงเป็นการยากต่อการปลูกฝัง และขัดเกล่าให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยที่ดีได้ จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผลการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว มีความสัมพันธ์กับวินัยของนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม อยู่ในระดับปานกลาง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.530 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครอบครัวของนักเรียนนักศึกษามีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดี มีรายได้ไม่เพียงพอกับการใช้จ่ายในครอบครัว ซึ่งได้รับผลกระทบจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง ทำให้การอบรมดูแล และความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับครอบครัวน้อยลงไปไม่มีเวลาให้กับนักเรียนนักศึกษาเท่าที่ควร ซึ่งส่งผลให้มีความสัมพันธ์กับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2537: 9) ได้สรุปถึงสถาบัน หรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวกับปัจจัยวินัยของเยาวชน คือ บิดา มารดา บ้านหรือสถาบันครอบครัว เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดและเป็นแหล่งแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝัง และหล่อหลอมตลอดจนถ่ายทอดลักษณะอันทรง

คุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งเรื่องระเบียบวินัยแก่สมาชิกในครอบครัวทั้งทางตรงโดยการอบรมสั่งสอน และทางอ้อมซึ่งเด็กจะเฝ้าสังเกตลักษณะและการกระทำต่างๆของผู้เลี้ยงดูเพื่อเลียนแบบการกระทำนั้น และบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูยังต้องทำหน้าที่นี้ต่อแม่เด็กจะเข้าไปรับการศึกษอบรมในโรงเรียนระดับต่างๆ แล้วก็ตาม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อัจฉรา สุขารมณ. (2542: 1-2) ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่ส่งผลต่อการพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ บิดามารดาจะตั้งกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่เข้มงวดและเผด็จการ มีแต่คำสั่งว่า “อย่า” กับลูก มีความคาดหวังในตัวลูกสูง เด็กจะมีความกดดันสูง ไม่ไว้วางใจใคร มองโลกในแง่ร้าย ชอบตำหนิวิพากษ์วิจารณ์ และไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ส่วนความคาดหวังและการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล บิดามารดาจะยืดหยุ่น ไม่เข้มงวดจนเด็กขาดศักยภาพในตนเองหรือปล่อยจนเสียเด็ก จะให้คำแนะนำเมื่อมีปัญหา ไม่ควบคุมหรือออกคำสั่ง เมื่อทำผิดจะชี้แจงเหตุผล เด็กจะมีลักษณะเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล มีความมั่นคงทางอารมณ์ หนักแน่น ควบคุมอารมณ์และปรับตัวได้ดี ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ครอบครัวมีความสำคัญต่อการปรับตัวของนักเรียนนักศึกษามาก การที่นักเรียนนักศึกษาจะปรับตัวได้ดีในครอบครัวเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความเข้าใจกันของสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านเป็นไปอย่างดี และครอบครัวควรตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นต้น

2.3 ปัจจัยด้านสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับวินัยของนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม อยู่ในระดับน้อย อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.381 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ระเบียบวินัยข้อบังคับของสถานศึกษา หรือกระทรวงศึกษาธิการ ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันจึงก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างการปฏิบัติตามระเบียบกับการปฏิบัติตามสภาพสังคมในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุชา จันทรเฒ. (2544: 146) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาโรงเรียนมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อชีวิต และอนาคตของเด็กและวัยรุ่น เพราะโรงเรียนอาจจะเป็นสถาบันที่ผลิตเด็กกระทำผิด โรงเรียนอาจจะช่วยป้องกันเด็กกระทำผิด และโรงเรียนอาจจะช่วยเด็กที่กระทำผิดแล้วให้กลับตนเป็นคนดีได้ ปัจจัยที่โรงเรียนมีส่วนผลักดันให้เด็กกลายเป็นผู้กระทำผิดอาจสรุปได้คือเด็กขาดครูที่ดี เด็กไม่ได้รับความสนใจและขาดการปฏิบัติใกล้ชิดเป็นรายบุคคล โรงเรียนขาดหลักการและการบริการด้านนันทนาการ โรงเรียนมีอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ไม่เพียงพอ เกิดการแบ่งแยกในกลุ่มนักเรียนนักศึกษาเพราะความแตกต่างทางฐานะเศรษฐกิจ เด็กขาดการปรึกษาและแนะแนว รวมถึงโรงเรียนขาดนักวิทยากรมืออาชีพ เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่า สภาพในสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการหลอม และพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในตัวนักเรียนนักศึกษา สถานศึกษาเป็นแหล่งรวบรวมของเด็กและเยาวชนที่มีภูมิหลังต่างกัน ดังนั้นอาจจะถ่ายทอดความรู้ แนวความคิด ทักษะคติ ค่านิยม ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งในทางที่ดีและไม่ดี ในแก่กันในระหว่างนักเรียนนักศึกษาที่เข้ามาอยู่ร่วมกันในสถานศึกษา เป็นต้น

2.4 ปัจจัยด้านครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับวินัยของนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม อยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.81 ทั้งนี้อาจเรียนการสอนเป็นเพราะว่า ครูจะต้องรู้วิธีการในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่างๆจากประสบการณ์จริง การรู้จักจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการที่ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ (สมจิตร วัฒนคุลัง. 2545: 4) การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เป็นหน้าที่ร่วมกันของทุกฝ่าย ครูต้องเข้าใจว่า การส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนนั้น จะต้องมีการปัจจัยเกื้อหนุน ด้านการจัดกิจกรรม ประสบการณ์ที่หลากหลาย โดยความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งในสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชน องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง และเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ครูจะต้องมีทักษะในการประสานความร่วมมือในการจัดหาและใช้แหล่งความรู้จากชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การศึกษานอกสถานที่ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในสถานศึกษา การประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูจะต้องประเมินพัฒนาการของผู้เรียนในทุกด้าน ทั้งในด้านความรู้ ความประพฤติ โดยใช้วิธีการต่างๆ ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาประเมิน ใช้กระบวนการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและหลักสูตรวิชา ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่ต่างกันไป และครูกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกพร้อมครูยอมรับฟังความคิดเห็นการกระทำของผู้เรียน ครูมีความกระตือรือร้นที่จะสอนและให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการเรียนและการประเมินผล นอกจากนี้สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนว่า ครูมีความสำคัญที่สุด เมื่อเด็กอยู่ในโรงเรียน ครูจะเป็นผู้อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุดรองไปจากพ่อแม่ และได้ศึกษาความเจริญเติบโตของเด็กอย่างใกล้ชิดเกี่ยวกับธรรมชาติจิตใจ และความต้องการของเด็ก ครูจึงมีอิทธิพลต่อจิตใจและความประพฤติของเด็ก มีผู้กล่าวว่า ครูเป็นพ่อแม่คนที่สองของเด็ก กล่าวคือ ครูมิใช่เพียงแต่ให้ความรู้ในห้องเรียนอย่างเดียว แต่เป็นผู้อบรมกล่อมเกลานิ้วยใจและความประพฤติของเด็ก ดังนั้นการที่เด็กจะมีความสุขและเรียนหนังสือได้ดีนั้น จึงอยู่ที่วิถีทางที่ครูจะปฏิบัติต่อเด็ก ช่วยเหลือเด็กในด้านการเรียน การแสดงความรักความอบอุ่นต่อเด็ก การช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี และการเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก

จากผลการศึกษาจึงพอสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยด้านครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัยครั้งนี้

3. ปัจจัยที่สามารถทำนายการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน โดยปัจจัยด้านครูผู้สอนเป็นปัจจัยสามารถทำนายการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมได้ดีที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูสายการสอนด้านวิชาชีพมีความผูกพันและเป็นกันเองกับนักเรียนนักศึกษา รวมถึงการแสดงพฤติกรรมทั้งใน

ด้านการพูด กริยาท่าทาง สีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความรัก ความเมตตาอย่างจริงใจ และมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ จึงทำให้มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน สร้างบรรยากาศที่ดีขึ้น มีความรัก ความผูกพัน และให้อภัยต่อกัน ทุกสิ่งทุกอย่างที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียนนักศึกษา ย่อมมี อิทธิพล กับพฤติกรรม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำคัญต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักศึกษา จึงเป็นแนวทางในการจัดสภาพการเรียนรู้การสอนที่มีความเหมาะสมกับสภาพ การศึกษาในปัจจุบัน หากพิจารณาจากตัวนักเรียนนักศึกษาที่เริ่มเข้ามาศึกษาในสถานศึกษา จะมีสภาพในด้านวินัยที่แตกต่างกัน แต่เมื่อผ่านกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านวินัยในทางที่ดีขึ้น จนสามารถที่จะใช้ชีวิตร่วมกับสังคมได้ต่อไป

จากผลการศึกษาจึงพอสรุปได้ว่า ปัจจัยที่สามารถทำนายนายการมีวินัยของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานของ การวิจัยครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในสร้างเสริมวินัยของนักเรียนนักศึกษา ผู้วิจัยจึงขอ
เสนอแนะ ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านครูผู้สอนมีความสัมพันธ์กับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา มากกว่าปัจจัยด้านอื่น ๆ ดังนั้นครูมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา ต้อง มุ่งปลูกฝังและสร้างลักษณะที่พึงประสงค์ให้ผู้เรียนมีวินัย และพัฒนาทางความคิด ทางสังคม ทางอารมณ์ สร้างบรรยากาศให้มีวินัย สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมให้กับนักเรียน นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูทุกคนในสถานศึกษาก็ควรที่จะมีส่วนรับรู้ เข้าใจ และพิจารณาระเบียบของสถานศึกษาร่วมกันเป็นต้น

1.2 ปัจจัยด้านครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาอยู่ ระดับปานกลาง ดังนั้นครอบครัวมีความสำคัญเบื้องต้นที่จะสร้างความมีวินัยของนักเรียน นักศึกษาโดยผู้ปกครองเอาใจใส่ดูแลการเลี้ยงดู และพยายามอบรมบ่มนิสัยความมีวินัยให้แก่ บุตรโดยครอบครัวมีความรักความสามัคคี และบิดามารดาทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีก็จะเป็น แนวทางที่ถูกต้องแก่นักเรียนนักศึกษาที่เป็นทรัพยากรที่มีค่าและมีความสำคัญมาก เพราะจะ กลายเป็นประชากรที่ต้องรับภาระของประเทศชาติในอนาคต ต่อไป

1.3 ปัจจัยด้านสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาอยู่ระดับน้อย ดังนั้นสถานศึกษามีบทบาทในการสร้างเสริมพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา สถานศึกษาต้องเป็นที่พักพิงที่ปลอดภัยกับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ระหว่างหลักสูตรเนื้อหาสาระของวิชาที่เรียน ครู ทุกระเบียบข้อบังคับการปกครอง เพื่อร่วมชั้นเรียนร่วมสถานศึกษา นักเรียนต้องการที่จะเรียนรู้มีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิต ต้องการความรื่นรมย์สนุกสนาน ต้องการเพื่อนและคำแนะนำต่าง ๆ ต้องการความสำเร็จความสมหวังระเบียบวินัยจึงเป็นเรื่องที่ผู้จัดการศึกษาควรปลูกฝังให้มีเกิดขึ้นในตัวนักเรียนนักศึกษา และในสถานศึกษา เป็นต้น

1.4 ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีวินัยปานกลาง ดังนั้นนักเรียนนักศึกษาควรมีกิจกรรมกลุ่มที่ฝึกให้นักเรียนนักศึกษามีความกระตือรือร้น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และจัดสภาพแวดล้อมทางด้านการเรียนการสอนให้อยู่ในสภาพที่ส่งอิทธิพล ต่อพฤติกรรมในทางที่ถูกต้อง โดยจัดสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดความผิดทางวินัย สิ่งสำคัญคือการให้นักเรียนนักศึกษาเกิดความรักและความศรัทธาในสถานศึกษา การเสริมสร้างวินัยจะช่วยป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมผิดวินัยของนักเรียนนักศึกษา และควรเป็นวินัยที่ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความเต็มใจ มากกว่าวินัยที่มีรากฐานมาจาก คำสั่ง การบังคับ หรือการลงโทษ และควรได้รับการฝึกฝนเสริมสร้างความมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา เพื่อเป็นผู้มีความประพฤติดี ให้มีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์กับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษากับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วุฒิภาวะทางอารมณ์

2.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา ระหว่างนักเรียนระดับ ปวช. และนักศึกษาระดับ ปวส.

2.3 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่นต่างสถาบันกัน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กนิษฐา ไทเตชะวัฒน์. (2531). ความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่ในครอบครัวที่มีเฉพาะบิดาหรือมารดาและมีทั้งบิดามารดา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กันยา สุวรรณแสง. (2533). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น.
- กัลยา สุวรรณรอด. (2537). การวิเคราะห์องค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- กวี วงศ์พุ่ม. (2539). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี.
- กรมอาชีวศึกษา. (2539). การส่งเสริมการดำเนินการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมอาชีวศึกษา.
- กรมอาชีวศึกษา. (2542). เอกสารคุณลักษณะและมาตรฐานวิชาชีพ “มาตรฐานอาชีวศึกษา” ประเภทช่างอุตสาหกรรม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538. กรุงเทพฯ: กรมอาชีวศึกษา.
- กรมวิชาการ. (2541). คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กมลวัฒน์ วันวิชัย. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมอาชีวศึกษา. (2546). การประชุมวิชาการองค์การวิชาชีพระดับชาติประจำปี 2545. กรุงเทพฯ: กรมอาชีวศึกษา.
- แก่นักศึกษาฯ ภาคราชการหน้าที่ยังกันชนวนเหตุแย่งจับสาวคนเดียวกัน. (2548, 13 มิถุนายน). ไทยรัฐ. หน้า 16.
- ขวัญใจ บุญฤทธิ์. (2534). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบ TAI กับการสอนตามคู่มือครูของ สสวท. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.

- ขวัญจิต คัมภีรานนท์. (2541). ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- จิราภรณ์ อารยะสฤษฎ์. (2520, สิงหาคม – กันยายน). “วัยรุ่นสนใจอะไร,” วารสารแนะแนว. 17(2): 65 – 73.
- จรรยา สุวรรณทัต และดวงเดือน พันธุนาวิน. (2521). พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 : พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- แจ่มจันทร์ เกียรติกุล. (2531). การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองและวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน และอยู่ในชั้นเรียนของครูที่มีพฤติกรรมทางวาจาและท่าทางแตกต่างกัน. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์ดี ถนอมคล้าย. (2538). การพัฒนาวินัยในตนเองด้านความอดทนของเด็กก่อนประถมศึกษาที่มีสติปัญญาแตกต่างกัน ด้วยวิธีการเล่นิทานประกอบหุ่นมือ โดยใช้คำถาม ก่อน ระหว่างและหลังเล่นิทาน. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตรา ชนะกุล. (2539). ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมในวงกลมแบบกลุ่มย่อย. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- จินดา น้าเจริญ. (2540). การศึกษาความมีวินัยในตนเองด้านสิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมลักษณะนิสัย แบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- จิราพร อรุณพลทรัพย์. (2541). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (การจัดโครงการสวัสดิการสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ห้วเจียวเฉลิมพระเกียรติ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตกร แก้วนุ้ย. (2543). การพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพ. กรุงเทพฯ: เอ็มพันธ์.
- จิรพร ปัทมะสุนนท์. (2543). การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเป็นทหารของนักเรียนทหาร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุไรักษ์ แสนวัง. (2543). สาเหตุการประพฤติผิดระเบียบวินัยของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักเรียนสังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- จินตนา บุญบงการ. (2545). *จริยธรรมทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉลอง ภิรมย์รัตน์. (2521). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: ประจักษ์การพิมพ์.
- เฉลิม ศรีผดุง. (2530). *การพัฒนานักการบริหารตามแนวทางสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: โอเอพรีนติ้งเฮาส์.
- ฉันทนา ภาคบงกช และคณะ. (2539). *การสำรวจคุณลักษณะทางวินัยที่พึงประสงค์ในสังคมไทย รายงานการวิจัยฉบับที่ 56*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เจลา ประเสริฐสังข์. (2539, พฤศจิกายน-ธันวาคม). “ภาวะผู้นำ,” *มาเลเรีย*. 3(6) : 313-323.
- ชัยพร วิชชาวุธและคณะ. (2531). *พฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยในปัจจุบันศึกษาตามแนวทางจิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชิดกมล สังข์ทอง. (2535). *การศึกษาค้นคว้าประกอบที่มีอิทธิพลต่อวินัยตนเอง ของวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชูลี อยู่ปรัชญา. (2540). *การใช้สัญญาเงื่อนไขควบคู่กับการเสริมแรงเพื่อพัฒนาวินัยในห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดตะกล้า เขตประเวศ กรุงเทพมหานครและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- โชติ บุญนิธีวณิช. (2541). *การเปรียบเทียบผลการใช้สัญลักษณ์เงื่อนไข ต่อการใช้หลักแฟรเมคเพื่อพัฒนาการมีวินัยในการใช้ห้องสมุด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชมนุช วงศ์รัตน์. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุนนทีรุทธารามวิทยาคม*. กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ชิตชนก รุ่งแสง. (2541). ผลงานของกิจกรรมกลุ่มที่มีความเชื่อมั่นในตนเองเกี่ยวกับการศึกษา
ปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาล
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ กรุงเทพมหานคร.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชรินทร์ ว่องวิระยุทธ์. (2542). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความสามารถใน
การปรับตัวของนักศึกษาปีที่ 1 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัย นเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ชูชัย สมितिไกร. (2542). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์ช่างกลยิงอริตบฆ่าสนั่นกรุงเช่นเปิดเทอมดู. (2548, 8 มิถุนายน). ไทยรัฐ.
หน้า 11.
- ณัฐพร สตาภรณ์. (2540). การศึกษาองค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนทหารและ
พลเรือน. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงใจ เนตรโรจน์. (2527). การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความมีวินัยในตนเอง
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 3 กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
ถ่ายเอกสาร.
- ดุสิต น้ำฝน. (2529). การถ่ายทอดลักษณะความเป็นทหารกับความยึดมั่นผูกพันต่ออาชีพ :
ศึกษากรณีนักเรียนนายเรืออากาศ. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สังคมวิทยา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงกมล วงษ์ศรีหิธ. (2541 : บทคัดย่อ). การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีปัญหาปรับตัวใน
ครอบครัวระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนวัดบางขัน อำเภอลองหลวง
จังหวัดประทุมธานี. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัยมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2544). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคคล.
กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

- ทัศนิตา ระเบียบดี. (2529). ผลการใช้เทคนิค “แม่พิมพ์” โดยใช้สไลด์การ์ตูนเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย กรุงเทพมหานคร. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เทพพนม เมืองแมน. และ สวิง สุวรรณ. (2529). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ทวีป อภิลิทธิ์. (2539). การสร้างสมรรถภาพในวิชาชีพครูโดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ. กรุงเทพฯ: เลฟแอนดิลิฟเพรส.
- ทัศนาศ แสงศักดิ์. (2542). การเป็นผู้นำในชุมชน. (เอกสารประกอบการสอนวิชา บห 412). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธำรง บัวศรี. (2532). ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อรุณกาลาดพร้าว.
- ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล. (2524). สังคมศาสตร์การศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธิดิตา จักรเพชร. (2544). ผลของชุดการแนะแนวที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าแสนแสบ. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นงเยาว์ พึ่งพา. (2529). การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเป็นทหาร. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นราพร ทับถม. (2538). วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมวงกลมโดยเน้นสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- นภดล ภาชนะวิเชียร. (2540). การศึกษาค่านิยมด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการสร้างเสริมด้วยกระบวนการที่พัฒนาตามแนวคิดของไอเซ็นและแรทส์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- บุญพา มลินทสูต. (2531). วินัยของนักเรียนอาชีวศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- บัญญัติ กุศลสถาพร. (2532). *ความต้องการคุณลักษณะของแรงงานภาคอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ชายฝั่งตะวันออก*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.
- บัณฑิต แท่นพิทักษ์. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ อำนาจ ความศรัทธา และความพึงพอใจในงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจวรรณ ศรีมารุต. (2541). *ระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยที่ใช้การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- ปัญญา สดสง่า. (2531). *วินัยของนักเรียน การประพฤติผิดวินัย การป้องกันและการแก้ไขตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี พรธวัชชัย. (2534, กรกฎาคม). *ทำไมไม่ไร้เพื่อน*. วารสารสถาบันเทคโนโลยี-ราชมนคล. 9(1): 76-78.
- ประสพสุข บุญเดช. (2539). *กฎหมายน่ารู้*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). *เด็กที่ปัญหาทางพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ: แว่นแก้ว.
- ผดุงกุล ปั่นลายนาถ. (2544). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมความเป็นผู้นำของนักเรียนเตรียมทหาร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พนัส หันนาคินทร์. (2513). *หลักการบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พนม ลิ้มอารีย์. (2529). *กลุ่มสัมพันธ์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม: ภาควิชา-แนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพียว เกาทัณฑ์ทอง. (2534). *การศึกษาพฤติกรรมด้านวินัยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรเพ็ญ สุวรรณเดชา. (2536). *แนวโน้มคุณภาพชีวิตของประชากรจังหวัดปัตตานีใน 10 ปีข้างหน้า*. *ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ 6 กระทรวงหลัก*. รายงานการวิจัย: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.
- พรณี ช. เจนจิต. (2538). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ดันอ้อแกรมมี.
- พระธรรมปิฎก. (2539). *เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สัตธรรมมิก.

- พะยอม ธีรุต. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระมหาอดิสร ธีรสีโล. (2540). คุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ: โอเอสพริ้นติ้งเฮ้า.
- พรรณพร หุทัยถาวร. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- พระสมชาย ฐานวุฑโฒ. (2543). มงคลชีวิต. กรุงเทพฯ: ฐานการพิมพ์.
- พรรณี ทองทับ. (2545). ผลของการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระมหาสุพิน ชินนะปัด. (2546). การศึกษาคุณลักษณะของพระนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญญ์ สาธ. (2533). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศ.ส.การพิมพ์.
- มาลินี จุฑะธ. (2537). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์.
- ยงยุทธ ลิ้มสกลเศรษฐ์. (2545). ประวัติและผลงานของพลเอกมังกร พรหมโยธี ด้านการศึกษา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รวบนักศึกษาแก๊งอาชีวะ. (2548, 17 กุมภาพันธ์). ไทยรัฐ. หน้า 16.
- รวบ 3 อาชีวะแก๊งโหดปล้นฆ่านักศึกษาศรีประทุม. (2548, 24 มิถุนายน). ไทยรัฐ. หน้า 19.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ.อยุธยา. (2527). รายงานการวิจัยเรื่องนิสัย นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- วิทยา เทพยา. (2524). มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.
- วินัย ธรรมศิลป์. (2527). การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วรภรณ์ บวรศิริ. (2532). *การอาชีวศึกษาและตลาดแรงงาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษา-
แห่งชาติ.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). *หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย*. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- วิจิตร อาวะกุล. (2539). *การฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิญญา วิศาลาภรณ์. (2540). *การวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คอมแพคท์พริ้นท์.
- วสัน ปุณผล. (2542). *การพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนบางไทรวิทยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร-
การศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิโรจน์ สุวรรณรัตน์. (2545). *คู่มือการเขียนแผนการสอนรายวิชา โดยเน้นการบูรณาการคุณ
ธรรม จริยธรรมและค่านิยม สำหรับครูวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม. (2547). *รายงานการประเมินตนเอง ประจำปี 2546*. นครปฐม:
วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม.
- ศักดิ์สิทธิ์ บุญรังศรี. (2547). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีวินัยในตนเองของนักศึกษาสาขาวิชา
การก่อสร้าง วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการ-
ศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2530). *กระบวนการสอนจริยศึกษา*. (เอกสารประกอบคำสอน).
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2532). *สถิติการศึกษาเอกชนปีการศึกษา 2532*.
กรุงเทพฯ: กรมศาสนา.
- สมยศ พุทธินิมิต. (2533). *การพัฒนาวินัยในตนเองให้กับนักเรียนของครูสังคมศึกษา ตาม
ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิต-
วิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันทน์เอม. (2533). *จิตวิทยาเด็กเกเร*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมิต อาชวนิจกุล. (2533). *การพัฒนาตนเอง*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2534). “การบริหารการศึกษาเพื่อการพัฒนา,” ในเจ้าฟ้านักพัฒนา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กับพัฒนศึกษาศาสตร์. หน้า
168 – 176. กรุงเทพฯ: รุ่งแสงการพิมพ์.
- สุดาวรรณ เครือพานิช. (2535, มกราคม). บทความของกรมวิชาการในการส่งเสริมจริยธรรม.
วิจัยสนเทศ. 12(136): 27.
- ลีปนันทน์ เกตุทัต. (2536). ความรู้สู่นาคต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์-
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2537). การเสริมสร้างวินัย: คู่มือแนวทาง-
ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ..
- สนธยาพรรษ์ ยาท่อม. (2538). การเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ
และความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนแบบ
T.P.R. ที่พัฒนาตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณินพนธ์
กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทร-
วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2540). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2540). ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร พรหมจรรย์. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยม
ศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2540). การเสริมสร้างวินัย: คู่มือแนวทาง-
ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- สมพร เพชรสงค์. “กระบวนทัศน์ใหม่ของโรงเรียนสู่ชุมชน,” วารสารข้าราชการครู.
18(6) : 21 ; (2541,สิงหาคม-กันยายน).
- สมบูรณ์ สิงห์คำป้อง. (2542). ศึกษาปัญหาการส่งเสริมวินัยนักเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและ
ครูในโรงเรียนเอกชน สังกัดกองการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย.
ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัย มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- สมพร เทพสิทธิ์า. (2542). *คุณธรรมและจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: สมชายการพิมพ์.
- สินีนาง สุทธจินดา. (2543). *การศึกษาวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาพลศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร*. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมหมาย พรหมทอง. (2545). *บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับภาวะผู้นำ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภรภัค พยัคฆาคม. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของนักเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายเรืออากาศ กองบัญชาการศึกษาทหารอากาศ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุจิตตรา สิงหาร. (2547). *การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและพฤติกรรมด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 1) กับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรรธรณ พานิชปฐมวงศ์. (2541). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณ. (2542). “EQ กับ การเลี้ยงดูเด็ก,” *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*. 5(1): 1.
- อบรมจบสุภาพบุรุษอาชีวศึกษา. (2548, 6 กุมภาพันธ์). *ไทยรัฐ*. หน้า 17.
- 2 อาชีวเช่นฆ่าล้างบ้านเจ็บ. (2548, 7 กุมภาพันธ์). *ไทยรัฐ*. หน้า 16.
- Bacon, Charles Samuel. (1989). “Teacher Goal Structures and Student Responsibility For Learning : A Student Perspective,” *Dissertation Abstracts International*. 46 (9) : 659.
- Bull, Harry Clinton. (1998, September). “High School Administrators Perceptions Of Their Comfort Levels with the Law of Safe Schools,” *Dissertation Abstracts International*. 59 (32) : 699-A.

- Dade, Clarence Edward. (1997, May). "A Description and Analysis of the Perceptions of Students in the Gang Reaction Program in an Urban High School (Urban Education)," *Dissertation Abstracts International*. 58 (10) : 3820-A.
- Friesen, Ford, and Cynthia Norine. (1997, June). "Survey of Parental Attitudes and Options Concerning Student Discipline in Saskatchewan Elementary Schools," *Dissertation Abstracts International*. 35 (3) : 642-A.
- Hines, Eric Wayne. (1997, May). "Building Condition and Student Achievement and Behavior (High School) ," *Dissertation Abstracts International*. 57(11) : 4610-A .
- Johnson, Constanes Ellen. (1997, January). "Effect of Interdisciplinary Teams and Teacher Advisory Groups on Middle School Discipline, "
Dissertation Abstracts International. 57 (7) : 2769-A.
- Killion, Rocky Dee. (1997, May). "Methods and Resources Used by Administrators in Indiana Secondary Schools for Handling Student Discipline, "
Dissertation Abstracts International. 57 (11) : 4612-A.
- Nauman, James L. (1983, August,). "Relationships of Secondary School Discipline to school Climate" , *Dissertation Abstracts International*. 44 : 345 – A.
- Painter, Bryan Ashley. (1999, February). "The Impact of School Leadership on Student Engagement and Perceptions of Teacher-Student Relationships," *Dissertation Abstracts International*. 59(8) : 2802.
- Sheviakov, G.V. (1985). *Discipline for Today' s Children and Youth*. Washington : National Education Association.
- Schrupp , Manfred S. (1993). *A comparative Study of Public and Private School Seventh and Eighth – grade Teachers Perceptions of School*. Dissertation,Ph.D. United States: Memphis State University .Photocopied.

แบบสอบถามงานวิจัย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยศึกษาดำรงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษา ได้แก่ กฎกระทรวงฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2515) ว่าด้วยการแต่งกายและความประพฤติไม่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ประสพสุข บุญเดช (2539 : 138) จิรพร ปัทมะสุนทร (2543 : 57 – 76) ฆะดากุล ปันลายนาค (2544 : 99-101) และกมลวัฒน์ วันวิชัย (2545 : 116 - 12) นำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามครั้งนี้ แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านครอบครัว ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านสถานศึกษา ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านครูผู้สอน และส่วนที่ 4 ปัจจัยด้านนักเรียนนักศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ นักเรียนนักศึกษาเห็นด้วยดังนี้

- 5 หมายถึง นักเรียนนักศึกษาเห็นจริงกับข้อความนั้นอยู่ในระดับจริงมากที่สุด
- 4 หมายถึง นักเรียนนักศึกษาเห็นจริงกับข้อความนั้นอยู่ในระดับจริงมาก
- 3 หมายถึง นักเรียนนักศึกษาเห็นจริงกับข้อความนั้นอยู่ในระดับจริงปานกลาง
- 2 หมายถึง นักเรียนนักศึกษาเห็นจริงกับข้อความนั้นอยู่ในระดับจริงน้อย
- 1 หมายถึง นักเรียนนักศึกษาเห็นจริงกับข้อความนั้นอยู่ในระดับจริงน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษาได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ด้านความเป็นผู้นำ ส่วนที่ 2 ความรับผิดชอบ ส่วนที่ 3 ความเชื่อมั่นในตนเอง และส่วนที่ 4 การปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ การแสดงพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษา ดังนี้

- 5 หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาอยู่ในระดับจริงมากที่สุด
- 4 หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาอยู่ในระดับจริงมาก
- 3 หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาอยู่ในระดับจริงปานกลาง
- 2 หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาอยู่ในระดับจริงน้อย
- 1 หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาอยู่ในระดับจริงน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านตัวนักเรียนนักศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านสถานศึกษา และด้านครอบครัว แบบสอบถามใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) แต่ละข้อมีคำตอบ 5 ระดับ

ตอนที่ 1 ส่วนที่ 1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับวินัยของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ด้านนักเรียนนักศึกษา เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าข้อความใด ตรงกับความเป็นจริงของท่าน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับระดับความเป็นจริง

ข้อที่	พฤติกรรมที่พึงชี้	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้า แสวงหาประสบการณ์ค้นหาความรู้ใหม่ กับเพื่อนๆ อยู่เสมอ					
2	ข้าพเจ้า ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น					
3	ข้าพเจ้าทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ อยู่เสมอ					
4	เมื่อข้าพเจ้าทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ข้าพเจ้าช่วยทำงานด้วยความตั้งใจ					
5	ข้าพเจ้ามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน และชอบทำความรู้จักกับเพื่อนๆ					
6	ข้าพเจ้าจะปลอบใจ เวลาเพื่อนมาระบายความทุกข์ให้ฟัง					
7	ข้าพเจ้าไม่ชอบแสดงกริยาที่ไม่สุภาพกับเพื่อน ๆ					
8	ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดเท็จหรือคำหยาบกับทุกคน					
9	เมื่อเพื่อนคนใดเรียนอ่อนวิชาที่ข้าพเจ้าถนัดข้าพเจ้าจะช่วยติวให้					
10	ข้าพเจ้าไม่ชอบคุยกันขณะเรียน					

ตอนที่ 1 ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับวินัยในตนเองของนักเรียนนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ด้านครูผู้สอน เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ

ครูผู้สอน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าข้อความใด ตรงกับความเป็นจริงของท่าน แล้วทำ
เครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับระดับความเป็นจริง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ครูผู้สอนเอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียน นักศึกษา					
2	ครูผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน นักศึกษา					
3	ครูผู้สอนมีการเตรียมการสอนที่ดี					
4	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น					
5	ครูควบคุมชั้นเรียนพอเหมาะทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนไม่ตึงเครียด					
6	ครูผู้สอนใช้กฎระเบียบกับนักเรียน นักศึกษาอย่างเหมาะสม					
7	ครูผู้สอนใช้คำพูดที่สุภาพกับนักเรียนนักศึกษา					
8	ครูผู้สอนมีบุคลิกภาพที่ดี					
9	ครูผู้สอนควบคุมอารมณ์ได้ดีขณะทำการสอน					
10	ครูผู้สอนเข้าสอนตรงเวลาและเต็มเวลา					

ตอนที่ 1 ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับวินัยในตนเองของนักเรียนนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ด้านสถานศึกษา เกี่ยวข้องกับบรรยากาศการเรียนการสอน
คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าข้อความใด ตรงกับความเป็นจริงของท่าน แล้วทำ
เครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับระดับความเป็นจริง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	เมื่อมาสถานศึกษาข้าพเจ้ารู้สึกมีความสุข					
2	วิทยาลัยมีการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี					
3	วิทยาลัยส่งเสริมการทำกิจกรรมให้เป็นคนดีและคนเก่ง					
4	วิทยาลัยมีความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย					
5	วิทยาลัยกวดขันเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียนนักศึกษา					
6	วิทยาลัยตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี					
7	วิทยาลัยจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการมีวินัยให้กับนักเรียนนักศึกษาเสมอ					
8	วิทยาลัยประชาสัมพันธ์ในขณะเข้าแถวเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษามีวินัย					
9	วิทยาลัยปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้นักเรียนนักศึกษาเสมอ					
10	อาคารเรียนและอาคารโรงฝึกงานอยู่ในสภาพที่ส่งเสริมการเรียนรู้					

ตอนที่ 1 ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับวินัยในตนเองของนักเรียนนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ด้านครอบครัว เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน
นักศึกษากับผู้ปกครอง
คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าข้อความใด ตรงกับความเป็นจริงของท่าน แล้วทำ
เครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับระดับความเป็นจริง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ผู้ปกครองอบรมสั่งสอนข้าพเจ้าให้อยู่ในระเบียบวินัยที่ดี					
2	ผู้ปกครองให้ความรัก ความเอาใจใส่กับข้าพเจ้าเสมอ					
3	ครอบครัวข้าพเจ้ามีความอบอุ่นดี					
4	ผู้ปกครองปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อข้าพเจ้า					
5	ครอบครัวของข้าพเจ้าได้ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยกันเสมอ					
6	ครอบครัวของข้าพเจ้ายอมรับในความคิดเห็นต่อกันเสมอ					
7	ผู้ปกครองให้คำแนะนำเมื่อข้าพเจ้าทำงานผิดพลาด					
8	ผู้ปกครองเปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าชี้แจงเหตุผลเสมอ					
9	ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับผู้ปกครองได้ทุกเรื่อง					
10	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ผู้ปกครองกำหนดด้วยความเต็มใจ					

ตอนที่ 2 ความมีวินัย ของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ส่วนที่ 1 ด้านความเป็นผู้นำ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าข้อความใด ตรงกับความเป็นจริงของท่าน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับระดับความเป็นจริง

ข้อที่	พฤติกรรมที่บ่งชี้	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าชอบมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เสมอ					
2	ข้าพเจ้าทำงานมักได้รับความร่วมมือจากเพื่อนเสมอ					
3	ข้าพเจ้าสร้างศรัทธา ความเชื่อและสามารถชักจูงคนอื่นให้คล้อยตามได้					
4	ข้าพเจ้ามักถูกเรียกร้องจากกลุ่มให้เป็นผู้ดำเนินการเล่นเกมหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ					
5	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะรับความคิดใหม่ ๆ และคำวิพากษ์วิจารณ์					
6	ข้าพเจ้าชอบความยุติธรรม					
7	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัว					
8	ข้าพเจ้ากล้าแสดงความคิดเห็นในที่ชุมชน					
9	ข้าพเจ้าเป็นคนที่มีความอดทน					
10	ข้าพเจ้าเป็นคนชอบความซื่อสัตย์สุจริต					

ตอนที่ 2 ความมีวินัย ของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ส่วนที่ 2 ด้านความรับผิดชอบ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าข้อความใด ตรงกับความเป็นจริงของท่าน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับระดับความเป็นจริง

ข้อที่	พฤติกรรมที่บ่งชี้	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าทำตารางการทำงาน หรือทำตารางการศึกษา และสามารถปฏิบัติได้ตามที่กำหนดไว้					
2	ข้าพเจ้าปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตามกำหนด					
3	ข้าพเจ้ามีความรับผิดชอบสูง เอาใจใส่ในงานและตั้งใจทำให้ดีที่สุด					
4	ข้าพเจ้ารู้สึกทนไม่ได้ถ้าต้องทำงานร่วมกับคนที่ไม่รับผิดชอบ					
5	ข้าพเจ้าเอาใจใส่ในการทำงานอย่างพิถีพิถันเพื่อประสิทธิภาพทุกครั้ง					
6	ข้าพเจ้ารับผิดชอบผลการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่น					
7	ข้าพเจ้าทำงานให้สำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ไม่ว่าจะลำบากเพียงใด					
8	ข้าพเจ้าส่งงานที่ครูมอบหมายให้ทันกำหนดเวลาเสมอ					
9	ข้าพเจ้ารักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดลอม					
10	ข้าพเจ้ามีการเตรียมความพร้อมในการเรียนและการปฏิบัติงาน					

ตอนที่ 2 ความมีวินัย ของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ส่วนที่ 3 ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าข้อความใด ตรงกับความเป็นจริงของท่าน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับระดับความเป็นจริง

ข้อที่	พฤติกรรมที่บ่งชี้	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้ากล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง					
2	ข้าพเจ้าทำงานต่าง ๆ ด้วยตนเอง ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากคนอื่น					
3	ข้าพเจ้าตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง					
4	ข้าพเจ้าภูมิใจเมื่อทำงานต่าง ๆ ได้สำเร็จด้วยตนเอง					
5	ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในตนเองในสิ่งที่กระทำลงไปทุกเรื่อง					
6	ข้าพเจ้าเสนอตัวเข้าแข่งขันหรือการทำงานท้าทาย					
7	ข้าพเจ้ากล้ายอมรับความจริง					
8	ข้าพเจ้าชอบคิดค้นและประดิษฐ์ผลงานใหม่ ๆ					
9	ข้าพเจ้ามีจิตใจแน่วแน่ในการทำงานให้สำเร็จ					
10	ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ว่าจะอยู่ในกลุ่มเพื่อนหรืออยู่ในกลุ่มผู้ใหญ่					

ตอนที่ 2 ความมีวินัย ของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

ส่วนที่ 4 ด้านการปฏิบัติตนตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีคุณธรรม และจริยธรรม

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าข้อความใด ตรงกับความเป็นจริงของท่าน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับระดับความเป็นจริง

ข้อที่	พฤติกรรมที่บ่งชี้	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าเป็นผู้มีความประพฤติ การกระทำ และความคิด ที่ถูกต้องเหมาะสมกับการทำหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์					
2	ข้าพเจ้าวางตนเป็นกลางเสมอโดยไม่ลำเอียงเมื่อเพื่อน ๆ ให้ความคิดเห็นไม่ตรงกัน					
3	ข้าพเจ้าประพฤติตนถูกต้องตามศีลธรรมอันดีงาม					
4	ข้าพเจ้ามีสัมมาคารวะต่อครูอย่างสม่ำเสมอ					
5	ข้าพเจ้ามีความซื่อสัตย์สุจริตไม่ลักขโมย					
6	ข้าพเจ้าแสดงกริยาทำทางสุภาพต่อผู้อื่น					
7	ข้าพเจ้ากล่าวคำขอบคุณหรือขอโทษได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์					
8	ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงในการเข้าไปอยู่ในสถานที่ ที่มีอบายมุข					
9	ข้าพเจ้าไม่สูบบุหรี่หรือดื่มสุราและของมึนเมา					
10	ข้าพเจ้าไม่ทะเลาะวิวาทกัน					

ประวัติผู้ทำวิจัย

ชื่อ	นายกฤษฎา ดอนทอง
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2501
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	18/4 บ้านพักครูวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ตำบลพระประโทน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
ตำแหน่ง	ครู (ค.ศ. 2)
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2520	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนบำรุงวิทยา จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2523	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ช่างสำรวจ จากโรงเรียนช่างกลเพชรเกษม กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2526	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ช่างสำรวจ จากโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2530	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2549	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ